

BOB AVAKIAN

ATILIMLAR

Marx'ın Tarihsel Atılımı ve Yeni
Komünizm ile Daha İleri Bir Atılım

Temel Bir Özet

Çeviren Notu:

DKP ABD Başkanı ve komünizmin yeni sentezinin mimarı Bob Avakian'ın (BA), 2019 yılı kış döneminde önbaskı olarak ilk kez <https://revcom.us/avakian/index.html> web adresinde kamuoyu ile paylaşılan elinizdeki bu çalışmasının orijinal başlığı *Breakthroughs*'dur. *Breakthroughs* kelimesinin Türkçe'ye birebir anlamı ile çevrilmesinde belirli bir güçlük bulunmaktadır, keza kelimenin yaygın kullanılan Türkçe anlamları olan, *keşifler*, *buluşlar*, *yenilikler*, *kopuşlar* veya *yeni icatlar* gibi kelimeler BA'nın çalışmasının niteliğini tam olarak yansıtmamaktadır. Çalışmanın içeriği ve BA'nın mimarı olduğu yeni komünizm çerçevesi göz önünde bulundurulduğunda, Türkçe karşılığı olmayan bu kelimenin esas olarak "bir şeyin içinden delip geçen, fakat bu delip geçtiği şeyi kendisi ile birlikte ileriye doğru ilerleten" şeklinde bir anlamı olduğunu belirtmemiz gerekiyor. Bu bağlamda çalışmanın başlığı olarak *Atılımlar* ismini uygun gördük. Okurun bilgisine sunarız.

İçindekiler

Açıklayıcı Bir Önsöz

Karl Marx: Tarihte İlk Kez İnsanın Toplumsal Gelişimine Temel Bir Bilimsel Yaklaşım, Analiz ve İnsanlığın Kurtuluşu İçin Öngörüler

Marksizm ile Atılım

Bir Bilim Olarak Marksizm – Ütopyacı Metafizik Değil, Diyalektik Materyalizm

Yeni Komünizm: Yeni Sentez ile Daha İleri Bir Atılım

Bilim

Gerçek Bir Devrim İçin Strateji

Önderlik

Gerçek Kurtuluşa Giden Yolda Kökten Yeni Bir Toplum

Marx'ın Tarihsel Atılımı ve Yeni Komünizm ile Daha İleri Bir Atılım

Temel Bir Özet

Yazarı: Bob Avakian

Açıklayıcı Bir Önsöz

Biraz sonra giriş yapılacak kavramların pek çoğu, şeyleri yüksek düzeyde bir teorik soyutlamayla ele almayı gerektirmektedir. Bu konulara henüz temel bir aşinalığı bulunmayan kişiler için, konuları anlaşılır hale getirmek, insanların başlıkta esas olarak kastedilen şeyi "anlayabilmelerini" sağlamak, ayrıca bu konulara zaten aşına ve taraftar olanlar için de, bunların daha derin şekilde kavranması, üzerinde çalışılması ve insanlığın kurtuluşunda derin bir sıçrama gerçekleştirecek, nihai amacı komünizm olan bir devrime katkı sağlayacak bu teorinin mümkün, gerekli ve acilen ihtiyaç duyulan bir şey olduğunu göstermek için elimden gelenin en iyisini yaptım. Bu çalışma, önemli bir açıdan *Komünizmin Yeni Sentezi: Temel Yönelim, Yöntem ve Yaklaşım ve Esas Unsurlar – Taslak*¹ çalışmasının detaylandırılmasıdır. Aynı zamanda, başlıkta da belirtildiği gibi bu "temel bir özettir" çünkü burada ele alınan konuların çoğunun kapsamlı bir açıklaması *YENİ KOMÜNİZM*² kitabında yer almaktadır -ve bunun önemli unsurları da, yine önemli yönlerden devrimin el kitabı olarak hizmet edebilecek *BAasics*'teki³ seçmelerde bulunmaktadır- ayrıca Marx zamanından itibaren geliştirilen ve yeni komünizm ile daha ileri şekilde geliştirilerek sentezlenen komünist hareketin teorisi, stratejik yönelimi ve hedefleri hakkında derinlemesine bir tartışmaya ihtiyaç bulunmaktadır. Bu aynı zamanda tamamlanmış ve nihai bir özet girişimi değil, "temel bir özettir", çünkü, önemli bir kısmı Marx'ın tarihsel atılımından başlayarak daha önceki ilk büyük komünist devrim dalgasından elde edilenlerin öğrenilmesi ve daha fazla sentezlenmesiyle yeni komünizmin geliştirilmesi halen devam etmektedir.

¹Bob Avakian, *Komünizmin Yeni Sentezi: Temel Yönelim, Yöntem ve Yaklaşım ve Esas Unsurlar*, 2015 Yazı. Bulunduğu web siteleri: revcom.us and thebobavakianinstitute.org. Türkçesi için: <http://yenikomunizm.com/temel-yonelim-yontem-yaklasim/>

²Bob Avakian, *THE NEW COMMUNISM: The science, the strategy, the leadership for an actual revolution, and a radically new society on the road to real emancipation* (Insight Press, 2016) Türkçesi: *YENİ KOMÜNİZM: Gerçek bir devrim ve kökten yeni bir toplum için gerçek kurtuluşa giden yolda bilim, strateji ve önderlik* (El Yayınları, 2018). Ayrıca e-kitap olarak da mevcuttur bakınız: revcom.us ve thebobavakianinstitute.org.

³Bob Avakian, *BAasics: Bob Avakian'ın Konuşma ve Yazılarından* (El Yayınları, 2020) Ayrıca e-kitap olarak da mevcuttur bakınız: revcom.us.

Karl Marx: Tarihte İlk Kez İnsanın Toplumsal Gelişimine Temel Bir Bilimsel Yaklaşım, Analiz ve İnsanlığın Kurtuluşu İçin Öngörüler

Marx, *Artı Değer Teorilerinde*, burjuva politik iktisatçıların temel sınırlılığına işaret eder: Kapitalist ekonomik ilişkileri, kapitalist ekonomiye dayanan toplumu ekonominin tek "doğal" biçimi ve insanın toplumsal gelişiminin en yüksek ve son noktası olarak görür. Ya da Marx'ın kendi sözleriyle: "kapitalist üretimde görüleceği üzere, toplumsal emeğin bu belirli, *spesifik*, tarihsel biçimi, böylesi ekonomistler tarafından genel, ebedi bir biçim, doğanın belirlediği bir şey ve bu üretim ilişkilerinin mutlak olarak (tarihsel olarak değil) gerekli, doğal ve toplumsal emeğin makul ilişkileri şeklinde tanımlanır."⁴ [Özgün metinde kalın] Böylelerin düşünceleri Marx'ın açıkladığı gibi "tamamen kapitalist üretimin sınırları dahilindedir."⁵

Bu durum, tüm burjuva teorisyenlerin insanın varlığına ve tarihsel gelişimine ve olasılıklarına ilişkin teorilerinin -ve bu burjuva dünya görüşüne uygun olarak devam eden tüm reformist projelere ve şemalara ilişkin teorilerin- temel bir kör noktası ve hatasıdır.

Buna bir örnek: *Devrim Yapmak ve İnsanlığı Kurtarmak* (Bölüm 1)⁶ çalışmasında bulunur, burada Karl Popper'a ve bir bilim kabul etmediği Marksizm'e karşı yaptığı saldırılara yönelik bir polemik yürütülmüştür. Bunun bir parçası olarak, Popper'ın Marksist artı-değer analizinin tamamını değerlendirmedini, değerden anlaşılan şeyin bir şeyin üretimine dahil olan toplumsal açıdan gerekli emek zamanı tarafından belirlendiğini ve Popper'ın bunun yerine, değeri belirleyen şeyin arz ve talep olduğu şeklindeki ısrarını çürütmüştüm. Fakat gerçek şu ki, bu argümanın tamamen çürütülmesi bizzat Marx tarafından *Artı Değer Teorileri*'nde (ve başka yerlerde) yapıldı. Her şey bir yana, Popper gibi insanlar tembel olurlar. Böyleleri, Marx'ın *Artı Değer Teorileri* de dahil olmak üzere, bu konudaki pek çok çürütmesine yönelik konuşma zahmetinde dahi bulunmuyorlar.

Ancak Popper gibi birinden ziyade, Marx'ın bahsettiği temel sınırlılık, büyük ölçüde bu sistem üzerine (veya her durumda ilkelerine ve değerlerine uygun şekilde) konuşanlarca özümsemiş veya burjuva toplumunun "ortak aklının" bir parçası olarak "miras alınarak" çoğunlukla üzerine düşünülmeden, verili herhangi bir zamanda farkında dahi olmadan işler durumda olan bir kabuldür. Bu da, modern kapitalist emperyalizmin asalaklığına; özellikle ABD'de globalleşen kapitalizmin dayandığı büyük çaptaki üretimin artışına ve bilhassa Latin Amerika, Afrika, Orta Doğu ve Asya'nın Üçüncü Dünyasında yer alan ter atölyelerinden elde edilen büyük kâr oranının sürdürülmesine, öte yandan kapitalist-emperyalizmin "evi" konumundaki ülkelerdeki finans alemi ve finansal spekülasyonlardaki artan kapitalist aktiviteye ve "en üst" (temel fiziksel materyallerin üretimine yönelik olmayan) yüksek teknoloji, hizmet sektörü ve ticaret (online pazarlamanın artan rolü de buna dahildir) çevresine dayanmaktadır. Lenin'in de ifade ettiği gibi, bu durum ABD gibi toplumların tümüne "asalaklık damgasını" vurur; ve yine, burjuva üretim ilişkilerinin toplumsal emeğin doğal, nihai ve ebedi ilişkileri olduğunu varsayan teoriler ve gözlemler, bugün ABD gibi bir ülkede olduğu şekliyle yüksek derecede asalaklık ile belirginleşen burjuva ilişkilerin entelektüel tezahürleridir. Bunlar, Marx tarafından burjuva hakkın dar ufkunun ötesine geçememe olarak tanımlanan şeyin -

⁴Karl Marx, *Theories of Surplus Value*, Karl Marx and Frederick Engels, Collected Works (International Publishers, 1989), Vol. 32, p. 393.

⁵Age.

⁶Bob Avakian, *Devrim Yapmak ve İnsanlığı Kurtarmak*. Bölüm 1: "Burjuva Hakkının Dar Ufkunun Ötesinde" Bölüm 2: "Yaptığımız Her Şey Devrimle İlgilidir" Bob Avakian'ın bu konuşmaları 21 Ekim 2007'den başlayarak Revolution gazetesinin 105. ve 120. sayıları arasında dizi şeklinde yayınlandı. Ayrıca mevcut olduğu yerler: revcom.us and thebobavakianinstitute.org. Ayrıca, *Devrim ve Komünizm: Temel ve Stratejik Yönelim*, Devrim kitapçığında yer almaktadır, 2008.

burjuva üretim ilişkileri ve buna tekabül eden toplumsal ilişkiler tarafından tanımlanan ve sınırlandırılan hakkın- tezahürüdürler.

Ve genellikle bir çeşit büyü "demokrasi" şeklinde ifade edilen bu şey, aynı zamanda kapitalizmle ayrılmaz bir biçimde bağlantılı olan, ancak bir şekilde toplumsal ve sınıfsal içeriği bulunmayan metafiziksel bir "saf" demokrasidir, gerçekte ise (daha sonra detaylı olarak açıklayacağım) bu şekilde bahsedilen ve yüceltilen demokrasi, kapitalist üretim ilişkilerini kolaylaştıran ve kuvvetlendiren, sömürü ve baskıya dayalı kapitalist sistemin sınıfsal diktatörlüğünün bir biçimidir.

İşte sayısız örneği bulunan modern illüzyonlardan bazıları.

Muhafazakar (ancak Donald Trump'a karşı) bir yorumcu olan David Brooks, "Sağda Rönesans"⁷ çalışmasında John Locke'un teorilerine atıf yaparak, bunları Amerikan demokrasisinin ve kapitalizminin büyük başarısı olarak gördüğü şeylere büyük bir ilham kaynağı olarak gösterir. Birkaç yüzyıl önce kapitalizmin yükseliş dönemindeki bir İngiliz filozofu olan Locke, bireyin doğduğu toplumsal kasta göre değil, bir birey olarak sosyal haklara uygunluğu ve faziletlerine göre yargılanmasını savunan bireyciliğin şampiyonu biridir. Brooks'un bahsettiği bu şey, insan eşitliği, demokrasi ve kapitalizm açısından ABD'nin yüce ve parlayan bir model olması, tekrarlanan basmakalıp bir burjuva kabulüdür. Gerçekte ise, Locke, her şeyden önce, *mülk sahibi* bireyin savunucusu ve teorisyeniydi. Bunu, *Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?* çalışmamda inceledim, bu çalışmada "Locke'un teorik olarak ifade ettiği, ayrıca pratik olarak siyasi taraftarı olduğu toplumun ücretli kölelik ve kapitalist sömürüye dayandığını"⁸ - bunun derin eşitsizlik ve sömürüden kaynaklı toplumsal ilişkiler tarafından belirlenen bir toplum olduğunu belirttim. Ve Locke'a ilişkin şunu vurguladım:

... İngiltere'de köleliğe karşıyken, Yönetim Üzerine İkinci İnceleme isimli çalışmasında belirli koşullar altında kölelik kurumunu yalnızca savunmakla kalmadı, aynı zamanda köle ticaretinden önemsiz sayılamayacak da bir kâr elde etti, ayrıca Amerikan sömürgelerinin birinde köle sahipleri aristokrasisinin başkanlık ettiği bir hükümetin yasalarını hazırlamaya da yardımcı oldu.⁹

Burada, özellikle Amerikan kapitalizmine ilahiler söyleyen burjuva toplumunun kuramcıları ve savunucularının "kör noktalarını" görüyoruz: Amerikan kapitalizminin "büyük başarı öyküsünde" köleliğin rolünü görmezden geliyorlar - gerçekte *Basics 1:1*'de işaret ettiğim gibi, "Eğer kölelik olmasaydı bugün bildiğimiz Amerika Birleşik Devletleri de olmazdı. Bu yalın ve temel bir gerçektir." Bu ifadede yoğunlaşan derin bir gerçeklik bulunmaktadır. *Devrim – Daha Azı Değil!* 'de belirttiğim gibi Adam Goodheart, *1861*¹⁰ isimli kitabında şu gerçeği belirtiyor: "İç Savaş'a giden süreçte, bu ülkedeki kölelerin toplam parasal değeri, bütün fabrikalar ve demiryollarının toplam değerinden daha büyüktü."¹¹ [Vurgu eklenmiştir] (Ayrıca burada, Edward Baptist'in Amerikan ekonomisinin gelişmesinde köleliğin oynadığı kritik rolün ve bununla ilgili tarifsiz dehşetin derinliklerine inen *Yarı Hiçbir Zaman Anlatılmadı*¹² çalışmasını da belirtebiliriz.)

David Brooks, ABD'de özellikle 1860-1900 döneminde meydana gelen büyük ekonomik gelişimi

⁷David Brooks, "A Renaissance on the Right", *New York Times*, 13 Nisan 2018.

⁸Bob Avakian, *Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?* (El Yayınları, 2016), s. 29.

⁹Age.

¹⁰Adam Goodheart, *1861: The Civil War Awakening* (Alfred A. Knopf, 2011).

¹¹*BA Konuşuyor: Devrim – Daha Azı Değil!* Bob Avakian Live. 2012'de yapılan konuşmanın filmi. Bu filmle ilgili daha fazla bilgi edinmek ve DVD'yi sipariş etmek için şu adresi ziyaret edebilirsiniz: revcom.us.

¹²Edward E. Baptist, *The Half Has Never Been Told: Slavery and Making of American Capitalism* (Basic Books, 2014).

selamlar (bu aynı zamanda Ayn Rand tarafından da abartılı bir şekilde övülmektedir). Ancak bu durum bir kez daha, büyük ölçüde köleliğe dayanan bir temel üzerinde gerçekleşmiştir; bu ekonomik genişleme, İç Savaş sonrası dönemde Siyah halk kitlelerinin kölelikten çok az farklı koşullardaki (ve halen bazı unsurlarını içeren) aşırı sömürsünün devamlılığı yanında, Amerikalı Yerlilerin daha fazla katledilmesine, büyük çapta toprakların çalınmasına (her seferinde süreçte belirleyici olan anlaşmaların yapılmasına), demiryollarının Batı'ya doğru genişlemesine ve tüm diğerlerinin yanı sıra, Çinli göçmenlere karşı vahşi ve acımasız bir baskı ve ayrımcılığın izlenmesine bağlıdır. Bu ayrıca, *TRUMP/PENCE REJİMİ GİTMELİ! İnsanlık Adına Faşist Bir Amerika'yı Kabul Etmeyi Reddediyoruz, Daha İyi Bir Dünya Mümkün: "ABD; topraklarının ve zenginliğinin temelini, toprakların silahla gaspedilmesi, soykırım, kölelik ve Amerika'ya peşi sıra gelen göçmen dalgalarının acımasızca sömürülmesi üzerinden kurmuştur."* şeklinde ortaya koyduğum temel ve yalın bir gerçektir.¹³

Burjuva özlemi adına daha ahmakça bir felsefe örneği, Robert E. Rubin'in "Philosophy Pays Off" adlı makalesinde bulunur. Rubin, 1950'lerde Harvard'da bir felsefe profesörü olan Raphael Demos'i överek şöyle tanımlama yapar:

"Platon ve diğer büyük filozofları, herhangi bir önermenin doğru olduğunu nihai olarak kanıtlamanın imkansız olduğunu göstermek için kullanırdı.

Bütün önemli kararların olasılıklarla ilgili olduğunu anlamamdan dolayı kesin ifadelerle hiçbir şeyi ispatlayamayacağınız sonucuna vardım. Profesör Demos'un öğretisinin temel ilkesini içselleştirmek -riskleri tartmak, kazancı ve kaybı analiz etmek- on yıllardır profesyonel olarak finans ve hükümet alanında yaptığım her şeyin merkezinde bulunuyordu.¹⁴

Robert E. Rubin'in böylesi anti-bilimsel rölativist bir sofistlik (kesin olarak herhangi bir şeyi ispatlamak mümkün değildir ve bunun yerine, riskleri tartmak, kazancı ve kaybı analiz etmek gerekir) ortaya koymasının tesadüfi veya rastlantısal olması mümkün değildir. Bill Clinton başkanlığı sırasında Hazine Sekreteri olan ve bu ülkenin kuruluşunda ve Anayasasının kabul edilmesine yönelik (New York Times Kitap İncelemesi'ndeki bir makalede) şunları yazan aynı Robert E. Rubin'dir:

Federal iktidarın kapsamı ve demokratik kurumlarımızın tasarımı konusundaki anlaşmazlıklar, uzun tartışmalar ve nihayetinde ilkeli uzlaşmalarla çözüldü.¹⁵

"İlkeli Uzlaşmalar Üzerine ve İnsanlığa Karşı Diğer Suçlar"¹⁶ çalışmasında, kölelerin beşte üçünün insan olarak kabul edildiği bu Anayasanın, bu ülkenin kurucuları tarafından kabul edilen köleliğin belirgin ve korkunç bir "ilkeli uzlaşma" örneği olduğuna dikkat çektim. Ayrıca, *TRUMP/PENCE REJİMİ GİTMEK ZORUNDA!*'da da değindiğim gibi: Bu Anayasa, kölelikle birlikte toplu tecavüzü de kurumsallaştırmıştır. Yalnızca köle sahibi olanlar değil, bütün "kurucular" da bu korkunç suçlardan sorumludur. Bütün bunları rasyonalize ederek böylesi bir uzlaşma yapılmasaydı, sömürgeleri tek bir devlet altında tek bir ülkede birleştirmenin mümkün olamayacağı sıklıkla tartışılan bir şeydir. Fakat

¹³Bob Avakian, "TRUMP/PENCE REJİMİ GİTMELİ! İnsanlık Adına Faşist Bir Amerika'yı Kabul Etmeyi Reddediyoruz, Daha İyi Bir Dünya Mümkün, Bob Avakian'ın Konuşması" 2017'de gerçekleştirilmiş konuşmanın filmi. Mevcut olduğu web siteleri: revcom.us ve thebobavakianinstitute.org.

¹⁴Robert E. Rubin, "Philosophy Pays Off", *New York Times*, 1 Mayıs 2018.

¹⁵Robert E. Rubin, "America's Bank by Roger Lowenstein", *New York Times Book Review*, 25 Ekim 2015.

¹⁶Bob Avakian, "İlkeli Uzlaşmalar Üzerine ve İnsanlığa Karşı Diğer Suçlar", *Revolution* #419, 12 Kasım 2015. Mevcut olduğu web siteleri: revcom.us ve thebobavakianinstitute.org.

burada birinin yanıtını kuvvetle vermesi gereken şu soru ortaya çıkıyor: *Köleliği ve vahşeti kurumsallaştırmaya dayanan* bir ülke kurmak niçin gerekliydi ve bu durum hangi açıdan haklıdır? *Niçin* böylesi bir temelde bir ülke kurmayı *reddetmek* çok daha iyi olmasın?

Marksizm ile Atılım

Burjuva felsefesinin çeşitli ifadeleri olarak öne sürülen siyasal teori ve sosyal teori (ya da Rubin'in durumunda olduğu gibi felsefenin metalaştırılması) aksine, Marx'ın öne sürdüğü bilimsel yaklaşım; insan toplumundaki ilişkilerin, ekonomi ve toplumun nasıl işlediğinin anlaşılmasının bir parçası olduğunu vurgular ve verili toplumdaki üretim ilişkilerinin ve buna tekabül eden toplumsal ilişkilerin temel ve esas olduğunu kabul eder. (Bu, Marx'ın daha sonra geri döneceğim "4 Bütünler" olarak adlandırılan formülasyonda yakaladığı bir şeydir.)

Bu ilişkiler "tesadüfi" veya "rastlantısal" veya keyfi değildir - herhangi bir toplumun, temelde, insanların yaşamları için gerekli maddi ihtiyaçlarını karşılaması ve gelecek nesillerin yaratılması için birbirleriyle ve doğanın geri kalanı ile etkileşime girmeleri maddi gerçekliğine dayanır. Ve herhangi bir toplumda ve verili bir zamanda, insanların *kendi seçimleri olmayan, ancak temel olarak üretici güçlerin* (toprak, hammaddeler, binalar, diğer fiziksel yapılar, teknoloji ve herhangi bir zamanda bilgi ve yetenekleri olan insanları içerir) karakteristiği tarafından belirlenen kesin üretim ilişkilerine girdikleri konusunda Marx'ın temel bir kavrayışı bulunmaktadır. **Ve üretici güçler, insanın inisiyatifi ve eylemi ile devamlı olarak geliştiği için, verili her sistem üretim ilişkilerinin üretici güçler üzerinde köstek olmaya başladığı bir noktaya ulaşır, ve devrim, bu çelişkiyi çözmek ve üretici güçlerin gelişimlerini uygun bir biçimde sürdürebilmelerini sağlamak için gerekli hale gelir. Bu devrim, somut olarak eski siyasal gücün devrilmesi ve temel görevi üretici güçlerin gelişimi doğrultusunda üretim ilişkilerini dönüştürecek yeni bir siyasal sistemin kurulması yolu ile politik alanda gerçekleşir.**

Marx'ın da belirttiği gibi -reformist "sosyalistler" de dahil olmak üzere- reformistlerin ayırt edici özelliklerinden biri, ekonomiyi eşitsizlik ve diğer toplumsal rahatsızlıkların kaynağı olarak belirledikleri ölçüde meseleyi *bölüşüm* alanına yerleştirmeleridir, oysa ki kapitalizm gibi sömürücü bir toplumun karakterini oluşturan baskı ve eşitsizliğin kaynağı *üretim* alanında bulunmaktadır ve daha spesifik olarak da *üretim ilişkilerindedir*.

Şimdi, üretim ilişkileri ile ilgili olarak, Lenin'in üretim ilişkilerinin farklı bileşenlerini tanımlaması incelemeye değerdir. Lenin, üretim ilişkilerinin şu üç bölümden oluştuğunu söyler: üretim araçlarının mülkiyeti; genel toplumsal iş bölümündeki rol ve toplumsal servetin dağılımındaki pay. Bu nedenle, eğer üzerine düşünecek olursanız, mesela büyük bir şirket veya finans kurumu yani büyük bir kapitalistseniz, pek çok üretim aracının (fabrikaların, makinelerin ve diğer teknolojinin, toprağın vb.) sahibisinizdir. Küçük ölçekli bir kapitalist, küçük burjuvaysanız, bunlardan birkaçına sahip olabilirsiniz, fakat bunlardan daha fazlasına sahip değilsinizdir; yani milyonlarca veya milyarlarca dolarlık sermaye sahibi olamayacaksınız - belki daha az miktarlarda olacak. Öyleyse, bu durum -ve Lenin bunu üretim ilişkilerinin en temel yönü olarak tanımlar- üretim ilişkilerinin ilk görünümüdür: üretim araçlarına sahip olmak veya olmamak ve bir kişinin (veya bir şirketin, vb.) ne kadar üretim aracına sahip olduğu.

Üretim ilişkilerinin ikinci yönü veya bileşeni, emeğin toplumsal bölüşümdeki rolüdür. Örneğin, kendi başına üretim araçlarına sahip olmayan, fakat ender bir vasfa sahip olan birileri, kendileri

üretim araçlarına sahip olmasalar dahi bu vasıfları karşılığında çok fazla ödeme alabilirler. Ve genellikle yüksek düzeyde eğitim almış insanlar, örneğin herhangi bir uzmanlık alanı bulunanlar, üretim aracı ve çok gelişmiş bir beceriye sahip olmayanlardan (yaşamak için yapabilecekleri tek şey, çalışma kabiliyetleri ve emek güçlerini satmak zorunda olanlardan) farklı konumlarda bulunurlar. Bu nedenle meslek sahipleri ve benzeri durumlarda bulunanlar, küçük ölçekli üretim araçları (veya küçük bir dükkanı bulunan mağaza sahipleri gibi küçük ölçekli üretim araçları) sahipleriyle birlikte orta sınıfı (küçük burjuvaziyi) oluştururlar ve büyük burjuvaziyle, yani kapitalist hakim sınıfla ilişkileri bulunur.

Küçük burjuvazi açısından -bu sınıfın belirli bölümleri arasında temelde ortak olduğu kadar, belirgin farklılıkları açısından da- Marx'ın Louis Bonaparte'ın On Sekiz Brumaire'indeki şu gözlemleri son derece bilgi vericidir ve konuya uygun düşmektedir. Marx'ın yazdığı bu demokratik aydınlar

gerçekten de tüm dükkancılar veya hevesli dükkancıların şampiyonlarıdır. Eğitimlerine ve bireysel konumlarına göre dünyadan cennet kadar uzakta bulunabilirler. Onları [demokratik aydınları] küçük burjuvazinin temsilcisi yapan şey, ikincilerin [dükkancıların] yaşamlarında bir türlü ötesine geçemedikleri, bu nedenle teorik açıdan sürüklenmek durumunda kaldıkları, kendi maddi çıkarlarına ve toplumsal konumlarına yönelik benzer problemler ve benzer çözümlerle pratikte sürüklenmek durumunda kaldıkları şeydir, ki demokratik aydınlar zihinlerinde işte bu sınırlarının ötesine geçememektedirler.

Küçük burjuva demokratik aydınlar (kapitalist toplumda toplumsal konumu ve yaşam tarzı şu veya bu şekilde fikirler üzerine çalışmaya dayalı olan kişiler) esas olarak burjuva siyasi spektrumun ("liberal" veya "progresif" konumların) "sol" tarafına eğilimlidirler, bununla beraber "dükkancı" katmanlar (veya daha geniş bir ifade ile küçük-ölçekli üretim ve dağıtım aracına sahip olanlar) genellikle bu yelpazenin "sağına" hatta en sağına eğilimli olurlar (bununla beraber en azından bazı küçük ölçekli girişimciler ve "esnek ekonomi" içindeki pek çok kişi bu duruma istisna olarak görülebilir). Fakat hem dükkancılar (yaygın şekilde anlaşıldığı şekliyle) hem de demokratik aydınlar için geçerli olan şey, kendiliğinden bir şekilde kapitalist meta ilişkilerinin daraltıcı sınırları içinde ve buna tekabül eden burjuva hakkı düşüncesinde hapsolmalarıdır.

Ve sonrasında, ne kendi üretim araçları bulunan, ne de toplumda ve genel olarak işbölümünde orta bir konuma yükselebilecekleri herhangi bir gelişmiş beceriye ya da yüksek eğitim seviyesine sahip olmayan, toplumun en altında yer alan, çalışma kabiliyetlerini satan ve bu şekilde sömürülen, veya çalışma kabiliyetlerini satamayan ve bundan dolayı da aç kalmamak için kendilerini satmak zorunda kalıp küçük burjuva faaliyetlere eklenilen, hayatta kalabilmek için seyyar satıcılık veya bunun gibi işler yapan insanlar bulunur.

Böylece, işbölümünün, üretim araçlarına sahip olmak ya da olmamak ile bağlantılı olduğunu görebilirsiniz fakat eğitim, beceri, meslekler ve benzeri meseleler nedeniyle bununla tamamen özdeş de değildir. Ayrıca, üretim araçlarının mülkiyetinin (veya mülkiyetsizliğinin) ve işbölümünün, toplumsal servetin bölüşümüne katılımla yakından ilişkili olduğunu da görebilirsiniz. Milyonlarca veya milyarlarca dolar değerinde bir üretim aracına sahipseniz ve eğer yaptığınız işte berbat biri değilseniz veya kapitalizmin anarşisi tarafından yutulmazsanız, çok fazla kâr elde edersiniz ve bu kârların çoğu, kapitalizmin rekabetçi hareketinin bir parçası olarak yeniden yatırım yapsanız dahi, büyük miktarlarda kişisel gelir olarak size tahsil edilir. Eğer uzmanlığınız varsa veya belli miktarda, ancak pek fazla olmayan üretim (veya dağıtım) aracına sahipseniz, toplumsal servetin bölüşümünden orta bir pay alırsınız. Ve eğer herhangi bir üretim aracınız yoksa ve yüksek bir eğitim

seviyesine veya gelişmiş becerilere sahip değilseniz, o zaman toplumsal servetin bölümünden en küçük dilimi alırsınız.

Burada ilginç ve önemli bir nokta bulunur: Örneğin bir dükkan sahibi, fabrikada veya benzer durumda (hastanede veya depoda vb.) ücretli çalışan birinden daha fakir olabilir. Ancak esnafar yine de küçük burjuvaziye dahildirler, çünkü bunlar küçük üretim ya da dağıtım araçlarının sahipleridir, oysa ki daha yüksek bir geliri olan fakat üretim araçlarına ve hatta gelişmiş becerilere sahip olmayan kişiler yalnızca emek güçlerini satarak yaşarlar, ki bu insanlar farklı bir sınıfa, *proletaryaya* dahildirler. Bu önemlidir, çünkü tüm popülizmi ile bu ülkede ekonomik durum ve gelir üzerinden ahmakça bir sınıf tanımlaması yapılmaktadır. Bu nedenle sık sık "çalışan sınıf" tanımlamasını duyarız -ve burjuva yorumcuları genellikle "beyaz" kelimesini oraya koymayı unuturlar, oysa ki bu açıkça ifade ettikleri şeydir- "çalışan sınıflar Trump'a oy verdi, çünkü ekonomik açıdan çok kötü durumdaydılar." Ancak, toplumsal ilişkiler ve "değerlerin" elde edilen gelirden veya insanların Trump'a oy verip vermemesinden daha önemli bir faktör olması bir yana, "çalışan sınıflar" ekonomik açıdan feci durumda olsalar da olmasalar da gerçekte küçük burjuvazinin bir parçasıdır. Bu yüzden bu şeyleri bilimsel olarak anlamak önemlidir. Bunlar keyfi kategorilerden ibaret şeyler değildir. Gerçekten iş dünyasındaysanız ve başarılı olmak ve daha geniş çapta bir iş adamı olmak istiyorsanız, veya yalnızca emek gücünüzü satıyorsanız – yaşamınızın nasıl olacağına ilişkin gerçek sonuçlarla yüzleşirsiniz ve bu durum bakış açınızın ne olacağı konusunda kendiliğinden de olsa (kendiliğenciliğin sınırlarına daha sonra değineceğim) bir fark yaratır.

Bu aynı zamanda, üretim ilişkilerinin üç bileşeni bulunduğunu, bunların birbirleriyle nasıl bağlantılı olduğunu, birbirlerini nasıl etkilediklerini ve her biri kendi başına önemli ve genel olarak ilk unsur (üretim araçlarının mülkiyeti) belirleyici olsa da, bunların birbirlerinden tamamen ayıramadıklarını gösteren Lenin tarafından yapılmış önemli bir analizdir. Dolayısıyla, üretim ilişkileri toplumda insanlar arasındaki tek önemli ilişki olmasa da, en temel ve son kertede belirleyici olandır ve Lenin tarafından yapılan bu analiz, bize insanların toplumda nerede buldukları ve rollerinin ne olduğunu – ve hatta belirli bir dereceye kadar, kendiliğinden eğilimlerinin (kendiliğenciliğin kesin sınırlılıklarına daha sonra değineceğimi bir kez daha belirtmek isterim) toplumda ve dünyada olan bu şeylerle ilişkisini anlama konusunda bilimsel bir yaklaşım sunar. Mesele, bunların yalnızca toplumdaki temel ve esas ilişkiler olmaları meselesi değildir, Marx'ın da vurguladığı gibi, esas olan bunların bireylerin iradesinden bağımsız olduğunu anlamaktır. Bunlar gerçek anlamları bulunan, gerçek toplumsal kategorilerdir. İnsanları bu kategorilerde gruplamak yalnızca keyfi bir entelektüel egzersiz değildir - bunlar insanlar üzerinde gerçek sonuçları ve derin etkileri olan maddi gerçekliği yansıtır.

Trump bazı faşist hicivleri ve kuduz saldırıları ile ortaya çıktığında, Demokrat Partililerin şu şekilde şikayetlerini duyarsınız: "O bizi birleştirmiyor, bizi bölüyor" – eğer başkan kudurgan bir tarz yerine doğru tatlı kelimeler kullansa herkes bir araya gelebilecek. Ve (örneğin Locke'a geri dönersek) bu durum, toplumdaki herkesin bir bireymiş gibi davranmaya çalışmanın bir parçasıdır. Elbette insanlar bireydirler, fakat onlar sadece birey değillerdir - bunun ötesinde, toplumsal ilişkilerin ve en temelde üretim ilişkilerinin bir parçasıdır ve bunun nasıl yaşadıkları, şeyleri kendiliğinden nasıl algıladıkları ve önemli bir dereceye kadar da nasıl hareket ettikleri üzerinde gerçek sonuçları bulunur. Bu şeyler topluma entegre durumdadır ve "bizi birleştireceğine bölüyor" türünden sevimli cümleler kullanarak onları yürürlükten kaldıramaz veya onları bu şekilde uzaklaştıramazsınız.

Açıkça ifade ettiğim gibi, toplumdaki üretim ilişkileri önemli ve temel oldukları kadar elbette toplumdaki tek önemli ilişki de değillerdir, ve her şeyi bu üretim ilişkilerine indirgemek yanlış olur.

Aynı zamanda, nesnel ve keyfi kategorilerden veya insanların yalnızca akıllarındaki şeylerden oluşmayan çok belirgin ve önemli toplumsal ilişkiler de bulunur. Örneğin kadınlar ve erkekler arasında toplumsal bir ilişki (eşitsiz bir baskı ilişkisi) vardır. Bu toplum içinde (aynı zamanda dünya ölçeğinde de), ezen ve ezilen insanlar veya milletler arasındaki ilişkiler vardır. Örneğin beyazsanız, bu toplumda nesnel olarak bir konumunuz vardır; ve beyaz değilseniz, popüler olarak "renkli insanlar" olarak adlandırılan şeyin bir parçasıysanız (Siyahi insanlar, Latinler ve diğerleri) farklı bir konumdasınızdır, yani nesnel olarak aşağı ve baskı altında bir konumda kalırsınız. Elbette bir insan olarak aşağı değilsinizdir, fakat toplumdaki sosyal ilişkiler açısından nesnel olarak var olan ve siz insan olarak hiçbir şekilde aşağı biri olmasanız da, aşağı konumda muamele edilen ve bu şekilde devam ettirilen bir insan kategorisine dahil olursunuz. Ve bunu rasyonelleştirmek için geliştirilen ve sizin bir grup aşağı insanın parçası olduğunuzu söyleyen bir ideoloji de vardır. Bu baskıcı toplumsal ilişkiler, sömürücü üretim ilişkilerine tekabül etmektedir.

Bu oldukça ilginçtir: Bu karanlık çağın gericileri, örneğin yakın zaman önce saldırılarını Arizona'da eğitim alanına yöneltmeye başladıklarında, yaptıkları işlerden biri Chicano çalışmalarından kurtulmaya çalışmak oldu. Ve devletin eğitim kurumunda bu karardan sorumlu olan insanlardan birinin açıkça şunu söylediğini duydum: İnsanlara, toplumda ezilen bir grubun parçası olduklarını anlatan bir eğitim uygulamamız olamaz; insanlara herbirinin birer birey olduklarını söyleyen bir eğitimimiz olmalı.

Şimdi, eğer toplumsal baskıyı bundan hiç bahsetmeden gerçekten ortadan kaldırabilseydik, hayat çok daha kolay olurdu. Ancak gerçek dünyadaki bu insan kategorileri - bu toplumsal ilişkiler, daha iyi bir yol göstermek açısından nesnel olarak mevcuttur. Bunlar, bu toplumda tarihsel olarak evrilen ilişkilerin bir parçasıdır. Onlardan dilediğiniz gibi kurtulamazsınız ve insanların onlar hakkında konuşmasına izin vermeyerek onları ortadan kaldıramazsınız. (Şüphesiz insanların bu şeyler hakkında konuşmasına izin vermemek gerçekte bunları ortadan kaldırmaz, aksine bunların devam etmesini sağlar ve pekiştirir, buradaki amaç ve belirgin etkisi bu şekildedir.)

Bilimsel olarak toplumun karakterini ve devrime duyulan ihtiyacı anlamak, Martin Luther King gibi birinin sınırlılıklarının anlaşılmasını gerektirir, fakat sağ kanattan kişilerin ve hatta bazı liberallerin ünlü "Bir Hayalim Var" konuşmasını nasıl ele aldığını görmek çok ilginçtir. Martin Luther King'ten alıntılanmak gerekirse, bir gün kölelerin torunlarının ve köle sahiplerinin torunlarının bir araya gelip birbirlerini tıpkı bireyler olarak görebilecekleri ve renklerine göre ayrıştırılmayacakları bir hayali olduğunu söylüyordu. Şimdi anımsayın, Martin Luther King "Bir *hayalim* var" diyor - bu bir hayal, bir umut veya bir amaç - bu *bir gün* gerçek olacak. Ve sonra bu sağ kanattan kişiler ve bazı liberaller kalkıp şöyle diyor: "Martin Luther King, bunun herkesin ten rengine göre değil de karakterlerinin içeriğine göre yargılandığı bir toplum olduğunu belirtmişti, dolayısıyla artık siyahlar eziliyor diye sızlanmayı kesin."

Evet, bu, faşist Arizona eğitim yetkilisi tarafından söylenen, baskıcı ilişkilerin bilinmesini engellemek için insanların konuşmasına izin vermeyen ya da konuştuklarında dediklerini çarpıtan tarzın bir başka girişimidir. Amaç, açıkça baskıyı sürdürmek ve bunu yoğunlaştırmaktır. Yani bu çok önemlidir ve toplumsal ilişkiler meselesidir. Açıkçası, bu toplumsal ilişkiler toplumdaki temel üretim ilişkileri ile bağlantılıdır, fakat aynı zamanda kendi özerk işleyişleri de vardır ve bunun çok büyük sonuçları olur. Ve bir kez daha, buradaki önemli nokta, bu ilişkilerin tarihsel olarak geliştiği ve nesnel olarak var olduğudur. Beyaz üstünlüğü olmasaydı, Amerika Birleşik Devletleri de olamazdı. Bu bir başka basit ve temel gerçektir.

Daha önce söylediklerime geri dönerek, "büyük kurucu babaların" ülkeyi nasıl bir araya getirdiklerini, - ve evet nasıl baba olduklarını bir görün. Ülkeyi "ilkeli uzlaşma" – yani köleliği kurumsallaştıran bir "ilkeli uzlaşma" temelinde birleştirdiler. Bu durum topluma yerleşik durumdadır ve gerçek bir sonucu vardır. Kölelik yalnızca bir soyutlama değildir. Kölelik, gerçek insanları etkileyen gerçek bir şeydir. Bu bir yaşam tarzıdır: bir şeyler üretmenin bir yoludur; kendine özgü dinamikleri vardır, toplumun diğer bölümleriyle ve dünya ölçeğinde üretim ve değişimle etkileşime girer - bu gerçek bir şeydir. Ve sonra, İç Savaş çıktığında ve Kuzey Güney'i mağlup ettiğinde, Kuzeyliler Güney'i yenmenin gerekli bir parçası olarak öncelikle Konfederasyon devletlerinde ve ardından da genel olarak köleliği ortadan kaldırmak zorunda kaldılar. Bu, Lincoln ve diğerlerinin zorunda kaldığı bir şeydi.

Fakat ülkeyi nasıl bir araya getirdiler? Yarım yamalak bir ülkeye sahip olmak istemiyorlardı. Lincoln bu yüzden en önde savaşa girdi. Dedi ki: Ülkenin yarısının ayrılmasına izin veremeyiz, ülkenin yarısı çekip giderse bir ülkeniz de olmaz. Ülkenin yarısı ve tüm Avrupalı güçler, ülkenin diğer yarısı ile ittifak yapmaya hevesli değillerdi. Bu yüzden ülkeyi tek bir bütün olarak bir araya getirmek zorunda kaldılar ve bunu yapabilmelerinin tek yolu, mevcut üretim ilişkileri ve toplumsal ilişkiler göz önüne alındığında, Güney aristokrasisiyle, yani büyük ölçüde eski köle sahipleri olan büyük toprak sahipleriyle her türlü "ilkeli uzlaşmayı" yapmaktı. İşte bu yüzden, İç Savaştan çok kısa bir süre önce Yeniden Yapılanma tersine çevrildi ve Siyah halk kitleleri bir kez daha ihanete uğradı.

Bütün bunların yansıttığı ve gösterdiği şey, bunların tarihsel olarak gelişmiş ilişkiler olmalarıdır. Eğer çekilmek isteyen, bu doğrultuda savaş teşebbüsleri bulunan ve Konfederasyon isyanını yöneten eski köle sahiplerini tamamen bastırmış olsalardı ülkeyi kapitalist bir ülke olarak biraraya getiremeyeceklerdi. Bütün ülke parçalara ayrılacaktı ve sonunda en küçük bir kısmını dahi koruyamayacaklardı. Bu nedenle, bu toplumsal ilişkilerin ve egemen üretim ilişkileriyle bağlantılarının gerçek anlamları ve gerçek etkileri bulunur.

Erkekler ve kadınlar arasındaki baskıcı ilişki tarihsel olarak binlerce yıl boyunca gelişmiş ve şimdi kapitalist üretim ilişkileri ve genel olarak kapitalist sistem çerçevesinde (yalnızca belirli bir ülkede değil, dünya çapında) özel bir biçim almıştır. Bu yalnızca keyfi bir şey, yalnızca insanların davranışlarıyla ilgili bir mesele değildir. Ve bu durum, kapitalizm altında baskıcı bir ataerkil kurum olan aile meselesine yol açar. Ekonomik ilişkileri fakat aynı zamanda toplumsal ilişkileri de içerir - bu toplumun ekonomik bir birimidir ve nihayetinde belirli bir yaşam ve kendine ait bir dinamiği ve etkisine sahip olsa bile, verili toplumda hüküm süren temel üretim ilişkileri tarafından belirlenen ve şekillenen bir toplumsal ilişkidir.

Bu yüzden, burada üzerinde durulması gereken nokta, bir kez daha, bu üretim ve toplumsal ilişkilerin tarihsel olarak geliştiği, şu anda ABD gibi bir toplum da dahil olmak üzere, belirli bir zamanda toplumun derinliklerine gömülmüş olmalarıdır. Öte yandan, tüm bu burjuva teorisyenleri ve (hayırsever) filozofların ortaya koyduklarının aksine, tarihsel olarak evrimleşmiş olsalar da bu ilişkiler aynı zamanda *kalıcı da değillerdir*.

Tüm bunlarla ilgili olarak, kapitalist toplumun en büyük özelliklerinden biri olarak sıkça gündeme getirilen toplumsal hareketlilik hakkında konuşan Marx, bir başka büyük çalışması olan *Grundrisse*'de, bireylerin toplum içindeki toplumsal ve sınıfsal konumlarını değiştirebileceklerini, fakat bunun için halk kitlelerinin baskıcı üretim ve toplumsal ilişkileri devrimci araçlar ile değiştirmesi gerektiğini – bu ilişkilerin bulunduğu ve cisimleştiği sistemin devrileceği böylesi bir toplumda değiştirebileceklerini belirtir.

Burada, yeni komünizmi geliştirirken büyük önem verdiğim bir nokta bu konuyla fazlasıyla ilgilidir.

Nihayetinde *üretim biçimi*; kadınların, Siyahilerin veya Latinlerin ezilmesi, kafa emeği ile kol emeği arasındaki çelişki gibi, veya çevreyle ilgili durum, göçmenlerin durumu vb. gibi *herhangi bir toplumsal sorunun temelini ve değişiminin sınırlarını belirler*. Bütün bunların kendi başlarına gerçekliği ve dinamikleri bulunsa da ve bunlar ekonomik sisteme indirgenemez durumda olsalar da, hepsi belirli bir çerçeve ve belirli bir ekonomik sistemin temel dinamikleri içinde gerçekleşir; ve bu ekonomik sistem, bu üretim tarzı, tüm bu toplumsal meselelere yönelik değişimin temelini ve nihai sınırlarını belirler. Dolayısıyla, tüm bu farklı baskı biçimlerinden kurtulmak istiyorsanız, bunları kendi gündemlerine göre ele almanız gerekir, fakat aynı zamanda bu değişiklikleri gerçekleştirebilmenizi sağlayacak ekonomik sistemi de temelden değiştirmeniz gerekir. Başka bir deyişle: *“Bu değişiklikleri yapmanıza yalnızca engel olmayacak aynı zamanda bu değişiklikler için elverişli bir temel de sağlayacak belirli bir ekonomik sisteme sahip olmalısınız.”*¹⁷ [italik kısımlar özgün metindendir]

Marx kendi döneminin ütopyik reformcusu Proudhon'a karşı polemğinde, Proudhon'un felsefesindeki sefaletin nasıl olduğunu tartıştı (Bu Proudhon'un çalışmasının başlığı olan *Sefaletin Felsefesi* üzerinde yapılmış bir kelime oyunudur). Şu anki burjuva teorisyenlerinde, yorumcularında, vb. (çağdaş kapitalist-emperyalizmin özürçülerinde) çarpıcı bir hayal gücü sefaleti - hem ahlak, hem de temel olarak bir **bilim** sefaleti mevcuttur.

Marx, insan toplumlarının analizini ve tarihsel gelişimini, bilimsel bir temel üzerinde ve bilimsel bir yöntemle kuracaktır.

Daha önce alıntı yaptığım *Artı Değer Teorileri*'nin aynı bölümünde, Marx'ın şu açıklamasını incelemek faydalı olacaktır:

Fakat emeğin, yegane değişim değeri kaynağı ve kullanım değerinin aktif kaynağı olmasının yanında, *“sermaye”* aynı burjuva iktisatçıları tarafından üretim düzenleyici olarak, zenginliğin kaynağı olarak, üretimin amacı olarak değerlendirilir. Bunun yanında emek, ücretli emek olarak, **salt bir üretim maliyeti olarak ve asgari ücrete bağlı üretim enstrümanı olarak** değerlendirilir. Sermaye için “gereğinden fazla” emek miktarı olduğunda, bu asgari seviye daha da aşağıya düşmek zorunda kalır. Bu çelişkide, [burjuva] ekonomi politik, kapitalist üretimin temelini **veya dilerseniz ücretli emeğin temelini, kendine yabancılaşmış emeği, kendi ürününün üretici gücünü kendi üretici gücü olarak, kendi yoksullaşmasını kendi zenginleşmesi olarak ve toplumun gücünü toplumsal gücü olarak kabul eder.**¹⁸ [Kalın yazılmış]

Burada Marx şöyle diyerek devam ediyor; “toplumsal emeğin bu belirli, spesifik, tarihsel biçimi, kapitalist üretimde görüldüğü gibi, bu ekonomistler tarafından genel, ebedi, doğa tarafından belirlenen, mutlak açıdan (tarihsel açıdan değil) gerekli, doğal ve toplumsal emeğin makul üretim ilişkileri olarak ilan edilir.”¹⁹ Şimdi bu kritik analizi daha yakından inceleyelim, özellikle de burada (kalın olarak) vurguladığım kısımları.

¹⁷Avakian, *The New Communism*, p.77.

¹⁸Marx, *Theories of Surplus Value*, p. 393.

¹⁹Age.

Örneğin, Marx'ın burjuva politik iktisatçılarının ücretli emeği “yalnızca üretim maliyeti ve üretim aracı” olarak gördüklerini söylediği ifadeleri vurguladım. Başka bir deyişle, gerçeği baş aşağı çeviriyorlar ve üretim sürecine ve kâr üretimine, kapitalistin rolüyle ilgili olan ve sermayeden çıkan bir şey olarak bakıyorlar - oysa bu, gerçekte ücretli emek sömürsünden kaynaklanmaktadır. Ve bu durum, daha önce vurguladığım ve çok fazla vurgulanmayan kritik bir noktaya götürmektedir: Sermaye, yalnızca bir "şey" değildir, *toplumsal bir ilişkidir* - sömürünün ve baskının toplumsal ilişkisidir. Bu yalnızca makine, toprak, hammadde veya bina değildir; bu toplumsal bir ilişkidir. Bunu kavramak çok önemlidir ve bunun devamlı olarak üzeri örtülür. Bugün yalnızca sermaye olarak makine ve diğer cansız nesnelere bahsedilmiyor, aynı zamanda “insan sermayesi” diyecek kadar da arsızlar, insanlar hakkında “insan sermayesi” şeklinde konuşmak ve insanları “insan sermayesine” indirgemek sistemin doğası hakkında da ipuçları vermektedir.

Ücretli emek sömürsü şeklindeki bu toplumsal ilişki, kapitalizm altındaki belirli bir sömürü biçimidir ve bu sistemdeki artı-değerin ve kârın kaynağıdır. Üretim sürecinde kullanılan emeğin asıl rolü, ücretli işçi olarak çalışanlara ödenen değerden daha fazla değer yaratmasıdır. Diğer masraflar düşüldükten sonra, kazançtan elde edilen artı-değeri yaratan şey budur. Ve kapitalizmle birlikte, yalnızca meta ilişkileri genelleştirilmez, her şey giderek daha fazla meta haline dönüşür - aynı zamanda *emek gücünün* çok önemli bir özelliği, çalışma kabiliyetinin bir meta olarak bulunmasıdır. Bu belirli bir metadır: diğer üretim unsurlarının (Marx'ın cümlesinden aktaracak olursak, diğer üretim araçlarının) aksine, üretim sürecinde meta olarak kullanılan emek gücü, üretim sürecindeki istihdamdan, yani basitçe söylemek gerekirse maaşa denk gelen değerden daha fazla değer yaratabilir. İşte Marx bu yüzden sabit sermaye yerine bunu değişken sermaye olarak adlandırır: Emek gücüne yatırılan sermaye; daha çok sermaye, daha çok zenginlik ve daha çok artı-değer yaratılmasına yol açabilir; buna karşılık, makinelere, hammaddelere ve diğer “girdi” olarak kabul edilen şeylere (salt üretim “araçlarına”) tekabül eden ve üretim sürecindeki ürünün değerini artırmayan sabit sermaye, yeni ürüne zaten mevcut salt bir değeri aktarır.

Bununla birlikte, burjuva iktisadının kavramlarının aksine, değer ticari alanda ürünün satışı doğrultusunda “eklenmediğini”, bunun yerine böylesi ticari işlemlerde gerçekleşen şeyin değişken sermayenin uygulanması yoluyla zaten yaratılmış olan değer realizasyonu olduğunu anlayabilmek önemlidir, ki bu üretim sürecindeki ücretli emek sömürsüdür.

Dolayısıyla, üretimde kullanılan değişken sermaye olan bu emek gücü, yalnızca bir başka "üretim maliyeti" veya bir başka "girdi" değildir; ve “ekonomik büyümenin” kaynağı da bu tür “girdiler” (kapitalistler) ve “inovasyonlar” ya da “girişimcilik dehası” bulunan kişiler değil, bir kez daha emeğin, Marx'ın kendi sözleriyle “yabancılaşmış serveti” yaratanların sömürülmesidir. Bunu yaratanlar “yabancılaşmış servet” olarak yarattıkları şeyle, aslında “ürünün üretici gücü olarak” kendi üretici güçleri ile, gerçekte kendi emekleri ile yarattıklarıyla karşı karşıya gelirler.

Bu, Marx'ın ortaya çıkardığı çok önemli bir noktadır ve kapitalizmde cansız emeğin canlı emeğe hükmettiğini söylemenin bir başka yoludur. Bu ne anlama gelir? Bir fabrikaya gideceğiniz ve orada ölü insanlar bulacağınız anlamına gelmez! Elbette, hiç kimse şimdiki gibi bir toplumda kendiliğinden böyle düşünmez ve burjuva siyasal iktisatçılar genelde bu şekilde konuşmazlar, ancak “cansız emek” tabiri şeylerin doğru anlaşılmasına işaret eder, çünkü herhangi bir nesne emeğin ürünü olacağına üretimin ürünüdür. Evet, hammaddeler buna girer - fakat hammaddeler nereden gelir? Onlar da aynı zamanda bir emek ürünüdürler. Bu durum “Devrimin Mümkünlüğü

Üzerine"²⁰ dökümanında (Devrimci Komünist Parti'nin çok önemli bir dökümanıdır) toprak ve hammaddeler gibi şeylerin "doğa tarafından sağlandıkları şeklinde belirtilmektedir. Fakat onları üretim sürecinin bir parçası haline getirebilmek için insanlar tarafından işlenmeleri gerekir. Örneğin altın ya da gümüş ya da başka madenlerin çıkarılması gerekir. Arazide çalışmalıdır. Bu durumda, üretim sisteminin bir parçasına dönüşülür. Kapitalizmde, bu büyük ölçüde -tamamen değil, ancak çok büyük ölçüde- ücretli emek sayesinde gerçekleşir. Dolayısıyla, örneğin hammaddelere baktığınızda cansız emek -yani sürece çoktan yedirilmiş emek- bulunmaktadır, ki bu emeğin kullanıldığını orada görmezsiniz çünkü zaten kullanılmış durumdadır. Bu durum, kapitalistler ve burjuva siyasal iktisatçıların salt üretim aracı olarak gördüğü bir şeydir. Ancak Marx'ın da vurguladığı gibi, buna dahil olan şey şunları yapmak için kullanılan emeğin donmasıdır, hammaddeler üzerinde şu şekilde çalışılır: hammaddelerin çıkarılması, makine yapmak ve sonuçta bir başka makine daha üretmek, böylece tüketici ürünü olarak satılacak tamamlanmış ürünlerin üretilmesini sağlamak.

Öyleyse, kapitalizm altında "cansız emeğin canlı emeğe hükmettiğini" söylediğimizde, bunun anlamı, ücretli işçilerin üretim sürecine gelmeleri, temel olarak bir makine eklentisi olarak muamele görmeleri ve -kendisi de önceki bir emeğin ürünü olan- bu makine tarafından boyunduruk altına alınmalarıdır. Örneğin, bir fabrikada bulunan herkes üretim artışının ne anlama geldiğini bilir. (Veya ünlü *I Love Lucy* dizisinde, Lucy karakteri ve arkadaşı Ethel'in montaj bandında çalışırken bir süre sonra buna hakim olamamalarını içeren bölümüne bakabilirsiniz. Burada kendilerine aslında cansız bir emek olan makine hükmetmektedir.) Kapitalizmde gerçekleşen şey şudur: Bu makineyi yaratan insan sınıfına, günün sonunda makine tarafından hükmedilir ve bu da sömürü koşullarının temel bir ifadesidir.

Kapitalizm altında meta ilişkilerinin genelleştirilmesi ve emeğin kritik önemde bir meta olarak kabul edilmesi -üretimin diğer unsurları gibi üretim sürecindeki işleyişi ile (değişmez sermayenin karşısında değişken sermayenin) daha fazla değer yaratabilen önemli bir meta olması- kapitalizmin bir toplumsal ilişki olarak ayırt edici özelliğidir. Ve meta üretimi ve değişiminin ve özellikle de bir meta olarak emek gücünün genelleştirilmesi; toplumsallaşmış üretim ile (bireyselleştirilmiş üretimin aksine) emek sistemleri içinde büyük sayılarda, çoğu zaman tek bir çatı altında yüzbinlerce işçinin, milyonlarca ve milyarlarca insanı kapsayan bir süreç doğrultusunda organize edilmesi ile -üretim araçları sahiplerinin değil, ancak kendileri tarafından ücretli işçiler olarak çalıştırılan insanların emeği ile- bu *toplumsallaşmış üretim* ve aynı zamanda *özel mülkiyetin* kapitalist bireylerin ellerinde bulunması ile, özellikle de günümüzde sermayenin şirket ve benzeri sermaye kuruluşlarında bütün olarak toplanması ile kendini göstermektedir. Zenginliklerin bir bütün olarak topluma ait olduğu toplumsal mülkiyetin aksine, sermaye, bazen bireylere ancak günümüz dünyasında ağırlıklı olarak şirketlere ve genellikle yalnızca bir ülkede değil, uluslararası olarak milyarlarca dolarlık sermayeyi kontrol eden diğer sermaye kuruluşlarına ayrılmaktadır. Özel mülkiyet ile kastedilen budur – yani servet bir bütün olarak topluma tahsis edilmez, rekabet halindeki kapitalistlerce tahsis edilir. Ve bu "rekabet" kelimesi çok önemlidir, çünkü bu özel mülkiyet, toplumsal olarak üretilen serveti özel olarak elde eden farklı kapitalist grupların arasında rekabet olacağı anlamına gelir.

Ve bu neye yol açar? *Anarşiye* – üretim anarşisine ve bir bütün olarak kapitalist sistemdeki anarşiye. Engels, *Anti-Dühring*'de kapitalizmin temel çelişkisinin toplumsallaşmış üretim ile özel mülkiyet arasındaki hareketini ele aldı. Bu çelişkinin, temel çelişkinin hareketine dayanan dinamik

²⁰Devrimci Komünist Parti, "Devrimin Mümkünlüğü Üzerine", Revolution #102, 23 Eylül 2007. Ayrıca *Devrim ve Komünizm: Temel ve Stratejik Yönelim*, Devrim kitapçığında bulunmaktadır, 1 Mayıs 2008. Mevcut olduğu web sitesi: revcom.us.

bir süreçte, hareketin iki farklı biçimini üstlendiğine dikkat çekti. Bu iki hareket biçimi, bir yandan burjuvazi ile sömürdüğü proletarya arasındaki çelişki ve Engels'in belirlediği diğer önemli hareket biçimi, yani organizasyon ile anarşi arasındaki çelişkidir. Üretim organizasyonunun, pek çok hesaplama, pazar araştırması ve diğer tüm şeylerle birlikte belirli bir kapitalist şirketin düzeyine çıkmak için mevcut üretim sürecinin *çok sıkı* bir şekilde organize edilmesidir, ancak bu aynı zamanda bir bütün olarak toplumdaki (veya bugün her zamankinden fazla bir şekilde bir bütün olarak dünyadaki) üretim anarşisi ve değişimi ile çelişki ile halindedir. Yani iki hareket biçimi bulunmaktadır - yeni komünizmin önemli bir ayırt edici yönüne; bu temel çelişkilerden ikinci hareket biçiminin yani anarşi/organizasyon çelişkisinin veya anarşinin itici gücünün genel olarak kapitalizmin temel çelişkisinin en temel ve başlıca hareket biçimi olduğu noktasına daha sonra geri döneceğim.

Şimdi, Marx ve Engels'in yaşamları boyunca kapitalist toplumdaki eğilimleri gözlemleyerek ortaya koydukları bazı öngörüler, özellikle de kapitalist toplumun orta sınıfların daralarak iki karşıt sınıfa, burjuvazi (kapitalist sömürücüler) ve sömürülen proleter kitlelere dönüşeceği, kapitalizmin gelişimi sonucunda uluslararası bir sömürü sistemine, Üçüncü Dünya'nın sömürgeci yağmasına ve buralardaki halk kitlelerinin global bir ağdaki ter atölyeleri ile geniş çaplı sömürsünü içeren kapitalist emperyalizme dönüşmesi ile doğrulanmamıştır. Marksizmin (bir kez daha Karl Popper gibi) burjuva eleştirmenleri, Marksizmi ve Marksizm'in bilimsel olarak geçerli olduğu iddiasını reddetmek üzere Marx'ın (ve Engels'in) öngörülerini ile, kapitalist toplumdaki kutuplaşmalar ve kapitalist emperyalizmin gelişmesiyle gerçekte neler yaşandığı arasındaki farkları ele almışlardır. Ancak bu tür "eleştirmenler", Engels'in, yaşamının sonuna doğru (19. yüzyılın sonuna doğru) başlattığı ve Lenin tarafından geliştirilen, İngiltere ve sonrasında Birleşik Devletler gibi sömürgeci (veya yeni-sömürgeci) ülkeler de dahil olmak üzere emperyalizmin "ana ülkelerinde" kapitalist emperyalizmin, sömürgeci faaliyetleriyle işçi sınıfının bir bölümünü burjuvalaştırdığı ve bunun sonucunda da orta sınıfın kayda değer ölçüde genişlemesine ilişkin ileri sürdükleri bilimsel analizleri ya görmezden gelirler ya da reddetmeye çalışırlar.

Dolayısıyla, kapitalist toplumda Marx tarafından gözlemlenen kesin eğilimler, hafiflemiş veya kapitalist-emperyalist ülkelerde bir ölçüye kadar tersine çevrilmiş olsalar, ve hatta, geçtiğimiz yıllar boyunca pek çok Üçüncü Dünya ülkesinde orta sınıflar artış göstermiş olsalar da, bu ülkelerde devasa yoksulluklar büyük bir fenomen olarak kalmayı sürdürmüştür ve Marx'ın bahsettiği temel kutuplaşma durumu -"Servetin toplumun bir kutbunda birikmesi aynı zamanda diğer kutbunda sefaletin, zulmün, köleliğin, cehaletin, vahşetin, mental çöküşün birikmesidir."²¹- bu kesinlikle halen geçerlidir, fakat şimdi esasen dünya ölçeğinde geçerlidir. *Ve Marx'ın insan toplumunun ve onun tarihsel gelişiminin analizine yönelik temel önemdeki bilimsel yöntem ve yaklaşımla gerçekleştirdiği atılımı yalnızca genel anlamda geçerli olmakla kalmayıp, aynı zamanda Marx'ın yaşamından bu yana meydana gelen ve Marx'ın öngöremediği değişiklikleri de bilimsel olarak analiz etme ve sentezlemeye yönelik temel sağlamaktadır.*

Bir Bilim Olarak Marksizm – Ütopycı Metafizik Değil, Diyalektik Materyalizm

Mao'nun keskin bir şekilde belirttiği gibi, Marksistler falcı değildir. Marksizm, durmaksızın hareket ve dönüşüm sürecinde olan gerçekliğe, ki bu Marksist *diyalektik* materyalizmin temel

²¹Karl Marx, *Capital*, Karl Marx and Friedrich Engels, Collected Works (International Publishers, 1989), Vol.35, p.640.

unsurlarından biri olarak kabul edilir, sürekli ve canlı bir şekilde uygulanması gereken bir *bilimdir*.

Marx (1852'de Joseph Weydemeyer'e yazdığı bir mektupta) şu önemli ve özlü açıklamayı yaptı:

Ve bana gelince, modern toplumdaki sınıfların ya da bunlar arasındaki savaşımın varlığını keşfetmiş olma onuru bana ait değildir. Burjuva tarihçileri bu sınıf savaşımının tarihsel gelişimini, burjuva iktisatçılar da sınıfların ekonomik anatomisini benden çok önce açıklamışlardır. Benim yeni olarak yaptığım: 1) *Sınıfların varlığının ancak üretimin gelişimindeki belirli tarihsel evrelere bağlı olduğunu*; 2) Sınıf savaşımının zorunlu olarak *proletarya diktatörlüğüne* vardığını; 3) bu diktatörlüğün kendisinin *bütün sınıfların ortadan kaldırılmasına ve sınıfsız bir topluma* geçişten başka bir şey olmadığını tanıtlamak olmuştur. [Özgün metinde italik]

Pek çok insan, "Marx tamamen sınıf mücadelesiyle ilgiliydi. Sınıfların var olduğunu ve sınıfların mücadele ettiğini keşfederek büyük bir şey yaptığını düşünmüştü." der. Ve burada, 1852'de, Marx çalışmasında bunun asıl ve önemli şey olmadığını, kendisinin yeni olarak yaptığı şeyin yalnızca sınıflardan ve sınıf mücadelesinin varlığından bahsetmenin çok ötesine geçtiğini açıklar.

"Zorunlu olarak" kelimesiyle ilgili olarak: Bu bağlamda Marx'ın "zorunlu olarak" ile ne demek istediğinin tamamen net olmadığını söylemeliyim, fakat "zorunluluk" ile "kaçınılmazlık" arasındaki ilişki çok önemli bir meseledir. Yeni komünizmi ileride doğrudan tartışırken bundan daha fazla bahsedeceğim, fakat şimdilik "Ajith - Geçmişin Tortusunun Bir Portresi" polemliğinden şu çok önemli ifadeyi alıntılatalım:

Kaçınılmazlık "engellenmesi mümkün olmayan" demektir. Başka muhtemel bir sonuç olmaksızın gelişmenin sabit gidişatına işaret eder. Zorunluluk farklıdır; zorunluluk ihtimalleri ve yolları belirler, yapılandırır ve sınırlandırır; ama her zaman tek bir sonuç üretmez. Zorunluluk kavramı nedensel kanunları içerir. "Neden-sonuç" ilişkileri mevcuttur ama doğrusal ve önceden belirlenmiş değildir -dinamik bir süreçtir.²² [Bölüm VII'de yer alan KOMÜNİST DEVRİM ZORUNLU VE MÜMKÜNDÜR ANCAK KAÇINILMAZ DEĞİLDİR... BİLİNÇLİ BİR ŞEKİLDE İNŞA EDİLMELİDİR kısmında, özellikle de "İnsanlık Tarihindeki "Bağdaşıklık" Üzerine Marx ve Avakian" bölümü içindedir.]

Bu konu hakkında daha sonra söyleyeceğim şeyler olacak, ancak burada diktatörlük ve demokrasi meselesine dönelim, çünkü Marx sınıf mücadelesinin proletaryanın diktatörlüğüne nasıl varacağından bahseder. *Kapitalizm altındaki demokrasi, bir diktatörlük biçimidir, kapitalist sınıfın (burjuvazinin) diktatörlüğüdür: bu, ekonomik, toplumsal ve politik yaşamın ayrıca kültür alanının ve düşüncelerin egemen kapitalist sınıfın hakimiyetinde bulunduğu kapitalizmin koşulları altındaki bir demokrasidir*. Bu, diktatörlüğün ne olduğunun özünü gösterir. Herhangi bir şahsın masaya vurarak "Dediklerimi yapacaksınız!" demesi gibi bir şey değildir. Diktatörlük, bir sınıfın diktatörlüğüdür, bir sınıfın çıkarları ve bu sınıfın zorunlu ve yoğunlaşmış ifadesi olarak belirli bir sistemin hizmetindeki diktatörlüktür. Diktatörlüğün, herhangi bir diktatörlüğün özü, hangi sınıf olursa olsun - siyasal iktidarın tekelidir ve başkalarının o siyasal gücün kullanımından

²²Ishak Baran and K.J.A., "Ajith - A Portrait of the Residue of the Past" in *Demarcations: A Journal of Communist Theory and Polemic*, Sayı 4, 2015 Kışı, p.49. Türkçe Baskısı: "Ajith – Geçmişin Tortusunun Bir Portresi" (El Yayınları, 2019) Ayrıca mevcut olduğu web siteleri: demarcations-journal.org ve revcom.us.

dışlanmasıdır. Ve bu, sırasıyla, yalnızca genel olarak silahlı kuvvet ve şiddetten ziyade, "meşru" silahlı kuvvet ve şiddet olarak nitelendirilen şeyin tekeli olarak yoğunlaşmıştır. Dolayısıyla, ordu savaşa girdiğinde, bu, diktatörlüğün ve uluslararası olarak "meşru" silahlı kuvvetinin ve şiddetinin uzantısıdır. Birisi bir mağazayı soyarsa - bu gayri meşru bir güç ve şiddettir. Polisin biri sokakta Siyah birini vurursa; egemen sınıf, meşru silahlı kuvvet ve şiddeti ilan etmek ister ve ne zaman ve nerede olursa olsun bu kararı vermeye çalışır. Bütün bunlar, soyut, bir şekilde gökten düşmüş (veya sonsuza dek var olan) bir meşruluk/gayrimeşruluk kategorisinin değil, gerçek sosyal ilişkilerin, temelde üretim ilişkilerinin ve buna tekabül eden yönetim sisteminin yani kapitalist sınıfın diktatörlüğünün birer yansımasıdır.

Bir kez daha, diktatörlük nihai olarak ve temelde, bir sınıfın çıkarlarının ifadesi olan bir sistem doğrultusunda bir sınıfın diktatörlüğüdür, yani mevcut üretim ve toplumsal ilişkilerden bağımsız, yalnızca kendi isteğini dayatan bir şahsın veya küçük bir grubun diktatörlüğü değildir.

Ve burada Marksist bilimsel anlayışın önemli bir bileşenine geçeriz: toplumun ekonomik temeli ile siyasal ve ideolojik üst yapı (siyasi yapılar, kurumlar, egemen kültür ve fikirler) arasındaki ilişkiye. Sonuçta -her şeyin kolaylıkla mekanik olarak indirgenebileceği anlamında değil, ancak nihayetinde ve temelde- toplumun üstyapısının altyapıdaki üretim ilişkilerine tekabül etmesi gerekir. Toplumun ekonomik temeli, yani "üretim biçimi" -toplumsal yaşamın maddi gereksinimlerini karşılayabilmek için üretim ve yeniden üretimin nasıl gerçekleştirildiği ve insanların yeniden üretim için nasıl değerlendirildiği- siyasi kurum ve süreçlerin ayrıca egemen fikir ve kültürün ne olacağını belirler. Örneğin, *Kuşlar Timsah Doğuramaz Ama İnsanlık Ufkunu Aşabilir*²³ çalışmamda eğer üstyapı belirgin şekilde ve herhangi bir dönemde ekonomik temel ile uyumsuz olursa ve esas olarak bu temel ile çatışma yaşarsa toplumun daha fazla gelişemeyeceğini belirttim. Bunun anlaşılması çok önemlidir, seçimlerin olduğu bir toplumda seçimlerin rolünün ne olduğu da dahil olmak üzere toplumun nasıl işlediğine yönelik her şeyle ilgisi bulunmaktadır. İnsanların, bu toplum tarafından, toplumun işleyişinin yanı sıra hâkim olan politik ve ideolojik üst yapıyla şekillenmelerinin yolunu, temel anlamda siyasi açıdan nasıl tepki verdiklerini ve kendi düşüncelerinde hangi fikirlerin geçerli olduğunun koşullarını da belirlemektedir. İkisi arasında bir bağlantı vardır; toplumdaki fikirlerin, kültürün, siyasi kurum ve süreçlerin belirli bir "kendine özgü yaşamı" da bulunmaktadır, ancak bunlar aynı zamanda üretim ve toplumsal ilişkiler ile iç içe geçmiştir ve nihayetinde bu ilişkiler tarafından belirlenirler.

Bir kez daha, üst yapının temel işleyişi herhangi bir dönemde altta yatan temel üretim ilişkileri ile sarsıldığında, bu durum toplumun gelişiminin durmasına neden olacak ve daha sonra çeşitli güçler "düzeni" yeniden restore etmek için en uç araçlar da dahil olmak üzere çeşitli araçlarla müdahale edeceklerdir. Örneğin, kapitalist toplumda bir siyasi partinin seçilip, "Kapitalizmin temel çelişkisi olan üretimin toplumsal karakteri ve özel mülkiyet arasındaki çelişkiyi kademeli olarak dönüştüreceğiz ve adım adım tüm kapitalist işletmeleri devralarak, devlet aracılığı ile bunları toplumun mülkiyeti yapacağız" dediğini ve bunu uyguladığını bir hayal edin. Kapitalist sınıfın ve onun silahlı temsilcilerinin ivedi bir şekilde siyasi ve askeri ayaklanması olmasa bile, toplumda kaos olacaktır çünkü altyapı belirli bir şekilde işleyecektir ve sonra bunu değiştirmek için bölük pörçük bu siyasi hareketler olacaktır, ekonomik temeli aynı zamanda toplumsal ilişkileri fiilen dönüştürmeye yönelik genel bir plan olmadan ve burjuvaziden iktidar alınmadan bu yapılamayacaktır. Bunun yerine, hükümetin (veya onun bir bölümünün) yalnızca bazı yönlerle

²³Bob Avakian, *Birds Cannot Give Birth to Crocodiles, But Humanity Can Soar Beyond the Horizon*, 2010 yılında gerçekleştirilmiş bir konuşma. Türkçe Baskısı: *Devrim ve Materyalizm - Kuşlar Timsah Doğuramaz Ama İnsanlık Ufkunu Aşabilir* (Patika Kitap, 2015). E-kitap olarak insight-press.com sitesinde mevcuttur. Ayrıca mevcut olduğu web siteleri: revcom.us ve thebobavakianinstitute.org.

sınırlı ve kapitalist sınıfın devlet gücünü dağıtmadan dönüşümü gerçekleştirmeye çalışan kişilerin elinde bulunması durumunda – bu yalnızca ivedi bir şekilde burjuvazinin politik ve askeri güçlerinin saldırısına uğramakla kalmaz, her durumda her şeyi kaosa sürükler, çünkü toplum “biraz bu şekilde, biraz da şu şekilde” kalacaktır ve bu durum kapitalist toplumun “normal işleyişinden” dahi daha anarşik olacaktır.

Geçtiğimiz günlerde Norveç'te bir hükümetin petrol ve doğal gaz üretimini ortadan kaldırmak için harekete geçtiği bir senaryo etrafında dönen *Occupied* isimli TV dizisi vardı, dizide, ülke Avrupa Birliği ile anlaşmıştı ve Rusya tarafından hızla işgal ediliyordu. Norveç hükümeti fosil yakıtların üretimini azaltma kararının arkasında duramıyordu -veya egemenliğini koruyamıyordu- çünkü diğer kapitalist-emperyalist ülkeler Norveç tarafından üretilen petrol ve doğal gaz olmadan yapamıyorlardı, bu sebeple Norveç'i üretime devam etmesi için zorladılar. Her ne kadar kurgusal olsa ve pek de ufak sayılmayacak bir fanteziye dayansa da (ekonomisi petrol ve doğal gaz olmadan da işleyebilecek kapitalist bir Norveç öngörülmesi gibi), bu dizi, dünya kapitalist-emperyalist sisteminin –farklı kapitalist-emperyalist ülke ekonomilerinin ve aynı zamanda Üçüncü Dünya'da boyunduruk altında tuttıkları birbirlerine bağlı ve bağımlı olan ülkelerin- temel dinamikleri ile çelişkisi bulunan küçük bir kapitalist ülke hükümeti tarafından alınacak politik kararların dahi kaotik bir duruma sürükleyebileceğini ve daha güçlü emperyalist ülkelerin sistemi ve dinamiklerini yerleştirmek için bu ülkeye müdahalede bulunabileceklerini gösteriyordu.

Bunun gösterdiği şey, üstyapıda gücü ele geçirmeden, acımasız bir şekilde kapitalist sınıfın diktatörlüğünü uygulayan kurumları devirip dağıtmadan, büyük kapitalist kurumların kamulaştırılması ve büyük üretim araçlarının toplumsallaştırılmasıyla başlayarak, devrimi tersine çevirmek isteyecek dış ve “yerli” güçlerin girişimlerine karşı devrimi savunabilmek için ekonomik temelin dönüşümünü sağlayacak yeni devrimci kurumlar oluşturmadan, bunu bölük pörçük bir şekilde yapamazsınız. Ve eğer bunu kısmen ve bölük pörçük bir şekilde yapmaya kalkarsanız yalnızca karışıklık ve kaos yaratırsınız ve ardından da diğer güçler işleri kapitalist temelde “yoluna koymak” için adım atarlar.

Siyasi ve ideolojik üst yapının, altta yatan ekonomik temel ile esas olarak uyum içinde bulunması gerektiğinin bir başka örneği olarak, var olmayan ve gerçekte kapitalizm altında var olamayacak (deklare edilmiş ve yasa ile belirlenmiş olsa bile böylesi bir topluma uyarlanamayacak) bir hak olan “yemek hakkı” örneğini kullandım. Bunu, yemek yeme hakkının ötesine, yaşamın tüm temel gereksinimlerini içerecek şekilde genişletelim: Siyasi sistemin ve yasaların, insanların kendileri için ihtiyaç duydukları her şeyi ödeme yapmadan, yaşamın temel gereklilikleri olarak doğrudan temin edebilmelerine izin verdiğini bir hayal edin. Eğer bu yapılmış olsaydı, şeylerin başka metalar için (özellikle de para biçiminde) meta olarak üretildiği ve değiştirildiği (kısaca şeylerin satın alındığı) bir ekonomi, kapitalizmin ilkeleri ve dinamikleri doğrultusunda işlese dahi oldukça hızlı bir şekilde çökerdi. Bu o kadar açık ve bellidir ki, pek çok kişi “elbette” bunu yapamayacağınıza ve böyle bir şey önermenin saçma olduğuna yönelik derhal itiraz edecektir. Fakat böyle bir yanıtın bizzat kendisi, temelde kapitalist meta ilişkilerinin sınırları içinde hareket etmeye ve düşünmeye şartlandırılmanın bir yansımasıdır, gerçekte şeylerin insanların ihtiyaçları temelinde dağıtılacağı - meta üretiminin ve değişiminin (ve bununla birlikte metaların evrensel eşdeğeri olarak paranın) aşılacağı ve ortadan kaldırılacağı ve “herkesten yeteneği doğrultusunda, herkese ihtiyacı kadarıyla” komünist sloganının etkin bir ilke olacağı kökten farklı bir toplumu ve dünyayı, komünist bir dünyayı tasarlamının zor olduğu düşünülür.

(Bunun, bireylerin temel ihtiyaçlarını karşılayacak şeyleri almak için çaba sarfetmeleri meselesi

olmadığı, hükümetin bu temel ihtiyaçları sağlayabileceği şeklinde öne sürülebilecek argümana gelirse: “Sermayeye Ön Dönüşüm... Ve Kapitalizme Son Vermek” içinde özellikle “Hükümet Kapitalizmin Temel Dinamiklerini Yönetemez” ve “Kapitalizm Altında Niçin ‘Yaşam Adil Değil’...Dünya Niçin Bu Şekilde ve Nasıl Kökten Farklı Olabilir” bölümlerinde – bu sistem altında halk kitlelerine yönelik hükümet gelirlerinden bir “yemek yeme hakkının” sağlanması veya daha geniş çaplı olarak da yaşamın temel ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik bir hükümet teşebbüsü olsa dahi, *yalnızca belirli bir ülke içindeki değil fakat dünya ölçeğindeki kapitalizmin temel ilişkileri ve dinamikleri tarafından niçin böylesi bir girişimin sınırlandırılacağı, altının oyulacağını ve son tahlilde de bozulacağını analiz ettim.*)

Veya "Beyaz üstünlüğünü kaldıracamız" diyen bir partiyi seçmeye çalışırsanız ne olacağını bir düşünün. Örneğin ABD’de ne olduğuna bakın. Beyaz üstünlüğüne ve erkek üstünlüğüne karşı mücadelede verilen ufak tavizlerin, faşist düzenin bir biçimine, bir faşistin Seçim Kurulu sistemi ile -en üst makama- seçilmesine ve bu aşamada özünde faşist bir parti olan Cumhuriyetçi Parti’nin hükümet yapılarına egemen olmasına neden olması durumu yaşandı. Bütün bunlar cinsiyet, cinsel ilişkiler ve beyaz üstünlüğü gibi bazı alanlarda verilen küçük tavizlerin geniş çaplı sonuçlarıdır. Sonuç olarak, eğer üst yapı, temelde yatan üretim ve toplumsal ilişkilerin kökten dışına çıksaydı ne olacağını görüyorsunuz: bu bir kaos olurdu ve tıpkı ABD’de bugün yaşandığı gibi, faşist doğası bulunan bir düzeni restore etme misyonu ile hareket eden güçlere ivme kazandırmış olurdu.

Tüm bunların gösterdiği nokta, demokrasinin, antik Yunanda büyük adamların kafasında, ethosta bulunan ve oradan da, arada feodal ve köle toplulukları ile birlikte bazı talihsiz kesintiler yaşamış olsa da modern Amerikan toplumuna aktarılan harika bir fikir olmadığıdır. Demokrasi aslında neyin parçasıdır? Üst yapının. Nihayetinde toplumun ekonomik temelini dayanan ve belirlenen şeyin bir parçasıdır. Ve herhangi bir toplumda belirli bir demokrasi biçimi, altta yatan üretim ve buna karşılık gelen toplumsal ilişkilerin karakterine bağlıdır. Öyleyse, kapitalist bir ekonomik temeliniz bulunuyorsa, kapitalist bir demokrasi biçiminiz olacaktır. Başka bir deyişle, burjuva demokrasine sahip olacaksınız. Üretim ve toplumsal ilişkiler sistemine egemen olan kapitalist sınıfın çıkarlarına tekabül edecek kapitalist sistemin şartları doğrultusunda bir demokrasiye sahip olacaksınız.

Gerçekte burjuva diktatörlüğünün demokratik şekli olan burjuva demokrasisi, "normal zamanlarda" halk arasındaki yanlısamanın devam etmesini sağlayan, fiilen toplumda egemen olan ve aslında onları yöneten burjuvazinin, kapitalist topluma en uygun yönetim biçimidir. Bu doğrultuda, “normal zamanlarda” böylesi bir yönetim biçimi ile hangi kapitalist grubun kapitalist sınıf düzenini halk üzerinde kurup devam ettireceğini ve yalnızca bu ülkede değil, savaşlar aracılığı ile uluslararası olarak da kapitalist sistemin temeldeki çıkarlarına hizmet edeceğini belirlemek için insanların oy kullanmasına izin vermek kapitalist sınıfın çıkarına olan bir şeydir.

Ancak, Trump/Pence rejimini şiddet içermeyen uzun süreli kitlesel seferberlik yoluyla defetme gerekliliğini dile getirdiğim konuşmamdaki gibi; faşizm, her ne kadar insanlık için bir dehşet durumu olsa da, toplumun temelindeki derin çatlaklar bağlamında kendini çok derin ve akut çelişkiler²⁴ şeklinde gösterir ve aynı zamanda egemen kapitalist sınıfın uluslararası alanda ciddi meydan okumalarla yüzleşmek durumunda kalacağı bir durumun da muhtemel sonuçlarından biridir.

²⁴Akut çelişki, verili bir zamanda maddeyi belirleyen içsel ve dışsal çelişkilerin şiddetli bir şekilde birbirleriyle kesişerek bir bakıma üst üste geçmeleri durumuyla ortaya çıkan oldukça keskin ve ele alması oldukça çetrefilli olan çelişki türüdür. (Ç.n.)

Faşizm, hukukun üstünlüğünü, formal sivil ve yasal haklar da dahil olmak üzere burjuva-demokratik egemenliğin "normlarını" çiğneyip ortadan kaldıran kapitalist sınıfın *açık, bariz* diktatörlüğüdür ve genel olarak egemen sınıfın yükselen faşist kesimi tarafından "ana akımın" daha fazla felç edilmesi ve/veya ezilmesi ile kendini gösterir. (Bu durum, 1. Dünya Savaşı'ndan sonraki faşist İtalya ve Nazi Almanyası tecrübelerinde görülebilir ve daha yakın zamanlarda ABD'deki Trump/Pence rejimi ve Avrupa'daki benzer rejimler ve iktidarlar, egemen veya yükselen faşizmin çarpıcı örnekleri arasında yer alırlar.)

Tüm bunların ötesine geçmek için gerekli olan ilk adım veya sıçrama, burjuva diktatörlüğünün (her ne şekilde olursa olsun) *yıkılması* ve bunun, temel amacı dünya çapında komünizme varmak olan ve toplumsal antagonizmalara tekabül eden her tür sömürü ve baskı ilişkisine son verecek, her ülkede kurulacak proletarya diktatörlüğü ile değiştirilmesidir. Bu proletarya diktatörlüğü, burjuva diktatörlüğünün temelden zıttıdır: Toplumun; ekonomi, siyaset, toplumsal ilişkiler ve fikirler alanında komünizm hedefiyle ileriye doğru dönüştürüleceği bir sosyalist sistem bağlamındaki geniş halk kitleleri için bir demokrasidir.

Marx'ın *Fransa'da Sınıf Savaşmaları 1848-1850*'de çok yoğun bir şekilde ("4 Bütünler" olarak bilinen bir formülasyonda) ifade ettiği gibi, bu proletarya diktatörlüğü, sınıf farklılıklarının kaldırılması, sınıf farklılıklarının dayandığı üretim ilişkilerinin kaldırılması, bu üretim ilişkilerine karşılık gelen toplumsal ilişkilerin kaldırılması ve bu toplumsal ilişkilerden doğan bütün düşüncelerin devrimcileştirilmesi için gereklidir. Ve eğer bu "4 Bütünler" formülasyonunu "tersine çevirirseniz" ve hâkim kapitalist üretim ve sosyal ilişkilerin, fikirler ve kültürün ve sınıf ayrımlarının sürdürülmesinde ısrar ederseniz, niçin bir temele ve buna tekabül edecek bir üst yapıya sahip olamayacağınız oldukça açıktır, çünkü bir kez daha üretim ve toplumsal ilişkiler toplumun işleyeceği belirli bir yolu dayatacaktır ve bu da insanların toplumdaki olaylara nasıl yanıt vereceklerini temelden belirleyecektir. Bu sistem iktidarda kaldığı ve etkili olduğu sürece, insanlar bu sistemin sömürücü ve baskıcı ilişkilerini ortadan kaldırmak için daha kökten bir programa yönelecek olsalar dahi, sistemin kendi işleyişi tarafından bundan uzak tutularak geri çekilmeleri sağlanacaktır ve bu durum kendilerine hâkim sistemin temsilcileri tarafından yoğunlaştırılmış bir şekilde gösterilecektir, şöyle diyeceklerdir: "Bunları bu sistem altında yapamazsınız. Bunu yaparsanız kaosa sebep olursunuz. Bunu yaparsınız çalışacak bir işiniz olmaz. Eğer erkeklerin ve beyazların üstünlüğünü tamamen ortadan kaldırmak için hareket edersek, bu durum toplumda kaos yaratır ve karşımızda faşizmi buluruz. Bundan dolayı en iyisi Demokrat Parti için oy kullanın ve bırakın şeyler oldukları haliyle devam etsin."

Böylece, bunların hepsinin nasıl bir araya getirildiğini, bu "4 Bütünleri", sınıf farklılıklarını, dayandıkları üretim ilişkilerini, bu üretim ilişkilerine karşılık gelen toplumsal ilişkileri ve bu toplumsal ve üretim ilişkileriyle birlikte gelen fikirleri görebilirsiniz. Hepsi birbiriyle iç içe geçmiştir ve birini ya da diğerini veya tüm bunları ortadan kaldıracak şekilde hareket etmek durumundasınız -ilk büyük atılım, bir kez daha kapitalist sınıfı iktidardan uzaklaştırarak burjuva diktatörlüğünü kaldırmaktır- veya, mevcut sistem altında etkisini sürdüren ve işleyen "4 Bütünler" (hâkim üretim ve toplumsal ilişkiler, sınıf farklılıkları ve düşünceler) insanları mevcut sistemi pekiştirmeleri doğrultusunda sıkça geri çekecektir. Dolayısıyla, insanlar sandık başına gittiklerinde gerçekte yaptıkları şey bu sistemi güçlendiren şeylere oy vermiş olmalarıdır. Aksi takdirde, insanların zarar göreceği bir kaos olacaktır ve burjuva politikacılar bu duruma müdahale etmekte geç kalmayacaklardır. Bu nedenle, bu sistemin tamamen devrilmesi gerekmektedir, bu durum geçişi ve "4 Bütünleri" dönüştürmek için mücadeleyi de mümkün hale getirecektir.

Marx'ın tarihsel atılımı, "4 Bütünler" hedefine ulaşmak için canlı mücadeleye teorik rehberlik sağlayan, insan toplumunu, çelişkilerin bulunmayacağı bir ütopyaya değil, fakat insanların toplumsal antagonizmalardan, insanın toplumsal varlığına ve doğanın geri kalanı ile etkileşimine köstek olan ve bunları bozan fikirlerin egemenliğinden kurtulacağı yeni bir çağa ilerletecek bilimsel komünizmin gelişimini ileriye taşımıştır. Marx'ın, proletaryanın ancak tüm insanlığı kurtararak kendisini kurtarabileceği şeklindeki ünlü sözü, bu bilimsel temele ve bu bilimsel anlayışa dayanmaktadır.

Yeni Komünizm: Yeni Sentez ile Daha İleri Bir Atılım

Burada yeni olarak yaptığım şeyden, Marx'a ve komünist devrim ve sosyalist toplumun ilk aşamasına dayanan, fakat önemli yönlerde bunun da ötesine geçen şeyden bahsetmek istiyorum.

*Bob Avakian (BA) - Resmi Biyografi'de, komünizmin yeni sentezi (yeni komünizm olarak da adlandırılır) "...devam ettirilmesidir, fakat ayrıca bunun ötesine nitel bir sıçramayı da temsil eder ve bazı önemli yönlerden önceden geliştirilmiş komünist teoriden bir kopuştur"*²⁵ şeklinde bir vurgu yapılmıştır. Ve bu resmi biyografide alıntılanan Devrimci Komünist Parti ABD Merkez Komitesinin Altı Resmi Kararının ilkinde, yeni senteze yönelik kritik noktanın şu olduğu belirtilmektedir:

bugün gelinen noktaya kadarki gelişimi boyunca, komünizmin kendi bünyesinde varolan kritik önemde bir çelişkinin, esas itibariyle bilimsel olan yöntem ve yaklaşımı ile, buna ters düşen tarafları arasındaki çelişkinin nitel bir çözümlenmesini temsil eder ve bunu somutlaştırır.²⁶ [Özgün metinde vurgulanmıştır]

Yıllar önce, 1980'lerin başlarında yayınlanan *Dünyayı Fethetmek?*²⁷ çalışmamda ve o zamandan bu yana diğer çalışmalarımda, Marx (ve Engels) zamanından itibaren komünist hareket ve sosyalist toplum tarihini kapsamlı şekilde ele aldım ve Marx ve Engels'in pek çok açıdan ve temelde son derece uzak görüşlü oldukları gerçeğini, bununla birlikte, kendilerinde pek de şaşırtıcı olmayan, ikincil derecede de olsa belirli yönlerden sınırlı ve hatta bazı yönlerden naif olan şeylerin bulunduğunu, ki üzerine düşündüğümüz zaman, inanç gibi metafizik görüşe karşı olan bütün bilimsel yaklaşım ve yöntemlerde böylesi bir durum olduğunu belirttim. Ve *Dünyayı Fethet?* ilk kez yayınlandığı zaman metafizik ve inanç temelli görüşlerden bahsederken, uluslararası komünist hareket içinde bunun komünizmi paçavra şeklinde gösterdiğini söyleyen bazı kişiler bulunuyordu, ve yalnızca yapılan hatalar üzerine değil, kurucuları olan Marx ve Engels de dahil olmak üzere komünist hareketin gerçekten büyük önderlerinin bazı kavram ve yaklaşımlarındaki sorunların konuşulmasının dahi bir şekilde yasaklandığı bir yaklaşım mevcuttu - bu durum temelde günahkârlık olarak değerlendiriliyordu. Evet, böylesi bir tutum ve yaklaşım, en başta Marx ve Engels'in iğreneceği ve kendilerinin tamamen karşı oldukları bir şeydi. Her durumda, Sovyetler Birliği'nde (1917'den 1950'lerin ortasına kadar) ve ardından Çin'de (1949'dan 1976'ya kadar) sosyalizm deneyimine yol açan, ancak önce Sovyetler Birliği'nde ve sonra 1976'da Mao'nun ölümü

²⁵The Bob Avakian Institute, *Bob Avakian (BA) – Official Biography*, 2017. Mevcut olduğu web siteleri: thebobavakianinstitute.org ve revcom.us.

²⁶"Devrimci Komünist Parti ABD'nin 6 Resmi Kararı, 1 Ocak 2016": <http://yenikomunizm.com/dkp-abd-merkez-komitesi-6-karar/>

²⁷Bob Avakian, "Conquer The World? The International Proletariat Must and Will," *Revolution* magazine, No: 50, Aralık 1981. Bkz: revcom.us ve thebobavakianinstitute.org. Türkçesi için: <http://yenikomunizm.com/dunyayi-fethetmek/>

ile Çin’de iktidarların burjuva güçler tarafından alınması ile tersine döndürülen ve kapitalizmi restore eden ilk komünist devrim dalgası yaşandı. Komünist devrim ve sosyalist toplumun bu ilk dalgasının derinlemesine öğrenilmesi gerekiyor, ancak ondan inancın aksine, eleştirel bir bilimsel yönelim, yöntem ve yaklaşım ile öğrenilmesi gerekiyor. *Dünyayı Fethet?* ile yapmaya başladığım şey buydu ve o zamandan beri çeşitli çalışmalarla buna devam ettim. Bunlar yeni komünizmin gelişiminde önemli bir bileşen ve itici güç olmuştur.

Yeni komünizmde yeni olan şeylerin yoğunlaşmış ifadesi, *Komünizmin Yeni Sentezi: Temel Yönelim, Yöntem ve Yaklaşım ve Esas Unsurlar – Bir Taslak*’ta²⁸ bulunmaktadır. Burada bu çalışmanın bazı temel noktaları ve *YENİ KOMÜNİZM* –tam ismi ile *YENİ KOMÜNİZM, Gerçek bir devrim ve kökten yeni bir toplum için gerçek kurtuluşa giden yolda bilim, strateji ve önderlik-* çalışması temel çerçeveyi verecek ve rehberlik yapacaktır.

Bilim

Bir kez daha belirtmem gerekiyor; komünizm bir inanç, bir felsefe veya yanlış (yani öznel olan, bilimsel olmayan) bir ideoloji değildir, nihayetinde belli belirsiz, bilimsel bir yöneme ve yaklaşıma karşı olan bir şey değildir. Temel olarak ve esasen, insanın toplumsal gelişimini ve olası gidişatını analiz etmek ve sentezlemek için bilimsel bir yöntem ve yaklaşımdır. Ancak, komünizm içinde gelişen ve komünizmin bilimsel temellerine aykırı olan, kayda değer ölçüde bilimsel olmayan eğilimler bulunmaktadır. *Popülizm ve popülist epistemolojiye* göre: insanlar nasıl düşünürlerse düşünsünler -halkın çoğunluğu veya hakikati sezinleyebilecek özel kabiliyete sahip belirli bir toplumsal grup (burada "sezinleme" kelimesini bilerek kullanıyorum)- verili bir zamanda ne düşünürlerse düşünsünler, bunlar hakikattir veya işlevsel olarak hakikate eşdeğerdir. Popülizm ve popülist epistemolojiye ilişkin tüm nosyon, bilimsel olması gereken komünist harekete önemli ölçüde sirayet etmiş ve belirli açılardan bozucu etkisini göstermiştir. Bununla birlikte, kitlelerin kendiliğindenciliğine ve kitlelerin fikirlerini almak ve bunları yoğunlaşmış şekilde yeniden kitlelere vermek şeklindeki çizgi ve siyaset olan, -Mao tarafından formüle edilen, ancak önceden de belirttiğim gibi çizginin, siyasetlerin ve stratejilerin oluşturulmasında ve devrimci mücadeleyi ilerletmek için verili bir zamanda mevcut olan çelişkilerden hangisine yoğunlaşılacağını belirleme sürecinde Mao’nun bu şekilde davranmadığı- “kitle çizgisi” kavramına tapmak ve kuyrukçukluk yapmak gibi durumlar bulunmaktadır. Bu Mao tarafından kitlelerden alınan fikirlerin yoğunlaştırılması ve onlara geri götürülmesi şeklinde değil, esas olarak bilimsel bir temelde yapılmıştır.

Bununla birlikte, şeyleştirme, yani proletarya (ve diğer ezilen gruplar) genel fenomenini alıp bunu, göya tek tek proleterler veya diğer ezilen gruplardan kişilere dayandıran, bir kez daha proleterlerin sanki hakikate yönelik özel bir kavrayışları olduğu, bunun doğuştan bulunduğu veya ezilen gruptan kişilerin kendiliğinden bir şekilde hakikate ulaşabilecekleri, en azından hakikatin yerini alacak kabul edilebilir bir “anlatıya” sahip olabilecekleri şeklindeki indirgemeci bir yaklaşım bulunmaktadır. Bununla birlikte komünist harekette yaygın olan, hakikatin sınıfsal bir karakteri olduğu -burjuva hakikati ve proleter hakikati bulunduğu- şeklindeki oldukça hatalı ve zararlı başka bir nosyon daha vardır. Hatta bu durum, Çin’de Kültür Devrimi’ni yönlendiren direktiflerde dahi bulunmaktadır ve komünist temelde sürdürülen devrimci kitle mücadelesinin muazzam derecedeki olumlu karakterine karşı işlemiştir. O halde hakikatin sınıfsal bir karaktere sahip olduğu fikrini devam ettiren “siyasi hakikat” kavramı bulunmaktadır; "siyasi hakikat", "elverişli

²⁸ Bu çalışmaya yönelik bkz: <http://yenikomunizm.com/temel-yonelim-yontem-yaklasim/>

hakikat" kavramının bir biçimidir; bu durum, verili bir zamanda komünistlerin veya bazı komünistlerin çıkarları ve hedefleri için iyi olarak düşünülen şeyin, doğru veya yanlış olduğu farketmeksizin hakikat olması düşüncesidir. Ve bu bazen, oldukça kaba bir "reelpolitik" (daha sonra bahsedeceğim) biçimini alır.

Yeni sentezde -yeni komünizm ve komünizmin bu sayede daha da geliştirilmesinde- bilgi teorisi olan epistemolojiye odaklanmak önemlidir. Bilgi kuramının ne olduğu ve hakikati belirlemeye nasıl devam ettiğiniz meselesi -veya objektif realite olarak neyi düşündüğünüz- meselesi, bilimsel bir yaklaşıma sahip olup olmamanız açısından oldukça önemlidir ve merkezi konumdadır. *Bilim, Sanat, Kültür ve Felsefe Üzerine Gözlemler*'de bulunan şu ifadem, epistemolojideki temel ayrım çizgileri ile gerçekliğe ve onun kökten dönüşümüne yönelik genel yaklaşıma dikkat çeker: "Aslında hakikat olan her şey proletarya için iyidir, tüm hakikatler komünizme ulaşmamıza yardımcı olabilir."²⁹

Bazı kişiler buna "Bunda bir şey yok ki, hakikat doğrultusunda gidilmesini falan söylüyor – herkes bunu yapıyor." diyerek tepki gösterdiler. Oportünistin biri şöyle dedi: Eğer bir üniversite kampüsüne girip "Hakikate yöneleceğiz, herkesin hakikate yönelmesi gerektiğini düşünüyoruz" deseniz, bunun gerçekten önemli bir şey olacağını mı düşünüyorsunuz? Doğrusu, her şeyden önce evet, böyle düşünüyorum. Bu oportüniste yanıtımızda belirttiğimiz gibi, üniversite kampüslerinde bugünlerde objektif realiteyi takip etme fikri tam olarak geçerli bir düşünce değil. Kimlik politikaları ve benzerlerinin güdümündeki her tür rölativist nosyon gibi, buna itiraz eden, farklı anlatıların ve farklı "hakikatlerin" bulunduğu, objektif bir gerçeklik olmadığı ve hatta objektif gerçeklik diye bir şeyin olmaması gerektiği şeklinde her türlü fikir mevcut. Yani evet, her şeyden önce, bu durum şu sıralar çoğu üniversite kampüsünde yoğun bir tartışma konusu olacaktır.

Ancak, bunun da ötesinde, gerçeği bilimsel yöntemlerle sürekli olarak aramamız gerektiğine yönelik ısrar -maddi gerçekliği, gerçekte olduğu gibi, hareketi ve değişimi ile doğru şekilde anlamaya çalışmak- bu ifademde yoğunlaşmış olan şeyin tamamı veya özü kadar önemlidir. Ne söylendiğine yeniden bakalım: "Aslında hakikat olan her şey proletarya için iyidir, tüm hakikatler komünizme ulaşmamıza yardımcı olabilir." Burada işaret edilmek istenen kesin bir amaç bulunmaktadır. Bu yalnızca hakikate gitmekle ilgili -öyle olmasına ve bunun çok önemli olmasına rağmen- bir ifade değildir. Bu temel olarak ve *esasen hakikate doğru gitme ve komünizm mücadelesini ilerletme arasındaki ilişki hakkında bir ifadedir*. Epistemoloji ve dünyayı kökten dönüştürme ilişkisi hakkında bir ifadedir. Ve bunun, yani hakikate ulaşmanın ve komünizm mücadelesini ilerletmenin çok karmaşık bir süreç olduğunu anlamak önemlidir. Özetle, komünizm mücadelesinin yoluna çıkan, bizi sıkıştıran hakikatler olarak adlandırdığım pek çok hakikat bulunmaktadır. Ancak burada vurgulanan şey, komünizm mücadelesinin hatalarının veya olumsuz yönlerinin ortaya çıkmasının veya mevcut düşüncemizin ne olduğu gibi şeylerin, bizlere önemli görüşler sağlayabilecek olması, hatta sonrasında komünizm mücadelesini daha iyi ilerletmemize yardımcı olacak -çünkü bunu yalnızca temel ve nihai olarak bilimsel bir temelde yapabilirsiniz- daha derin bir kavrayış kazanmanın bir parçası olabileceğidir.

Burada bahsedilen şey, yani gerçeğe gitme ve komünizm mücadelesini ilerletme arasındaki ilişki diyalektiktir ve bazen ciddi şekilde çelişkilidir; kısa vadede başarısızlıklar ve pek çok zorluk yaşamanıza yol açsa dahi yine de gerçeğe gitmede ısrarcı olmalısınız, bunu yapmak durumundasınız çünkü aksi takdirde hiçbir zaman komünizm hedefine ulaşamazsınız. Bu durum,

²⁹Bob Avakian, *Observations on Art and Culture, Science and Philosophy* (Insight Press, 2005), p.43. Türkçe baskısı: *Bilim, Sanat, Kültür ve Felsefe Üzerine* (Yordam Kitap, 2011).

komünizm davasına yönelik (bundan kısaca bahsedeceğim) bilimsel olmak ile partizan olmak arasındaki ilişkiye götürür. Burada bütün mesele, gerçeği araştırmanın ve komünizme doğru ilerlemenin *temel olarak* bir birlik içinde bulunmasıdır, fakat çelişkiler de mevcuttur, kısa vadede bunlar karşıt durumda, hatta bazen ciddi önemi bulunan çelişkilerdir ve bununla mücadele etmeniz gerekir, yöneliminizi ve hareket eden ve değişen gerçekliği gerçekten olduğu gibi anlamak için yönteminizi belirlemeniz gerekir, aksi takdirde hiçbir zaman komünizme doğru ilerleyemezsiniz, her tür geçici kazanımınız tersine döner ve doğru yoldan çıkararak geri çekilmek durumunda kalırsınız ve hakikat meselesini ustalıklı yönetmede başarısız olursunuz veya gerçekte hakikat olmayan elverişli hakikat gibi hakikatler uydurur veya “siyasi hakikatler” üretirsiniz.

Proletarya için aslında hakikat olan her şeyin iyi olduğu ifadesi, daha acil ve sınırlı koşullarda her zaman doğru değildir. Doğru olan şeyler, çok acil ve sınırlı durumlarda bizim için kötü olabilir, ancak hakikat ile başa çıkmak, hakikati bilimsel olarak kavramak, bunları genel olarak dünyayı kavramamıza ve buna dayalı mücadelemiz dahil etmek ve komünizme doğru ilerleyebilmek için bu oldukça önemlidir ve zorunludur - ve bunu asla onsuz gerçekleştiremezsiniz. Dolayısıyla burada, tek bir formülasyonda özlü bir şekilde yoğunlaşan bir açıklama yapılmaktadır: "tüm hakikatler komünizme ulaşmamıza yardımcı olabilir." Evet, komünist hareketin tarihine ilişkin pek de hoş olmayan bazı gerçekler bulunuyor. Ancak, onlara gerçekten bilimsel olarak yaklaşırsak, bunlar komünizme ulaşmamıza yardım edebilirler ve böylece hem bilimsel yöntemin kendisini, hem de onu komünizm yönünde dönüştürerek dünyaya uygulanmasını kavrayabiliriz.

Hakikat kavramının, farklı anlatılar ve farklı “hakikatler” karşısında aslında tümleyici ve temelden totaliter bir kavram olduğu şeklinde kampüslerde, çeşitli yerlerde, özellikle de entelijansiya (bu terimi önerilen şekilde kullanıyorum) arasında yaygın olan görüşten daha önce bahsetmişim. Bu nosyon, hakikate herkesin sahip olabileceği şeklindeki düşüncenin aslında totaliter bir yaklaşım olduğu ve bunun totaliterizme dahil olmasa bile, aslında yine de onun sınırlarına yakın olduğunu kabul eden bir düşüncedir. Burada bir şey gözden kaçırılmaktadır, bu da hakikatin ne olduğuna yönelik bilimsel olmayan bir düşüncedir. Burada gerçekten söylenen ya da nesnel olarak buraya yansıyan şey, hakikatin yalnızca herhangi bir anlatı olduğu, hakikate sahip olduğunuzu söylerken anlatınızı başkasına dayatmaya çalıştığınız ve hiç kimsenin kendi anlatısını her şeyi kapsayan bir anlatı olarak başkalarına dayatmaması gerektiği şeklindeki düşüncedir. Mesele ve burada mevzubahis olan şey tam olarak şudur: Hakikat nedir? Hakikat, hareketi ve gelişimi içindeki gerçekliğin fiilen doğru olarak yansımasıdır. Ve elbette, bütün hakikatlere hiç kimsenin asla sahip olamayacağı da doğrudur. Bu yaklaşım, gerçeği doğru olarak anlamanın ve bilimsel yöntemin bir parçasıdır. Ancak, Robert E. Rubin gibi insanların yaptığı bu saçma (ve kendi kendine hizmet eden) inkarların aksine; her zaman daha fazla öğrenmeye açık olmanız gerekse ve doğru olarak düşündüğünüz bazı şeylerin yanlış olabilme ihtimali bulunsa da, veya yeni gelişmeler doğrultusunda yani dünyadaki değişiklikler mevcut anlayışınızı belirli bir yönde değiştirse de, somut pek çok şeyin gerçekliği hakkında kesin ve belirleyici olan belirlenimlere ulaşabileceğiniz doğrudur. Bunların hepsi bilimsel yöntemin bir parçasıdır. Hakikat hakkında konuştuğumuzda, mutlak ve kesin bir HAKİKATTEN bahsetmiyoruz, fakat aynı zamanda bir anlatıdan da bahsetmiyoruz. Gerçekliği anlamak ve sonrasında, onu bu temelde dönüştürmek için bilimsel bir yaklaşımdan bahsediyoruz. Her ne kadar, bu devam eden ve asla tamamlanmayacak bir süreç olsa da, çünkü gerçekliğin -devamlı değiştiği için ve bunu anlayabilmek bir yana, gerçekliğin verili bir zamanda insanın nüfuz dahi edemeyeceği görünümüleri olacağı için- tamamını asla kavrayamayacak olsanız da, bilimsel yaklaşım yine de gerçekliği analiz etme ve sentezleme sürecinde önemli ve belirleyici sonuçlara varabilir. Dolayısıyla, hakikat kavramının tümleyici ve totaliter bir kavram olduğu şeklindeki düşünce, bilimsel ve doğru olmayan bir dizi kavram ve

yaklaşımına yataklık yapmaktadır.

“Aslında hakikat olan her şey proletarya için iyidir, tüm hakikatler komünizme ulaşmamıza yardımcı olabilir.” ifadesine geri dönelim ve bunu tam karşıtı ile değiştirelim. Bunun gerçek anlamı ve önemi, karşıtı olan "Proletarya için iyi olan her şey hakikattir, komünizme ulaşmamıza yardımcı olan her şey hakikattir." ile ilişkisi içinde daha iyi anlaşılabilir. Ve eğer bu şekilde bakarsanız, aslında hakikat olan her şey proletarya için iyidir alıp, proletarya için iyi olan her şey hakikattire çevirirseniz, bunun derin önemini çok daha iyi anlayabilirsiniz. Formülasyonlardan biri bilimsel yöntem ve uygulamasıyla ilgilidir, diğeri ise son derece bilimsellik dışıdır ve öznel, eninde sonunda her türlü hataya ve hatta bazı durumlarda dehşete yol açacaktır.

"Liberalleri" ve faşistleri hakikate göre incelemek önemlidir. Buna çarpıcı bir örnek olarak, 2018'in ilk bölümünde, eski FBI Direktörü James Comey'in Belediye Sarayında CNN'e yaptığı bazı yorumlar düşünülebilir. Kendisi, Trump'ın sürekli -ve elbette doğru olarak- nasıl yalan söylediğinden bahseder. Comey, Trump'ın sürekli olarak nasıl yalan söylediğinden bahsederken, önce hedef belirleme sonra da bu hedefe hizmet edecek “olguları yapılandırma” (benim ifademle) şeklinde kendince araçsal bir yöntem kullandığını belirtir. Comey, bunun izlenecek bir yol olmadığından - olgulara ve kanıtlara bakılması ve ardından olguların ve kanıtların neyi işaret ettiğini görmek için rasyonel düşünmeyi uygulamak gerektiğinden bahseder. Yani dedikleri bir noktaya kadar doğrudur. Ancak Comey, bu ülkenin kolluk kuvvetlerine, istihbarat teşkilatlarına ve silahlı kuvvetlerine saldırmanın gerçekten yanlış olduğunu anlatarak devam eder, çünkü bunlar daima iyilik için gerekli olacak gücü temsil ederler ve daima hakikati araştırırlar! Yani kendisi, burada bir yandan aşağı yukarı doğru bir yaklaşım ortaya koyar, fakat ardından bununla tamamen çelişik ve bunu lime lime eden böylesi bir açıklama da yapar (hukuki yaptırımları, istihbarat teşkilatlarının bütün yalanlarını ve ABD silahlı kuvvetlerinin bütün savaş suçlarını ve dünya çapında insanlığa karşı işledikleri suçları içerecek bir liste yapmaya başlarsak ne kadar zaman alacaktır bilemiyorum, fakat oldukça zaman alacaktır).

Burada iyice belirginleşen bir şey görürüz: Liberaller ve özellikle de egemen sınıf "liberalleri", hakikatten bahsettiklerinde, eğer hakikat kendileri için “elverişsiz” ise ve kendi “anlatılarını” ve hedeflerini desteklemiyorsa bu kez aralıksız şekilde yalan söylerler ve çarpıtma yaparlar, bununla birlikte, bazı zamanlar az da olsa (özellikle de hakikati saldırgan ve zarar verici buldukları zamanlarda bu belirgindir), kuvvetli bir şekilde hakikatin önemini ve olgularla, kanıtlarla, vb. ile hareket edilmesi gerektiğini savunurlar. Faşistler aynı zamanda, açık bir şekilde ve pek çok kez bilime, bilimsel yöneme ve bu temeldeki hakikat arayışına karşı çıkmışlardır. Bu açıdan bu durumu kavramak önemlidir, çünkü özellikle iktidara gelen Trump/Pence rejimi bağlamında, insanların devamlı hakikatin öneminden bahsettiğini duyarsınız. CNN şu şekilde aktarır: "Bu bir elmadır, her zaman bir elmadır, pek çok elma vardır, elmalar elmadır." Başka bir deyişle, gerçek gerçektir - gerçekler önemlidir, hakikat önemlidir. Fakat bu sistemin egemen sınıfının çıkarları gerçekten tehlikede olduğunda ve bunu farkettilerinde, her türlü şey hakkında yalan söylediklerini ve çarpıttıklarını görürsünüz. Eğer yalan söylemeleri bu çıkarlara hizmet ederse bu kişiler rahatlıkla ve süslü bir şekilde yalan söylerler. Bu durum, ne yazık ki bazı komünistlerin içine düştükleri ve biz komünistlerin tamamıyla ve nihai olarak terketmemiz gereken “siyasi hakikat” türüdür. Hata yapmayacağız değil, elbette hata yapacağız, herkes hata yapar. Ancak, önemli bir yönelim ve yöntem noktası olarak, belirli bir anda avantajlı olmanın hakikat kadar iyi olduğu şeklindeki nosyonu terk etmek zorundayız - insanlara yalan söylersek, insanların istediğimiz şeyleri yapmaları için her şeyi örtbas edersek sonuçta her şey iyi olacaktır. Hayır! Bu nosyondan ve bu yaklaşımdan tamamen kopmak zorundayız!

Dolayısıyla, yeni komünizmin epistemolojisinin önemli bir parçası rölativizme ve “hakikatin bir anlatı olduğu” şeklindeki düşünceye karşı oluşudur. *Basics*'te çok önemli olan iki ifade bulunur. İlki *Basics* 4:11'dir:

İnsanların düşündükleri şey objektif gerçekliğin bir parçasıdır, fakat objektif gerçeklik insanların ne düşündüğü tarafından belirlenmez. [Özgün vurgu]

Bu çok önemli bir ifadedir. İnsanların ne düşündüğü, uğraştığımız gerçekliğin, objektif olarak var olan gerçekliğin bir parçasıdır. Ve eğer bunun farkında değilseniz, insanların düşündüklerinin büyük bir bölümünün dönüştürülmesi gerektiğini de farkedemezsiniz, çünkü burjuva ilişkilerinin ve burjuva üst yapısının etkisi altındaki çoğu insan bir bok bilmez ve akılları kışkırtılma kaçırmış durumdadır. Bu öğrenemeyecekleri anlamına gelmiyor, fakat şu anki gerçeklik de budur. İnsanların ne düşündüğü objektif gerçekliğin bir parçasıdır, bunu farketmek önemlidir, bunu anlamalı ve düşündükleri şeyler mevcut gerçekliğin dışında bile olsa -ki bu büyük ölçüde kendiliğindenci bir şekildedir- bunları dönüştürmek için mücadele etmeniz gerekir. Ancak yine de, objektif gerçeklik insanların ne düşündüğü tarafından belirlenmez – Bu durum; “Bu senin hakikatin, fakat benim de kendi hakikatim var, bana kendi hakikatinin benimkinden daha iyi olduğunu söyleyemezsin.” gibi bir şey değildir. Herkesin kendi hakikati diye bir şey yoktur. Hakikate yönelik bir iyelik durumu bulunmaz. Hakikat objektiftir.

Ve bir diğeri *Basics* 4:10'da yer alır:

İnsanlığın “güçlü olan haklıdır” durumunun -ve işlerin nihayetinde ham güç ilişkilerine çekilmesinin- ötesine geçebilmesi için bu ilerlemedeki temel unsur olarak, şeyleri anlamada gerçekliğin ve hakikatin objektif olmasının farklı “anlatılara” göre, bir fikrin (veya “anlatının”) arkasında ne kadar “otorite” olduğuna göre veya verili bir noktada belirli bir fikir veya “anlatı” adına ne kadar güç ve kuvvet kullanılacağına göre değişmediğini kabul eden bir yaklaşımı (bir epistemolojiyi) gerektirir.

Rölativizm ile “güçlü olan haklıdır” arasındaki ilişki de son derece önemlidir. Örneğin, diyelim ki ezilen bir grubun parçasısınız. Yaşadığınız baskıya yönelik bir anlatınız olacaktır. Ancak, bu baskıya karşı -örneğin Siyahi, Melez ve Amerikan Yerli halklarına yönelik polis cinayetlerine karşı- haklı bir şekilde mücadele etmek, neyin daha önemli olduğu şeklinde subjektif bir dünya görüşüne (“Bizler bunun ne anlama geldiğini, nereden geldiğini ve bununla ilgili ne yapacağımızı biliyoruz, çünkü bizler bunu grup kimliğimizin bir parçası olarak deneyimliyoruz.”), bir anlatı meselesine indirgenemez – eğer öne süreceğiniz epistemoloji bu ise, bu durumda sizden daha güçlü bir grupla karşılaştığınızda ne olacak? Mesela polisin de bir epistemolojisi ve anlatısı olacaktır: “Hepiniz bir grup hayvansınız, ıslah edilmeniz gerekiyor ve eğer bir şekilde bizi kışkırtırsanız, sizi öldürme hakkımız var.” Bu da onların anlatısıdır. Bu ırkçılık, bu toplumun hukukuna ve burjuva diktatörlüğüne yazılmıştır. Bununla ne demek istiyorum? Pek çok eyalette yasalar ne diyor? Eğer birilerinin zarar vereceğine yönelik “makul bir şüpheleri” varsa, öldürücü güç de dahil olmak üzere polislerin her tür gücü kullanma hakları bulunmaktadır. Bu durumda ırkçılıkla karşı karşıyasınızdır, çünkü neredeyse bütün polisler, Siyahi insanları, özellikle de genç Siyahi erkekleri tehlike olarak görürler. Polisin Siyahları öldürmesinin gerekçesi bu yüzden yerleşiktir, ırkçılığı yasaya yazmışlardır. Bu onların anlatısıdır - ve anlatıları devlet desteklidir, bu yüzden her seferinde suçları kanıtı olsa

da haklarında herhangi bir dava açılmaz.

Ve ayrıca bu sistemin ordusu bulunuyor. Dünya için nasıl bir iyilik gücü olduklarına, düzeni sağlamak ve daha büyük bir iyilik için bu kuvveti kullanmaları gerektiğine ilişkin bir anlatıları var. Ve bu anlatıyı destekleyecek askeri güçleri var. Eğer bunların hepsi çeşitli anlatılar ise, o halde anlatısının arkasında en fazla gücü olan, son kertede üstün olacaktır.

Bu durum "Liberalizmle Mücadele" çalışmasında Mao'nun ele aldığı önemli bir noktaya ve burada geçerli olacak önemli bir başvuruya götürüyor. Mao, göz korkutmak için poz kesmenin bazı insanlar arasında çok yaygın bir taktik olduğunu söyler. Düşmanla yüzleşirken, bunun kesinlikle faydasız olduğunu ve halk arasında büyük zarar verdiğini belirtir. Şunu bir düşünün: Kimlik politikalarının geçerli olduğu dar çevrelerdeyseniz, başkalarının anlatılarına karşı kendi anlatınızda direterek durumun üstesinden gelebilirsiniz. Fakat daha geniş bir dünyada ve özellikle de düşmana karşıyken, egemen sınıflar ne anlatılarınızı ne de kimliğinizi umursayacaklardır. Kendi çıkarları bulunmaktadır ve çıkarlarının arkasında çok fazla güce sahiptirler, kimliğinizle ilgili tavrınız kesinlikle bir halta yaramayacaktır ve böylesi bir durum karşısında bunun bir değeri de yoktur. Ve şu anda iktidarda olan faşist rejim açısından durum tam olarak da böyledir. Bu durum, faşizmin ortaya çıkması ve kimlik politikaları ve bunlara karşılık gelen epistemoloji sayesinde iktidara gelmesi meselesi değildir. Mesele, bu faşistlerin kimlik politikalarının çarpık ve temelsiz bir şekilde ele almak istediği baskıcı ilişkileri güçlendirmesi ve yoğunlaştırması ayrıca bu kimlik politikalarının insanları ideolojik açıdan yoldan çıkartıp etkisizleştirerek bu konuyla daha az baş edebilmelerini sağlamasıdır. Bu tür kimlik politikaların hepsinde sık görülen şey bu yaklaşımların yalnızca bundan korkacak insanlar arasında "fayda" getirecek olmasıdır ve bu şekilde göz korkutmak aslında çok fazla zarar verir. Mao'nun böyle bir şeyin halk içinde büyük zarar getireceğini söylerken kastettiği de budur. İnsanları bilimsel bir gerçeklik anlayışına kavuşturmak ve bununla ilgili yapılması gerekenler yerine korkutmak, yalnızca daha fazla zarar getirir ve gücü gerçekten elinde bulunduranlara karşı da kesinlikle yarsızdır.

O halde, bir kez daha epistemoloji ile güçlü olan haklıdır kabulünün ötesine geçmek arasındaki ilişki açısından, *Basics* 4:10'da yoğunlaşmış pek çok şey bulunmaktadır. İlke ve yöneme ilişkin önemli meseleleri daha fazla açıklamak için, komünist hareketin tarihsel tecrübesinden yola çıkılarak yapılmış "Yoldaşlarla Epistemoloji Üzerine Tartışma"dan şu kısmı aktarmak isterim:

En büyük sorulardan biri "bizler gerçekten hakikate ulaşmaya çalışan kişiler miyiz, yoksa bu yalnızca "örgütleyici bir ilke olarak hakikat" meselesi mi?" Lenin, bunu - "örgütleyici bir ilke olarak hakikatı"- felsefi olarak eleştirdi, siz de özellikle yararlı bulmadığınız inanç ve oportünizmi reddetmek için bunu eleştirebilirsiniz, ancak bunu başka bir biçimde uygulamaya da son verebilirsiniz.

Yeni bir sentezden - daha detaylı bir materyalist epistemolojiden bahsediyorum. Lenin, bu tür şeylere karşı ("siyasi hakikat" veya "örgütleyici bir ilke olarak hakikat" gibi şeylere) *Materyalizm ve Ampriyokritisizm*'i yazdı ancak bazen pratik Lenin felsefi Lenin'in yoluna çıktı. Uygulanan siyasi açılımlar, Lenin'in çelişkilerle başa çıkma şekli bazı yönlerden Stalin'in tavrına benziyordu.* *The Furies* kitabında [Arno Mayer tarafından Fransız ve Rus devrimleri üzerine yazılmış bir kitaptır] bunun pek çok örneği bulunur. Bazı durumlarda, Bolşevikler bir tür "Mafya" yaklaşımı ile çeşitli alanlara müdahale etmişlerdir, özellikle de 1917 Ekim Devrimi'ni takip eden iç savaş döneminde bu belirgindir.

Yine bazı vakalarda, Bolşevikler'e karşı savaşmaları için insanların gericiiler tarafından organize edildiği durumlarda, Bolşevikler geniş çaplı ve merhametsiz bir şekilde misillemede bulunmuşlardır. Veya insanları yalnızca Kızıl Ordu'yu terk etmelerinden dolayı değil, iç savaşta savaşmak istememelerinden dolayı da öldürmüşlerdir. Bazen savaşın ortasında, aşırı önlemler gerekli olabilir, ancak genel olarak böylesi çelişkilerle başatmenin yolu bu değildir. Lenin'i bu konuda okudum ve "bu doğru değil" diye düşündüm. Tüm bu şeyler epistemoloji ile bağlantılıdır.³⁰

**Yazar tarafından eklenen not: Burada "Stalin'in tavrına" yönelik yapılan atıf, Stalin'in olumsuz yönlerinden bahsetmenin bir özetidir – özellikle de, çok gerçek ve sıklıkla akut durumda bulunan çelişkileri ele alma tarzında ideolojik mücadele yerine, ölüm cezaları da dahil olmak üzere devlet baskısına dayanarak çelişkileri ele alma eğilimidir (disipline bağlılıkta ısrar ve gerekli durumlarda da disiplin ihlallerine yönelik daha hafif cezanın bileşimi şeklindedir)*

Burada epistemoloji ile ahlak arasındaki yakın ilişkiyi görürüz. "Aslında hakikat olan her şey proletarya için iyidir, tüm hakikatler komünizme ulaşmamıza yardımcı olabilir" yönelimi ve ilkesi kendi başına son derece önemli olmasa da, yeni komünizmin *tamamen reddettiği* ve komünist hareketin köklerinde belirgin olarak mevcut olan "sonuçlar araçları meşrulaştırır" şeklindeki zehirli nosyon ve pratik ile yakından ilgilidir. Yeni komünizmin temel ilkesi, bu hareketin "araçlarının", bilimsel bir temelde önderlik edilen devrimin sonucunda bütün sömürü ve baskının kaldırılacağı temel "sonuçlardan" damıtılması ve bununla uyumlu olması gerektiğidir.

Şimdi, yeni komünizm ve ekonomi politiğe ilişkin, gerçekliğe ve onun dönüşümüne yönelik bilimsel yaklaşımın parçası olarak, *kapitalizmin temel çelişkinin esas hareket biçimi şeklinde kendini gösteren anarşi meselesine* önceden değinmişim. Bu konu, kendini komünist ilan edenler arasında çokça itiraz edilen bir meseledir, çünkü şeyleştirme ve kitle kuyrukçuluğu ile birlikte, her şeyin merkezinde sınıf mücadelesi (veya daha genel olarak ezenlere karşı ezilenlerin mücadelesi) bulunmalı düşüncesi yer alır. Şimdi, sınıf mücadelesi ve genel olarak baskıya karşı mücadele, toplumda ve onun dönüşümünde elbette itici bir güçtür. Ancak mesele şudur: Bu neye dayanır, nereden gelişir? Bu mücadeleye yol açan, etkileyen ve şekillendiren maddi koşullar nelerdir ve bunlar mücadelenin dayandığı gerçek çelişkiler temelinde hangi amaçlarla yönlendirilebilir? Başka bir deyişle, bu konu materyalizm ve materyalist diyalektik ile, idealizm (kafanızdan gerçeklikle ilişkisi olmayan fikirler uydurmak) ve metafizik (değişmeyen mutlaklar kavramı) arasındaki karşıtlık meselesidir. Bazı sözde komünistlere göre, kilit meselenin her zaman sınıf mücadelesi ve herhangi bir maddi temeli olmasa da baskıya karşı mücadele olduğunu söylemeniz gerekir. Bir kez daha, sınıf mücadelesinin önemsiz olmadığını (yaygın şekilde böyle anlaşılır) ve toplumun dönüşümünde itici bir güç olduğunu belirtiyorum; ancak, eğer bu maddi bir temele dayanmadan, kendi başına bir şey olarak değerlendirilirse, o zaman sınıfsal baskının ve diğer tüm baskı biçimlerinin kaldırılmasına yönelik mücadeleye öncülük edecek bilimsel bir yaklaşımdan ziyade, konu aslında yeniden bir inanç meselesi (dini dogma ile eşdeğer bir bakış açısı ve yaklaşımdır) haline gelir.

³⁰ Bob Avakian, "Bob Avakian in a Discussion with Comrades on Epistemology: On Knowing and Changing The World" in *Observations on Art and Culture, Science and Philosophy*, pp. 55-56. Türkçesi için bakınız; Kültür, Sanat, Bilim ve Felsefe Üzerine Gözlemler, Yordam Kitap, 2011

Bu konuda biraz daha ilerlemek için önceden bahsettiğim şeye, Engels'in Anti-Dühring'te kapitalizmin temel çelişkinin iki hareket biçimi olduğu şeklindeki ifadesine geri dönelim - bu iki hareket biçimi; sınıfsal çelişki ve anarşi/organizasyon çelişkisidir. Raymond Lotta, "*Anarşinin İtici Gücü*" ve *Değişimin Dinamikleri*" başlıklı makalesinde bu bağlamda şu açıklamayı aktarır:

Her ne kadar burjuvazi ve proletarya arasındaki çelişki, toplumsallaşmış üretim ile özel mülkiyet arasındaki çelişkinin bütünleyici bir parçası olsa da, aslında bu sürecin [kapitalist üretimin] itici veya hareket ettirici gücü kapitalist üretim anarşisidir. Emek gücü sömürsü, artı değer yaratılması ve el konulması tarafından biçimlenir, *ancak bu durum mülksüz proleterlerin varlığı veya sınıfsal çelişkilerden değil, kapitalist üreticiler arasındaki anarşik ilişkilerden kaynaklıdır*, bu durum kapitalist üreticilerin işçi sınıfını tarihsel açıdan daha yoğun ve geniş çaplı bir şekilde sömürmeye iter. Anarşinin bu itici gücü, kapitalist üretim tarzının, meta üretiminin ve değer yasasının tam gelişimini temsil ettiği gerçeğinin bir ifadesidir.³¹ [İtalikler özgün metindeki gibidir]

Ve ardından şu çok önemli pasaj yer alır:

Mesele; kapitalist meta üreticilerinin birbirlerinden ayrı ve henüz değer yasasının işleyişiyle bağlantılı olmadıkları bir durumda, proletaryayı sömürmek için de benzer bir zorunluluk yaşamayacakları, dolayısıyla burjuvazi ve proletarya arasındaki sınıfsal çelişkilerin hafifleyebileceği meselesi değildir. Üretim tarzının tarihsel olarak eşi benzeri görülmemiş dinamizminin sebebi; sermayenin genişlemesinin içsel zorunluluğudur. Bu da değer ilişkilerini sürekli olarak dönüştüren ve krizlere yol açan bir süreç olarak ortaya çıkar.³²

YENİ KOMÜNİZM'de bu duruma yönelik tartışmada belirttiğim gibi, bu konuyla ilgili çok fazla (yukarıdaki alıntının ilk cümlesinden başlayarak) dikkat çekici şey bulunuyor ve bu doğrudan "geleneksel bilgelik" haline gelmiş şeye ve komünist hareket içinde hüküm süren önyargılara karşı çıkıyor. Burada bir kez daha, komünist hareketin, hareket eden ve değişen gerçekliğin çelişkilerinin diyalektik materyalist analizi ve sentezini gerçekleştirerek bilimsel temelde mi olacağı, yoksa çarpıtılmış ve bozulmuş, bilimsel olmayan -ve aslında bilime karşı olan- bir komünizm biçiminde, gerçekliğe yönelik yasalar, dogmalar ve temelsiz ütopyik şemalar *dayatma teşebbüsleri* temelinde mi olacağı temel sorusu bulunmaktadır.

Bu son derece önemlidir ve söyleştirme ve bununla ilgili hatalı eğilimlerden kopma meselesinin büyük kısmını da kapsar. Bu nedenle, özellikle şu ifadeye odaklanmak istiyorum: "Mesele; kapitalist meta üreticilerinin birbirlerinden ayrı ve henüz değer yasasının işleyişiyle bağlantılı olmadıkları bir durumda, proletaryayı sömürmek için benzer bir zorunluluk yaşamayacakları, dolayısıyla burjuvazi ve proletarya arasındaki sınıfsal çelişkilerin hafifleyebileceği meselesi değildir."

³¹Raymond Lotta, "On the "Driving Force of Anarchy" and the Dynamics of Change – A Sharp Debate and Urgent Polemic: The Struggle for a Radically Different World and the Struggle for a Scientific Approach to Reality", *Demarcations: A Journal of Communist Theory and Polemic*, Sayı 3, 2014 Kışı, s. 5. Mevcut olduğu web sitesi: demarcations-journal.org ve revcom.us. Türkçesi için: <http://yenikomunizm.com/anarsinin-itici-gucu-uzerine/>

³²Age.

Birbirlerinden ayrıken, aynı zamanda değer yasasıyla (“değer yasasının işleyişi ile bağlantılı olarak”) birbirlerine bağlı olmaları ne anlama gelir? Birbirinden ayrı olmak, ayrı bir sermaye birikimine dayandıkları gerçeğini ifade eder – hepsi tek bir büyük sermaye yığınına paylaşmaz. Kapitalist ekonominin farklı kesimlerinin özel mülkiyeti bulunur ve bu biriken sermayeler birbirleriyle rekabet halindedir. Bu şekilde birbirlerinden ayrılırlar. Ancak diğer bir kısmı daha vardır: Bunlar değer yasasının işleyişi ile birbirleriyle bağlantılıdır. Bu ne anlama geliyor? Değer yasası nedir? Değer yasası, herhangi bir şeyin değerinin, üretime giren toplumsal açıdan gerekli emek tarafından belirlendiği gerçeğini ifade eder. Burada tüm bunlara giremem, ancak Marx, büyük çalışması Kapital’de metaları inceleyerek işe başlar. Meta üretiminin ilk toplumlarda bir takas şekli olarak bulunduğu tarihsel açıdan izini sürer ve sığır gibi şeylerin diğer metaların yerini almaya başladığını gösterir – ancak bu çok sınırlıdır çünkü nihayetinde sığırlar ölür ve başka problemler de vardır. Sonuçta bunlar, kıymetli ve kolay kolay bozulmayan bir metal olan altına evrilir ve diğer tüm metaların evrensel bir karşılığı haline gelir.

Jonathan Swift'in *Gulliver'in Seyahatleri*'ndeki bölümlerden birinde (Gulliver'in Maceraları), Gulliver, insanların evrensel bir dil konuşmak yerine, büyük tabletler üzerinde sözcüklerin bulunduğu ve insanların başkalarıyla iletişim kurmak istedikleri zaman, oldukça zahmetli bir şekilde bu ağırlıkları taşımak zorunda oldukları bir topluma gider. Burada yaptığım analogi meta değişimidir. Her meta değişiminde, para (veya paranın eşdeğeri olarak kredi) kullanmak yerine, nesnel olarak değiş tokuş yaptığınız metaları taşımak zorunda kaldığınızı düşünün - bu çok hantalca ve pratik açıdan imkansız bir şey olurdu. Bu yüzden tarihsel olarak -biri kalkıp da bu konuda bir karar vermez, fakat tarihsel olarak, deneme yanılma ile vb. – altın evrensel bir standart haline gelmiştir. Ve para da altının bir soyutlaması haline gelir. Ve şimdilerde paranın da soyutlamaları mevcut -hepsi çok asalakça ve karmaşık hale gelmiştir- ancak temelde, tüm dönemler boyunca, altın diğer tüm metalar için geçerli olmuştur.

YENİ KOMÜNİZM'de de belirttiğim gibi, insanlar metaları değiş tokuş ettikleri zaman gerçekte neyin değiş tokuşunu yapıyorlar? Bu metaları üretmek için harcanan emeğin -toplumsal açıdan gerekli emeğin- değiş tokuşunu yapıyorlar. Başka birinin iki haftada yaptığı bir şeyi, siz çok hızlı bir şekilde yapıyorsanız ve bunun değiş tokuşu sizinle eşit şekilde yapılıyorsa, çok kısa bir zaman içinde kendilerini çok kötü bir durumda bulacaklardır. Bu nedenle, günlük meta ilişkilerinde ve özellikle şimdilerde bu yüksek derecede asalak ve birbirini izleyen finansal spekülasyonlarda (geri kalanların üzerinde bulunan bitcoinlerde) gizlenmiş bulunsa da, değişimi yapılan şey toplumsal açıdan gerekli olan emektir. Altta yatan şey budur - emek değişimidir. Ve herhangi bir zamanda, emeğin değiş tokuşu tamamen işlemez hale gelirse, bu durumda ekonomik fonksiyonunuz da kalmaz ve insanlar yaşamlarını devam ettiremezler.

Tüm finansal spekülasyonların ve onunla bağlantılı her şeyin altında, değer yasası tüm üretim ve değişimi birleştirir. Tekellerin, her türlü politik düzenlemenin, gümrük tarifelerinin ve diğer unsurların müdahalesi, sermayenin daha kârlı olan alanlara ve yüksek kâr oranı elde etmeye yönelik kayma eğiliminde olduğunu gösterir, çünkü, eğer bir süre daha çok kazanç sağlasa da, böylesi bir durumda bu alana daha fazla sermaye girecektir ve daha fazla rekabet yaşanacak ve kâr oranı düşecektir. Dolayısıyla, kapitalizmin anarşisi tarafından sürekli bozulmasına rağmen, kâr oranının değişmeyecek bir duruma getirilmesine yönelik genel bir eğilim vardır. Kapitalistlerin arkalarında veya onların hesaplamalarıyla bile, değer yasası sürekli olarak kendini savunmakta ve yeniden savunmaktadır, ancak bu durum kapitalist üretim ve değişimin anarşisiyle gerçekleşir. Raymond Lotta'nın makalesinden aktardığım şeylerden biri de, Marx'ın kapitalizmin *düzeninin kendi toplam düzensizliği* olduğunu belirttiği noktadır. Bu durum kapitalistlerin sürekli olarak

proleterleri daha yoğun bir şekilde sömürmesinin, belirli bir zamanda üretimi hızlandırmalarının, üretimi daha az işçi ile aynı şekilde veya daha yüksek oranlarda sürdürebilmek için teknoloji kullanarak daha yoğun ve ucuz insan sömürüsü doğrultusunda yatırımları dünyanın bir bölgesinden diğerine aktarmalarının nedenidir.

Tüm bunlar, bir kez daha son derece çelişkilidir çünkü şimdi yeniden sabit sermayeye ve değişken sermayeye geri dönüyoruz -yeni makineleri (sabit sermayeyi) devreye soktuğunuzda, eğer makinelerin oranı emek gücüne oranla artış gösterirse, o halde sermayenin artı değer getirecek olan bölümü (yani değişken sermaye) azalacaktır. Bu, kâr oranınızı düşürür ve ardından bunu telafi etmek için önlemler almaya başlamanız gerekir. Ve yine, bunların tümü birbirinden ayrılan, birbirleriyle rekabet etmek zorunda kalan kapitalistler tarafından -zorunlu olarak ve doğrudan kendi hesaplamalarıyla *değil, son kertede* değer yasası temelinde- yönlendirilir.

Onları proletaryanın sömürüsünü yoğunlaştırmaya iten şey de budur. Bu yüzden onlar için 25 yıl çalışabilir ve ertesi gün bir anda kapının önüne konulabilirsiniz. Bu yüzden, örneğin sağlık yardımını size bugün için vaadederler ancak gelecek için bunu vermeyebilirler. Bu yüzden işçilere gelip "Maaşlardaki kesintiyi kabul etmezseniz hepinizi işten çıkarmak zorunda kalacağız veya bu sağlık yardımından vazgeçmezseniz, o zaman yarınızı işten atmak zorunda kalacağız." derler. Bu durum, sürekli olarak yeni değişken sermaye kaynakları ve özellikle de daha yoğun ve daha ucuz bir şekilde sömürülebilecek insanlar aralamalarına neden olan şeydir.

Bütün bunlar, anarşinin itici güç olmasından kaynaklanmaktadır. Eğer sermaye birikiminin özel yapıları bulunurken aynı zamanda değer yasası ile birbirlerine bağlanmasalardı, işçileri bu kadar çok sömürmek durumunda kalmayacaklardı ifadesiyle kastedilen budur. O zaman şöyle diyebilirlerdi: "Elbette size ömür boyu bir iş garantisi sunacağız. Elbette size gerçekten iyi bir hayat yaşayabileceğiniz bir geçim ücreti ödeyeceğiz." ABD'de sendikaların 2. Dünya Savaşı'ndan sonraki parlak günleri evresinde, çok sayıda ücretli çalışanın bir evi, iki arabası, bir teknesi, bir kamp aracı vardı. Pek çok insan için, günümüzde kapitalizmin giderek daha küreselleşmiş bir uluslararası arenada işleyişinden dolayı bu durum artık ortadan kalktı.

Bu "düzensiz düzen" "nötr" bir şey değildir - korkunç sonuçları vardır. "Sorun, Çözüm ve Önümüzdeki Mücadeleler" de vurguladığım gibi:

Bu düzensizlik acımasız bir gerçekliktir... bu düzensizlik, sistemin ve iç dinamiğinin, insanlığın geleceğini ve varlığını ciddi biçimde tehdit eden bir noktaya gelmesini sağladı ve dünya ölçeğinde büyük acılar yaratıyor. Ve hepsinden ötesi, bu sistemin baskıcı kurallarını uygulamak için dünyanın her yerinde savaşların, darbelerin ve diğer kanlı eylemlerin yol açtığı büyük bir yıkım yaşanmaktadır.³³

Bunu anlamak çok önemlidir. Kapitalizmi ortadan kaldırmanın yolunun yalnızca sınıf mücadelesi olduğunu düşünmek, sınıf mücadelesinin gerçekleştiği temeli göz ardı eder. Halk kitlelerinin, ele almanız gereken ve onları kazanabilmek ve kendi temel çıkarları doğrultusunda savaşmalarını sağlamak doğrultusunda harekete geçirebilmek için devamlı değişen koşullarını görmezden gelirler.

Bu yüzden, bu mesele, bir kez daha, bilimsel olarak mı, yoksa öznel düşünceler ve mücadelenin

³³Bob Avakian, "The Problem, the Solution, and the Challenges Before Us", *Revolution* #506, 31 Ağustos 2017. Mevcut olduğu web siteleri: revcom.us ve thebobavakianinstitute.org.

altında yatan maddi koşullardan bağımsız bir sınıf mücadelesi nosyonunun gerekli çözüme zaten götüreceği temelinde mi ilerleyeceğiniz meselesidir. Bugün bu ülkede, üç ya da dört yıl öncesine göre mevcut durumdaki çok farklı sınıflara ve sosyal yapılanmalara bir bakın. Devrim için seferber edilmesi gereken insanların farklı maddi koşullarına bir bakın. Peki ya Gary-Indiana'da bulunan ABD Çelik İşletmesi'nde çalışmış ve şu anda tamamen işsiz durumda olan insanlar ne olacak? Devasa çelik fabrikası kapanınca Gary hayalet şehre dönmedi mi?

Buna kalkıp da yalnızca "sınıf mücadelesi", "sınıf mücadelesi", "sınıf mücadelesi" diyeceğinizi mi sanıyorsunuz? Sınıf mücadelesini sürdürecek proleterler neredeler? Evet, şu an farklı bir durumdalar. Ve sanki bunu düşünmemize gerek yokmuş gibi ve tek dememiz gereken şey "sınıf mücadelesidir, sosyalizm için mücadeledir" şeklinde davranmayacağız. Bu yaklaşım iyi bir şeye yönlendirmez. Bu şekilde, bu sistemi devirmenin ilk büyük atılımına bile ulaşamazsınız ve toplumu sınıf ayrımları ve sömürü de dahil olmak üzere "4 Bütünler" ile başa çıkacak şekilde kesin olarak dönüştüremezsiniz.

Proleter/komünist devrimin nesnel temeli, proleterlerin burjuvaziye devirmeye ve burjuvaziye karşı mücadele etme konusundaki doğuştan gelen istekleri değildir. Aksine, kapitalist sistemin doğası ve işleyişi, bu sistem için temel ve esas olan, ancak bu sistem altında çözülemeyecek ve sonuç olarak dünyanın her yanında halk kitlelerini sefalete maruz bırakan büyük çelişkilerdir. Ancak bu geniş çaplı olarak anlaşılmalıdır; basit, dar ve ekonomist anlamda değil. Raymond Lotta'nın önceden bahsettiğim makalesinden yaptığım alıntıda, anarşinin yönlendirdiği kapitalist üretim ve birikim sürecinin sürekli olarak değer ilişkilerini dönüştürdüğü ve krize yol açtığı söyleniyordu. Kapitalizmin her seferinde yol açtığı "kriz" yalnızca *ekonomik* kriz değildir; ve yaygın pek çok yanlış anlayış ve çarpıtmanın aksine, komünizmin bilimsel anlayışı, kapitalizmin kendiliğinden "çökeceğini" kabul etmez – kapitalizmin, sefalete ve sistemin temel çelişkileri ve dinamiklerine dayanan savaşlar ve çevresel yıkımlar da dahil olmak üzere, devamlı olarak çeşitli krizlere maruz kalan halk kitlelerinin devrimci eylemi yoluyla *devrilmesi* gerekir.

Yeni sentez ve komünizmin daha sağlam ve daha tutarlı bir bilimsel temelde gelişmesi konusuna devam ederken, *zorunluluk ve özgürlük* meselesine de geri dönmek istiyorum. Mao, özgürlüğün zorunluluğun tanınması olduğu şeklindeki Engels'in ifadesini eleştirirken, buna bir şeyin daha eklenmesi gerektiğine dikkat çekti – özgürlüğü zorunluluğun tanınması ve *dönüşümü* olarak anlamalısınız. Mao, mücadelenin sürdürülmesi gerektiğini söyledi. Bu çok önemli bir konudur. Yeni sentez ile zorunluluk ve özgürlük arasındaki ilişkinin anlaşılması daha da geliştirilmiştir.

Ardea Skybreak'in *Tarihöncesi Adımlardan Geleceğin Atılımlarına* kitabının başında belirtilen bir başka açıklama ile başlayalım:

Ne insan türünün ortaya çıkması, ne de insan toplumunun günümüze kadarki gelişmesi önceden belirlenmiştir ya da önceden belirlenmiş yolları izlememiştir. Tüm bu gelişmeyi tasarlayan ve şekillendiren aşkın bir irade ya da temsilci yoktur ve doğa ve tarih, Doğa ve Tarih şeklinde ele alınmamalıdır. Aksine, böyle bir gelişme, insanlık tarihinde zorunluluk ve rastlantısallık arasındaki ve altta yatan maddi güçler ile insanın bilinçli faaliyeti ve mücadelesi arasındaki diyalektik etkileşimle gerçekleşir.³⁴

³⁴Ardea Skybreak, *Of Primeval Steps and Future Leaps: An Essay on the Emergence of Human Beings, the Source of Women's Oppression, and the Road to Emancipation* (Banner Press, 1984). Türkçe baskı: *Tarihöncesi Adımlardan Geleceğin Atılımlarına: İnsanın Ortaya Çıkışı, Kadına Dönük Baskının Kökenleri ve Kurtuluşa Giden Yol Üzerine Bir Çalışma* (Patika Kitap, 2016).

Bunu biraz detaylandırabilirim. Rastlantısallık... ve zorunluluk. Bu ilişki maddenin sonsuz doğası ve hareketi ile ilgilidir. Katı (mutlak) determinizm – son kertede "tesadüf" diye bir şey olmadığını, yalnızca nedensellik (kozalite) olduğunu (ve eğer bunu gerçekleştirme kapasiteniz varsa, olan biten ve olacak her şeyin nedenselliğinin izini sürebileceğinizi) kabul eder – bu durum, mantıksal olarak "ilk neden" kabulüne yani tanrıya götürür. Şimdi bu düşünceyi yanıtlayalım ve çürütelim.

Hareket halindeki maddenin belirli formlarının bir başlangıcı ve bir sonu vardır, ancak eğer maddenin kendisinin bir başlangıcı olsaydı, bu durum "maddenin önce" bir şeyi gerektirirdi, bu da "maddenin dışında" bir şey olurdu ve maddeyi meydana getiren (yaratıcı) bir şeyi (tanrıyı) gerektirirdi. Başlangıcı veya sonu olmayan maddenin sonsuz varlığı, insan zihni için (hatta burjuva idealizmi ve önyargılar tarafından büyük ölçüde dizginsiz ve düzenli bir biçime sokulsa da) kavraması ve üzerine düşünmesi (baş ağrıtır!) çok zor bir şeydir. Fakat bilimsel, diyalektik materyalist yöntem ve yaklaşım uygulanarak bir sonuca varılabilir. Maddenin varlığına dair gerçek kanıtların ne olduğu ve maddi olmayan -nesnel kanıtı bulunmayan- varlıkların ve özellikle de doğaüstü güçlerin (tanrı veya tanrıları kapsar) varlığı konusunda sonuca varacak olan da budur.

Ve eğer madde (bununla hangi biçimde olursa olsun -mesela enerji- herhangi bir maddi varlığı bulunan şeyi kastediyoruz) sonsuza dek varlığını sürdürüyorsa ve devamlı olarak ve sonsuz bir şekilde hareket halindeyse, her seferinde dönüşüme uğrayacaktır, ve hareket halindeki maddenin farklı seviyeleri ve biçimlerini dikkate alacak olursak, verili bir zamanda göreceli olarak ayrı bir varlığa sahip olacaktır ve belirgin çelişkileri tarafından da belirlenecektir. Bütün bunlar, "birbirine bağlı tek bir nedensellik zincirinin" olmadığı ve olamayacağı sonucunu doğurur. Dolayısıyla maddi gerçeklikte nedensellik bulunur, fakat aynı zamanda rastlantısallık da bulunur.

Bu ifadenin diğer kısmına gelirsek, bu kısım, altta yatan maddi güçler ile insan faaliyeti ve mücadelesi arasındaki ilişkiyle ilgili olarak, Marx'ın insanların tarihi yaptıkları ancak bunu diledikleri gibi yapamayacakları ifadesine dayanır. İnsanlar, tarihi verili bir toplum, özellikle de toplumun ekonomik temeli, toplumun üretici güçleri ve buna tekabül eden üretim ilişkileri bağlamında yaparlar. Ve bunu kökten sıçramalarla, insan toplumundaki devrimlerle ve altta yatan koşulları dönüştürerek yaparlar. Ancak bunları mevcut olanın temelinde yaparlar, hayal güçleriyle birşeyler uydurarak değil. İşte bir kez daha, *Kuşlar ve Timsahlar*'da yapılan analogiye geliyoruz - doğal dünyadaki evrime yönelik analogiye. Doğal evrim, yeni türlerin ortaya çıkması da dahil olmak üzere, sürekli değişim ve niteliksel dönüşümü getirmektedir, ancak bu durum mevcut malzemeye dayalı bir şekilde gerçekleşir, süreci belirleyecek dış kuvvetler tarafından –bu bir tanrı olabilir veya bir "akıllı tasarımcı" olabilir, adına ne demek isterseniz onu deyin- enjekte edilen bir şeyle değil. Aynı şey, insan toplumunun tarihsel gelişimi ve dönüşümü için de geçerlidir. İnsanlar tarihi yaparlar, ancak karşılaştıkları maddi gerçekliğe göre hareket ederek ve o maddi gerçeği dönüştürerek bunu yaparlar, yoksa hayal güçlerinden uydurdukları, toplumun nasıl olmasını istediklerine yönelik bir düşünceyle ve sonrasında bu düşünceyi gerçekliğe dayatarak değil.

Komünizm ve Jefferson Demokrasisi'nde³⁵ burjuva siyaset teorisinde, yegane pozitif özgürlük olarak, temel olarak negatif özgürlüğe hürmet eden -devlet tarafından gerçekleştirilen baskıdan özgürleşme gibi (dayanamadığım bir şey olduğu için kelimelerdeki oynamadan ötürü kusura bakmayın)- kesin bir zorlama bulunduğunu inceledim. Böylesi bir burjuva teorisi, pozitif özgürlük girişiminin -insanların belirli hedeflere yönelik motive edilmelerinin- doğuştan gelen veya en

³⁵Bob Avakian, *Communism and Jeffersonian Democracy* (RCP Publications, 2008), pp. 59-62. Mevcut olduğu web siteleri: revcom.us ve thebobavakianinstitute.org, ayrıca kitapçık olarak da mevcuttur (RCP Publications).

azından nihayetinde mecburi bir şey olarak totaliterliğe yönelme eğiliminde olduğunu belirtir. Bu anlayış, insanın toplumsal ilişkileri de dahil olmak üzere, gerçeğe bilimsel, diyalektik materyalist bir yaklaşımdan yoksun ve bununla çatışan, temelde hatalı bir anlayıştır. Bu konuya daha ayrıntılı bir şekilde girmeden önce, oldukça pozitif -sosyalist, dahası komünist toplum kesin olarak böyle olacaktır- bir pozitif özgürlük olacağını vurgulamak doğru ve önemlidir. Bu durum, bir kez daha zorunluluk ve özgürlük arasındaki ilişkiye bağlıdır - bu ilişkinin doğru bir şekilde anlaşılması gerekir ve doğru bir şekilde anlaşılana hareket etmek gerekir.

*Komünizm ve Jefferson Demokrasisi'*nden yapılan aşağıdaki alıntılar, bazı temel yönleriyle bu durumdan bahsetmektedir:

Bunun doğru bir şekilde değerlendirilmesinin temeli, zorunluluk olmadan ve bu hususta bir çeşit zorlama olmadan bir toplum ve dünyanın -insanın varoluşunun- asla olmadığı ve asla olamayacağını anlamaktır. Mesele şudur: Bir yanda zorunluluk ve zorlama ile diğer yanda özgürlük; bir yanda öz bilinçli bir kurtuluş ile diğer yanda altta yatan maddi koşullar arasındaki ilişki nedir?

Bununla birlikte verili herhangi bir zamanda ve bir şekilde "koşulların belirleneceği" gerçekliği bulunmaktadır. Bu durum, zorunluluğun varlığı ve rolünden bahsetmenin de başka bir yoludur. "Koşullar" daha geniş anlamda objektif gerçeklik tarafından belirlenir, ve evet, aynı zamanda birey olan insanın bilinçli eylemleri yoluyla, fakat daha temel olarak ve büyük etki yaratacak şekilde toplumsal güçler tarafından belirlenir. Kapitalist toplumda bu durum pek çok şekilde ifade edilmektedir. İnsanların yaşayabilmeleri için iş bulabilmelerine yönelik temel düzeyde bir zorunluluk bulunur.

Bunu daha fazla açıklamak için, ilerici olan insanlardan bazılarının özlemlerini ele alalım. Bu kişiler, erkekler ve kadınlar arasındaki eşitsizliklerden, baskı altındaki ulusal azınlıkların maruz kaldığı eşitsizliklerden ve diğer pek çok toplumsal eşitsizlikten hoşlanmazlar, aslında rahatsız olurlar, hatta bunlardan derin şekilde rahatsızlık duyarlar. Ancak bu koşullar belirlenmiştir, bu ilişkiler, bu sistemin dinamikleri sayesinde ve doğasının bir sonucu olarak belirlenmiştir ve uygulanmaktadır ve insanlar, her ne kadar bunu yapmaya çalışsalar da, yalnızca nefret ettikleri için bunları ortadan kaldırmayı "seçemezler".

İnsanlar, kendilerine birey üzerinde ve ötesinde bulunan güçler tarafından dayatılan koşul ve şartlara cevap vermeye zorlanmaktadır. Aslında, herhangi bir toplumdaki insanlar için bu her zaman geçerli olacaktır. Aradaki fark, komünist toplumda sınıfsal bölünmeler ve diğer baskıcı sosyal ilişkiler ortadan kaldırılacağı için; bu ilişkiler ve buna eşlik eden bakış açısı, insanın -bireysel olarak ve hepsinden önemlisi, işbirliği halinde ve kolektif biçimde- verili herhangi bir zamanda karşılaştıkları zorunluluğa cevap verme çabalarına engel olmayacak ve müdahale etmeyecektir. Ancak şu anda, insanlık tarihinin, herhangi bir bireyin veya grubun zorunluluğa cevap verme girişiminin yalnızca genel anlamda zorunlulukla değil, bu girişimin *toplumsal ve sınıfsal bölünmeler ve bunlara tekabül eden fikirler ve bakış açıları* tarafından dayatılan engellerle de yüzleşmek zorunda olduğu bir evrede bulunuyoruz.

Komünist toplumla ilgili temel fark, artık bir zorunlulukla karşı karşıya kalmayacağımız veya yalnızca doğa tarafından değil, aynı zamanda toplumsal olarak da hiçbir şartın belirlenmeyecek olması değildir; insanın, bu zorunlulukların dönüşümüne bireysel olarak ve herşeyden önce de kolektif olarak, sınıfsal bölünmelerden ve baskıcı toplumsal ilişkilerden ve bunlara tekabül eden fikirlerden -gerçekliğin, antagonistik toplumsal ve sınıfsal ilişkilerin prizmasından bozularak elde edilerek anlaşılmasından ve buna tekabül eden fikirler ve bakış açılarından- kaynaklı ayakbağları olmadan yüzleşecek ve bunlara yaklaşacak olmasıdır.

Sonuç olarak, komünizm yalnızca ya da temel olarak, insanların sosyalist ve benzer şekilde komünist toplumda başkalarına veya genel olarak topluma zarar vermeyecekleri ölçüde, toplumsal kurumlar olmadan da belirli bireysel eğilimleri izleyebilecekleri, toplumsal açıdan belirlenmenin kabul edilmemesi anlamına gelen “negatif özgürlük” tasavvuru ve kapsamı demek değildir; fakat bunun ötesinde, komünizm, insanların bireyler olarak, ancak hepsinden önce ortaklaşa ve uzlaşmaz olmayan mücadeleler de dahil olmak üzere karşılıklı etkileşimler yoluyla; bir bütün olarak toplumu oluşturan bireylerin maddi, entelektüel ve kültürel yaşamını artırırken, diğer yanda toplumun ve doğanın (ve ikisi arasındaki ilişkinin) süregiden dönüşümünü tasavvur eder ve *pozitif* özgürlüğü tamamen yeni bir boyutta somutlaştırır.³⁶ [Özgün metinde kalın ve italik]

Gerçek Bir Devrim İçin Strateji

Komünizmin amacı, buna yol açacak gerekli bir süreçle -devrim ve toplumun dönüşümü yoluyla ve nihayetinde bir bütün olarak dünyada “4 Bütünlük” hedefine ulaşarak- bu devrimin mümkünliğini (bir kaçınılmazlık olarak değil, mümkün bir şey olarak) bir çeşit öznel, ütöpic, fantezi olarak değil, kapitalizm-emperyalizm sisteminin mevcut çelişkilerinin *bilimsel* bir temelde analizi sayesinde, bunu insan toplumunun geniş çaplı gelişimi ve gelişimin hareket ettirici güçleriyle ve bu şekilde, önceki sistemlerin ve sömürü ve baskıdan kaynaklı ilişkilerin ötesine kökten bir sıçrama yapmak için temel ve potansiyel güçlerin tanınması bağlamında incelenmesidir. Gözlem sürecinde mümkünlik ile kaçınılmazlığın belirlenmesi kritik önemde bir ayrımdır ve yöntemsal açıdan çok derin bir meseledir. Komünist hareketin tarihinde, kuruluş zamanlarından itibaren Marx’ın (ve Engels’in) eserlerinde temeli atılan, çeşitli zamanlar ve çeşitli ifadelerde kendi gösteren, ancak her tür ifadenin komünizmin temelde bilimsel olan yöntem ve yaklaşımına aykırı olduğu, belli belirsiz olarak yer alan “kaçınılmazlık” şeklinde bir eğilim -tarihsel gelişimin kaçınılmaz olarak komünizmin zaferine götüreceği şeklindeki hatalı bir inanç- yer almaktadır. Yeni komünizm, diğer kilit boyutlarda olduğu gibi, bu bağlamda “**komünizmin bugüne kadarki gelişimi içinde yer alan, temelde komünizmin bilimsel yöntem ve yaklaşımı ile komünizmin buna karşı olan görünümü arasındaki kritik bir çelişkinin niteliksel çözümünü**”³⁷ temsil eder ve somutlaştırır. [Özgün metinde kalın]

Yeni komünizmin bilimsel yaklaşımı, devrimin temelini verili herhangi bir zamanda halk kitlelerinin düşüncesinde değil, insanlığın geniş kitleleri için sürekli sefalete neden olan bu

³⁶Age.

³⁷Devrimci Komünist Parti, “Devrimci Komünist Parti ABD’nin 6 Resmi Kararı, 1 Ocak 2016”. Mevcut olduğu web sitesi: revcom.us. Türkçesi için: <http://yenikomunizm.com/dkp-abd-merkez-komitesi-6-karar/>

sistemin belirleyici çelişkilerinde bulunduğunu, ve aynı zamanda bu çelişkilerin bu sistemin yapıları ve dinamikleri üzerine inşa edildiğini ve sistemin kendi sınırları içinde çözülemez veya ortadan kaldırılamaz olduğunu önemle vurgular.

Bu durum, "**5 DURDUR**" da yoğunlaşmış şekilde ifadesini bulmaktadır:

*Soykırımsal Zulmü, Toplu Hapileri, Polis Zalimliğini ve Siyah ve Melez İnsanların Katledilmesini DURDUR!

*Patriyarkal Ayrımcılığı, İnsandııştırmayı, ve Heryerdeki Tüm Kadınlara Boyun Eğdirmeyi ve Cinsiyete Dayalı Her Türlü Baskıyı DURDUR!

*İmparatorluk Savaşlarını, İşgal Ordularını, ve İnsanlığa Karşı İşlenen Suçları DURDUR!

*Şeytan Gibi Göstermeyi, Göçmenlerin Suçlu Sayılmasını, Sürülmesini ve Sınırların Askerileştirilmesini DURDUR!

*Kapitalist-Emperyalizmin Gezegenimizi Yok Etmesini DURDUR!

Bu 5 DURDUR'un ne kadar konuyla ilgili ve acil olduklarını ayrıca işaret ettikleri çelişkileri görebilirsiniz.

Peki ya ABD gibi bir ülkede gerçek bir devrim meselesi ve bu devrimin, bu sisteme ve onun temel yapılarına, işleyişine ve dinamiğine ve bir kez daha bu belirleyici fakat çözülemez çelişkilere dayanması meselesi ne olacak?

"Devrimin Mümkünlüğü Üzerine" ve "**NASIL KAZANABİLİRİZ, Gerçek Bir Devrimi Nasıl Gerçekleştirebiliriz**"³⁸ belgesinde (Devrimci Komünist Parti'nin bir diğer çok önemli belgesidir), yalnızca bu devrime olan ihtiyaç değil, aynı zamanda, koşullar oluştuğunda bu sistemin devrilmesi yönünde ve bunun yerine getirilmesi için bir hareket inşa etme stratejisi de yer almaktadır. Şu an burada etraflı ve derin bir şekilde buna konuya girmeyeceğim. Bu konu "Niçin Gerçek Bir Devrime İhtiyacımız Var ve Nasıl Gerçek Bir Devrim Yapabiliriz"de³⁹ özellikle ikinci bölümde devrim stratejisi meselesini ele alırken işlenmektedir, burada ortaya konulanlar ayrıca ayrıntılı ve daha yoğun bir şekilde "NASIL KAZANABİLİRİZ"de işlenmiştir. O çalışmada meseleyi devrimci bir durumun ve milyonlarca devrimci insanın ortaya çıkması için şu an neler yapmamız gerektiği, zemini hazırlamak, insanları hazırlamak ve bu durum için öncüyü hazırlamak, mümkün ve gerekli olduğunda baskıcı sistemi tamamen devirmeye yönelik savaşmak, vahşi baskı güçlerini ve düzeninin diğer kurumlarını dağıtmak ve her tür sömürü ve baskı ilişkisini tamamen ortadan kaldırmayı amaçlayan kökten farklı bir ekonomik ve politik sistem kurmak şeklinde ele aldım. Fakat "NASIL KAZANABİLİRİZ"de halihazırda sunulan ve yoğun bir şekilde bulunan ve daha detaylı şekilde "Niçin Gerçek Bir Devrime İhtiyacımız Var ve Nasıl Gerçek Bir Devrim Yapabiliriz"de (ve bununla bağlantılı olarak *Kuşlar Timsah Doğuramaz Ama İnsanlık Ufkunu Aşabilir*'in özellikle

³⁸Devrimci Komünist Parti ABD Merkez Komünist, "NASIL KAZANABİLİRİZ, Gerçek Bir Devrimi Nasıl Gerçekleştirebiliriz", Revolution #457, 19 Eylül 2016. Mevcut olduğu web sitesi: revcom.us. Türkçesi için: <http://yenikomunizm.com/nasil-kazanabiliriz-gercek-bir-devrimi-nasil-gerceklestirebiliriz/>

³⁹Bob Avakian, "Niçin Gerçek Bir Devrime İhtiyacımız Var ve Nasıl Gerçek Bir Devrim Yapabiliriz" 2018 yılındaki konuşmanın filmi. Mevcut olduğu web sitesi: revcom.us. ve thebobavakianinstitute.org. Türkçesi için: <http://yenikomunizm.com/nasil-kazanabiliriz-gercek-bir-devrimi-nasil-gerceklestirebiliriz/>

2.Bölümünde, ayrıca konuya uygun şekilde “Devrimin Mümkünlüğü Üzerine”deki ilkelerin tartışıldığı ve genel olarak farklı tipteki ülkelerde devrimci süreçlere uygulanması kısmında) bulunan meselenin kuvvetli bir şekilde önemini vurgulamak istiyorum.

Komünist hareketin "geleneksel bilgeliğinden" kopma şeklindeki önemli yönleri de dahil, yeni komünizm ile geliştirilen devrimci stratejinin çeşitli yönlerini kapsamlı bir şekilde ayrıntılandırmak yerine, bir kez daha ele almak istediğim şey bunun anahtar noktalarına yönelik temel bir özetdir.

Her şeyden önce, belirleyici bir *enternasyonalizm* meselesi vardır. Meksika’dan OCR Devrimci Komünist Örgütü ile polemige referans olarak *Demarcations*’ın Kış 2015 - 4. sayısında yer alan “Komünizm mi, Milliyetçilik mi?”⁴⁰ makalesine ve *YENİ KOMÜNİZM*’de 2. Bölümde yer alan enternasyonalizm tartışmasına ve komünist enternasyonalizmin felsefi temeline ve yeni komünizm ile ileri bir sentezine burada özetle değineceğim.

Maddi temel, kapitalizmin daha kapsamlı bir şekilde uluslararası bir kapitalist emperyalizm sistemine dönüşmesinde ve bunun (esas olarak belirli bir ülkede üretimin gerçekleştiği ve bu ürünler için yurtiçinde ve yurtdışında pazarların araştırıldığı daha erken aşamalar yerine) uluslararası ölçekteki yatırım ve sömürü de dahil olmak üzere çeşitli özelliklerinde yatmaktadır. Üretim süreci, son dönemlerde önceki yıllara göre artan şekilde, çok daha fazla uluslararasılaşmıştır. Bu sistem, bileşen parçaların içinde pek çok farklı bileşen parçaları ve dinamiklerinin bulunduğu tek bir genel sistemdir. Bu sistemin dinamiklerini bir bütün olarak dünya ölçeğindedir, bunlar -yalnızca tek bir değil, esas olarak dünyanın belirli bölgeleri ve belirli ülkelerin içindeki durumlarla diyalektik olarak- özellikle belirli ülkelerdeki devrimci mücadelenin objektif aşamasını belirleyen ana faktördür. Ve özellikle de, çelişkiler, bu diyalektik süreç boyunca belirli ülkelerde devrimci bir durumun ortaya çıkmasına yol açabilecek şiddetli bir biçim aldığı zaman böyledir. Yani belirli ülkelerde çeşitli dinamikler bulunur, fakat yalnızca bunlar yoktur, hatta bunlar esas da değildir, bunun haricinde devrimci mücadelenin gelişimini etkileyecek maddi koşullar oluşur ve bunlar son kertede çeşitli ülkelerde devrimci bir durumun ortaya çıkmasına yönlendirir.

Bu durumu kavramak, enternasyonalizme doğru bir yaklaşım ve enternasyonalizmi doğru şekilde uygulamak için gerekli olan felsefi kavrayış ile de iç içe geçmiştir. Bu durumun hareket halindeki maddenin farklı organizasyon düzeyleriyle ilgisi bulunur ve Meksika’dan OCR ile yapılan “Komünizm mi, Milliyetçilik mi?” polemiginde tartışılmıştır. Hareket halindeki her çeşit maddenin görece ayrı düzeyleri bulunur: insan vücudunda farklı organlar vardır ve sonrasında tüm bu organları kapsayan ve bunlar içinde ve arasında dinamikleri bulunan bir bütün olarak insan vücudu vardır; bir ülkenin içinde belirli bölgeler vardır, belirli ülkeler vardır ve bütün olarak bir dünya vardır. Ve böylece devam eder. Bunların her biri, hareket halindeki maddenin farklı ve *göreceli -göreceli* olduğunu vurguluyorum- ayrı seviyeleridir ve bunların kendi dinamikleri, kendi iç çelişkileri vardır; ancak bunlar, tıpkı organların daha büyük bir vücudun parçası olduğu gibi daha büyük bir sistemin parçasıdır, ve bu daha büyük bir bedenin kendisi, sonuç olarak geniş bir çevre ile etkileşim halindedir, ve her ne kadar, mesela kalp krizi durumunda açıkça görüleceği üzere belirli bir organda olan bir şeyin bazı zamanlarda bir bütün olarak vücut üzerinde etkisi ve belirleyiciliği olsa da, bu durum, organlar da dahil olmak üzere temel olarak vücutta olan bitenin şartlarını belirler. Bütün bunların materyalizmi ve diyalektiği budur.

⁴⁰ Meksika Devrimci Komünist Örgütü (OCR), “Komünizm mi Milliyetçilik mi?”, *Demarcations: A Journal of Communist Theory and Polemic*, Sayı:4, 2015 Kışı. Mevcut olduğu web sitesi: demarcations-journal.org ve revcom.us. Türkçesi için: <https://avakianbob.wordpress.com/2013/08/15/komunizm-ve-gecmisin-kalintilarinin-yeni-bir-sentezi/>

Aynısı, ülkeler ile dünya ve bir bütün olarak dünya sistemi arasındaki ilişki için de geçerlidir. Hareket halindeki maddenin tıpkı bir ülke içindeki farklı bölgeleri oluşturan seviyeleri olduğu gibi, ülkeleri oluşturan belirli seviyeleri de bulunur. O halde, belirli ve göreceli kimlikleri, ayırım noktaları ve çelişkileri olsa bile (daha önce belirttiğim gibi), evrendeki diğer galaksiler ve dünya arasındaki ilişki gibi, farklı ve daha geniş çaplı bir dinamik içinde bulunurlar. Başka bir deyişle, evet, dünya milyarlarca galaksiden oluşan bir galaksinin, güneş sisteminin bir parçasıdır ve bu böyle devam eder, ancak toplumsal dönüşüm açısından, ülkeler ve emperyalist sistemin dinamikleri arasındaki ilişkide, bu evrede bir dünya sistemi olarak, ilişkinin aynı faal anlamı bulunmaz.

İki dünya savaşından sorumlu tek bir köklü fenomeni vurgulamak gerekirse, bu genel bir dünya sisteminin temel dinamikleridir. OCR polemğinde işaret edildiği gibi, 1. Dünya Savaşı, basitçe ya da temel olarak, her ülkenin kendi içindeki dinamiklerden kaynaklanmamıştır; farklı ülkelerdeki iç dinamikler bunun içinde bariz bir rol oynamıştır, ancak bunlar daha büyük bir dünya sahnesindeki ve bu seviyedeki bir savaşa yol açan çelişkilerdir. Bu yüzden, örneğin Stalin iyi ifadelerinden birinde Rusya'daki devrimde başarılı olmalarının nedeni olarak -veya şartların niçin orada diğer yerlere nazaran daha elverişli olduğunu açıklarken- bunun dünya emperyalist sisteminin o zamanki çelişkilerinin büyük çapta Rusya'da yoğunlaşarak orada odaklanmasından kaynaklandığı belirtmiştir. Bu durum, ülkelerle dünyadaki durum arasındaki ilişkinin bir bütün olarak ve doğru şekilde anlaşılmasının bir başka örneğidir.

Eğer kendilerini komünist ilan eden, ancak gerçekte komünizm adı altında milliyetçiliği savunan ve en iyi ihtimalle burjuva milliyetçiliğine sürüklenerek kökten milliyetçilere dönüşen kişilerin yaptıkları gibi, bu ilişkiyi doğru şekilde anlamaz ve bu ilişkiyi tersine çevirirseniz, yalnızca ülkenin iç dinamikleri temelinde hareket edersiniz ve bunu faaliyet yürüttüğünüz en önemli alan olarak görmeye başlarsınız. Ve bu durum, kendi iç dinamikleri ile bir başka ülkeye karşı tavır takınmaya dönüşebilir. Böylece, enternasyonalizminiz günümüzün tabiri ile uluslararası “kesişimselliğin”⁴¹ bir biçimi haline gelir ki, bu da kolaylıkla “kesişen” farklı “gruplar” arasındaki antagonizmalara dönüşebilir.

Her ne kadar Mao'nun temel enternasyonalist yöneliminin yanında kesin bir şekilde ikincil bir eğilim olsa da, Mao'da enternasyonalizmi savunurken ve uygularken “ulusal görüş” şeklinde kendini gösteren bazı eğilimler -milliyetçiliğin ve enternasyonalizmin eklektik şekilde birleşimi olan bir eğilim- bulunuyordu. Ancak Mao'daki bu ikincil eğilimler, Ajith gibi birinin de dahil olduğu bazı “Maoistler” tarafından ilke yapıldı, bunu yaparken enternasyonalizmi milliyetçilikle değiştirdiler.

Bu nedenle, enternasyonalizme doğru bir yaklaşım için maddi ve felsefi temeli kavramak temel önemdedir: Bu da, dünya arenasını temel belirleyici alan olarak görürken, belirli bir ülke ve diğer ülkeler arasındaki çelişkileri ve dinamikleri -ve tüm bunların bir dünya sistemi olarak kapitalist-emperyalizm ile ilişkisini- hareket halindeki ilişkiler olarak doğru bir şekilde kavramak ve ele almak demektir.

⁴¹ Kesişimsellik; kadın düşmanlığı, ırkçılık, cinsiyetçilik, homofobi, transfobi, yetenekçilik, yabancı düşmanlığı, vb. gibi baskıcı ve ayrımcı yapılanmaların birbirleriyle bağlantılı oldukları ve ayrı ayrı incelenemeyeceklerini açıklamak için eleştirel teorilerde kullanılan bir kavramdır. Kadın çalışmalarında ve özellikle akademik, post-yapısalcı çevrelerde son yıllarda sıklıkla karşılaşılmaktadır. BA, metinde sarkastik bir vurguyla bu kelimeyi kullanır. (Ç.n.)

YENİ KOMÜNİZM'de bahsettiğim gibi, bunun kesin pratik sonuçları vardır; bunlar arasında, verili herhangi bir zamandaki mevcut sosyalist ülkelerin, her şeyden önce -tek başlarına değil fakat her şeyden önce- dünya devrimini ilerletmek için temel alanlar olarak ele alınması gerekir veya son kertede, belirli bir sosyalist ülkedeki devrimin yıkılması ve tersine çevrilmesini önleyerek, dünyada bir bütün olarak komünist devrimin ilerletilmesinde dayanak oluşturması ve güçlendirmesi gerekir. Bu durum bir çeşit soyut ve büyük oranda inanç şeklindeki "Enternasyonalizm, her şeyden önce dünya devrimi için bir temel alan olmalıdır" türünden şanlı ilkeler ilan etme meselesi değildir. Bu durum, ele alınması gereken ve komünist hareketin tarihinde önceden bilinenden daha fazla karmaşıklığı içerir ve var olan sosyalist ülkeler, devrimci kitleler ve başka ülkelerdeki devrimci mücadeleler arasında uzlaşmaz hale gelme potansiyeli de barındıran çok keskin çelişkiler olabilir. Dünyadaki emperyalist ve gerici devletlerin ve güçlerin, dünya ölçeğinde komünizme doğru devrimi ilerletme temel çıkarına karşı kendilerini korumak için, sosyalist ülkelere dayatmaya çalışacağı ve benimsemeye zorlayacağı politikalar ve eylemler için pek çok farklı yol bulunmaktadır. Ve eğer devrim, genel anlamda komünizme doğru ilerlemeye devam etmezse, sosyalist ülkelerin başlangıçta ortaya çıktığı yerler de dahil olmak üzere, toplam olarak geri çekilecektir.

Yani burada çok karmaşık ve zaman zaman da çok akut çelişkilerle uğraşmak durumundasınız. Ve komünist enternasyonalizmin maddi ve felsefi temelini kavramak için doğru bir yaklaşım olmadan, genel dünya devrimini ilerleten bu çok köklü ve bazen de çok akut çelişkileri değil ele almak, gerçek dünyada, bunlara doğru bir şekilde yaklaşma şansı dahi bulamazsınız. Bir aralar, Çin'de sosyalizmin kaybedilmesi üzerine biri arsızca şunu demişti: "Eh, haydan gelen huya gider." Çin'e sosyalizmi getirebilmek için milyonlarca insan acılar çekti ve yaşamını yitirdi, dünyanın dört bir yanında milyonlarca insan bu durumu destekledi ve geniş çaplı olarak, geniş bir meşruluk zemininde bu ülkede sosyalizmi sürdürmeyi umut ettiler. Sosyalizmin devrilmesi ve kapitalizmin orada yeniden restore edilmesi korkunç bir başarısızlıktı. İktidarın emperyalistlerin elinde tutulduğu her yerde sosyalizmi korumak ve hatta ilerletmek çok önemlidir. Bununla birlikte, eğer herhangi bir ülkedeki sosyalist bir devletin korunması ve ilerletilmesi genel dünya devriminin geliştirilmesi ile bağlantılı olarak doğru bir şekilde ele alınmazsa -ve özellikle de herhangi bir şekilde altı oyulursa- o halde ters yüz edileceği bir yola girilmiş demektir.

Komünizmin gerçekten komünizm olması meselesi bulunuyor, yeni komünizm ile bu konunun daha da üzerinde durulmuştur - komünizmin gerçekten komünizm olması ve bu nedenle bahsettiğim üzere gerçekten enternasyonalist olması, komünizm ile eklektik şekilde birleştirilen komünizm adı altındaki milliyetçiliğin tamamen karşısındadır.

Sırada, "Zenginleştirilmiş Ne Yapmalı-cılık" formülü ile elde edilen, *devrime yönelik bir hareket inşa etmek için temel yaklaşıma* değinmek istiyorum. Burada özet bile olsa, genel olarak yeni doğmuş Sovyetler Birliği'nin sosyalizm yolunda önderlik yapmasına ve uluslararası komünist hareketin gelişimine bazı önemli şekillerde katkıda bulunmasına ve aynı zamanda Stalin'in Leninizmi bazı önemli meselelerde "tersine çevirmesine" değineceğim. Mesela *enternasyonalizm* meselesi, İkinci Dünya Savaşı'na giden evrede ve savaş döneminde, Sovyetler Birliği'nin bir devlet olarak çıkarlarının genel olarak dünya devriminin geliştirilmesinin önüne açık bir milliyetçilik temelinde konularak, açıkçası oldukça keskin ve yoğun çelişkili koşullarda oldukça çarpıcı bir şekilde gündeme gelecektir.

Lenin, farklı ülkelerdeki, özellikle de emperyalist ülkelerdeki proletaryanın savunacak bir "anavatanı" olmadığını vurgulamıştı (ve kendi dönemlerinde kapitalizm henüz Lenin'in

döneminde olduğu gibi kapitalist emperyalizme dönüşmediyse de, bu temel duruş, Marx ve Engels'in Komünist Manifesto'da dünyadaki işçilerinin vatanlarının olmadığı ve dünyadaki işçilerin birleşmesi gerektiği şeklindeki çok önemli enternasyonalist duruşa ve dünyaya yaptıkları deklarasyona dek uzanır.) Ancak, Stalin'in 1930'larda ve 1940'larda Sovyetler Birliği'ndeki önderliği altında, savaşın yaklaştığını hissettiklerinde -ve o zaman, bu savaşın önemli bir parçası olarak Sovyetler Birliği'ne Nazi Almanyası tarafından büyük bir saldırı gerçekleştirildiğinde- işçilerin vatanları olmadığı ve emperyalist "anavatanı" savunmaya yönelik bir temelleri ve çıkarları bulunmadığı şeklindeki nosyonda bir revizyona gidildi. Komünistler şöyle şeyler demeye başladılar, "Bu işçilerin hiçbir şeyleri yokken doğrudu, fakat şimdi sendikaları var, mecliste koltukları var ve bunun gibi şeylere sahipler, dolayısıyla kendi anavatanlarında çıkarları bulunmaktadır."

Bu durum, özellikle 1. Dünya Savaşı bağlamında kendi "anavatanlarını" savunan sözde "sosyalistlere" karşı Lenin tarafından kararlılıkla ve yoğun şekilde savunulan doğru pozisyonun grotesk bir şekilde tersine çevrilmesiydi. Bu yüzden, 2. Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında, Stalin ile birlikte, enternasyonalizm temel ilkesinin ve uygulamasının açıkça ve kabaca doğrudan tersine çevrilmesi gündeme geldi. Çok keskin durumlarla karşı karşıya geldiler, ancak yalnızca durumlar keskin olduğu için ilkeden vazgeçemezsiniz. Bu durumun, aslında hakikat olan her şeyin proletarya için iyi olduğu açıklaması ile önemli şekilde bağlantısı bulunur.

Lenin, önemli çalışması *Ne Yapmalı?*'da kitlelerin kendiliğindencilğine kuyrukçuluk yapılmaması, kitlelerin geriliğine tapılmaması, bunun yerine komünist bilincin kitlelerin kendi deneyimlerine ve günlük mücadelelerine "dışarıdan" taşınması gerektiğini önemle vurgular. Lenin, işçi sınıfının ve halk kitlelerinin komünist bilinci kendiliğinden geliştiremeyeceğini - ona yönelebileceklerini, ancak toplumda onları burjuvazinin kanatları altına geri çekecek (bu şekilde belirtir) daha kuvvetli güçler bulunduğu vurgular.

Fakat Stalin, 1920'lerin başlarından itibaren bunu tersine çevirecektir. Devrimci Komünist Parti kurulmadan önce, Devrimci Birlik'teki toplantılarımızdan birine Stalin'den bir makale getiren birini anımsarım. Bu evre, işçi sınıfına gitmeye çalıştığımız -devrimi işçi sınıfına götürmeye çalıştığımız- bir dönemdi, ve biri Stalin'in işçilerin arasına gitmeliyiz ve onların acil çıkarları için en iyi savaşçılar olmalıyız, bu sayede bizlerin iyi insanlar olduklarımızı görecek ve sosyalist ve komünist görüşlerimizi dinlemek isteyeceklerdir dediği bir makale ile geldi.

Bu son derece ham ve kesinlikle Lenin'in karşı olduğu bir ekonomizm reçetesiydi -sosyalizmin mücadelesini işçilerin günlük ekonomik mücadeleleri indirgeyen bir nosyondur- ve genel olarak "hareket her şeydir, nihai amaç hiçbir şey" şeklindeki revizyonist yönelimle uyumluydu.

Dolayısıyla, *Ne Yapmalı?*'da ve diğer çalışmalarında Lenin'in savunduğu bazı önemli ilkeler tersine çevrildi. Lenin'in *Ne Yapmalı?* çalışması hakkında ironik bir yorum, 2003'teki Irak savaşı sırasında Donald Rumsfeld tarafından yapılan ters bir analogide ortaya çıkar - kendisi İslamcı gerici ve köktenci kuvvetlerden bahseder ve "bizlerin" (emperyalistlerin) bunlara mani olmamız gerektiğini anlatır ve şu benzetmeyi yapar: Lenin, zamanında *Ne Yapmalı?* isimli küçük bir kitapçık yayınladı, eğer neye yol açacağını bilseydik buna mani olurduk. Bu durum, ters bir şekilde de olsa Lenin'in "bu küçük kitapçığının" önemini ve ciddiyetini göstermektedir ve Lenin'in ölümünden sonra, doğrudan Stalin tarafından yapılan veya yönlendirilen şeylerle önemli ölçüde baltalanacaktır. Lenin'in *Ne Yapmalı?*'da ve genel olarak mücadele ettiği en önemli şeylerden biri -sürekli olarak saldırdığı kilit noktalardan biri- nesnel koşullara yalnızca pasif bir şekilde tepki vermek yerine,

onları faal bir şekilde "zorlamanız", onları faal bir şekilde dönüştürmeniz gerektiğidir ("zorlamak" Lenin'in değil, benim deyimimdir, fakat Lenin'in güçlü bir şekilde vurguladığı şeye tekabül etmektedir). Her türlü dehşetin Lenin ile başladığı suçlaması yapılır, çünkü Lenin, maddi koşulların az veya çok kendi halinde olgunlaşmasını kabul etmek ve insanların kendiliğinden bir şekilde bu koşullara yönelik yapılması gereken şeylere ulaşacaklarını savunmak yerine, kitlelere önderlik edecek ve komünist fikirleri kitlelerin deneyimlerine ve kendiliğinden düşüncesine "dışarıdan" taşıyacak bir öncüye ihtiyaç bulunduğu ısrarcı olmuştur – bu durum, kitlelerin kendi başlarına komünist bilince ulaşacağını ve çok fazla insanın lehine olacağı için, halkın bu iradesi temelinde burjuvazinin kenara çekilerek sosyalizme barışçıl bir şekilde varılacağını bekleyemeyeceğinin anlamına gelmektedir. Her tür sahte - kendini "sosyalist" olarak adlandıran kişi tarafından ve ayrıca gedikli burjuva güçler tarafından da Lenin'e ve özellikle de *Ne Yapmalı?* çalışmasına yönelik yapılan yoğun bir saldırıdır bu. Ancak Lenin kesinlikle haklıydı: Şeyleri, gerçek bir komünist devrime, burjuvazinin diktatörlüğünü devirmenin mümkün olacağı bir noktaya doğru hareket ettirmek için nesnel koşulları "zorlamanız" gerekir; ayrıca halk kitleleriyle birlikte mücadele ederek onlara bu kavrayışı kazandıracak öncü bir gücü örgütlemek durumundasınız.

Ve "Ne Yapmalı-cılık", yeni komünizmde gerçek anlamda "kurtarılmış" ve "zenginleştirilmiştir". İşte bir kez daha, önceden bahsettiğim devrimci bir durumun ortaya çıkmasını beklerken hızlandırmak meselesine geliriz. Bu bağlamda, *Devrim Yapmak ve İnsanlığı Kurtarmak*⁴² Bölüm

⁴²Avakian, *Devrim Yapmak ve İnsanlığı Kurtarmak*, Bölüm 2: "Yaptığımız Her Şey Devrimle İlgilidir" şu altı paragrafla başlar:

"Zenginleştirilmiş Ne Yapmalıcılık"

Beklerken hızlandırmak—zorunluluğa boyun eğmemek

Buradan sonra "Zenginleştirilmiş Ne Yapmalıcılık" tan ve onun devrimci ve komünist bir hareketi inşa etmedeki rolünden bahsetmek istiyorum. İlk olarak, ABD gibi bir ülkede bir devrimci durumun gelişmesini "beklerken hızlandırma" hakkındaki tüm bir yönelim ve stratejik yaklaşıma ilişkin bazı önemli noktaları gözden geçirmek istiyorum.

Revizyonist "determinist realizmin"*** duruş ve yaklaşımından daha önce söz etmişim. Bu çizgi, başka şeylerin yanısıra, nesnel gerçekliğe (veya zorunluluğa) karşı pasif bir yaklaşımı içerir, nesnel faktörü saf anlamda nesnel – ve saf anlamda "dışsal" – görür ve nesnel ve öznel faktörler arasındaki canlı diyalektik ilişki ile, öznel faktörün (halkın bilinçli eyleminin) nesnel faktöre tepki verme ve dönüştürme becerisini kavramaz. Bir başka deyişle bu "determinist realizm", zorunluluğu özgürlüğe dönüştürme yönündeki temel yönelimi ve bu olasılığı anlamaz. Kişinin herhangi bir verili zamanda karşı karşıya olduğu zorunluluk da dahil olmak üzere, gerçekliğin tümünün çelişkili yapısını gerçek anlamda, yahut tam anlamda kavramaz. Bu yüzden "determinist realizmin" temel özelliklerinden biri, nesnel ve öznel faktörler arasındaki ilişkinin diyalektik olarak kavranmasını hatalı bir şekilde "volontarizm" olarak görmesi ve meselelere canlı, dinamik, hareketli ve değişen bir tarzda bakmak yerine, çok doğrusal, belirgin özellikleri olmayan biçimlerde, temel olarak tek tip ve çelişkisiz olarak bakmasıdır.

Elbette, volontarizme düşmemek *gereklidir*. Bu türden volontarizm çok farklı biçimlerde ifadesini bulur; çocukça ve maceracı itkilere yol açmak da dahil olmak üzere, (genellikle "aşırı solcu" olan) çok çeşitli türlerden hata ve sapmalara yol açar ve bunların hepsi de aşırı derecede zararlıdır. Fakat – özellikle devrimin nesnel koşullarının (yani iktidarı ele geçirmeye yönelik topyekün mücadele için gerekli koşulların) henüz ortaya çıkmadığı uzatmalı bir durumda – çok daha büyük olan ve bu nesnel durum tarafından da takviye edilen tehlike, nesnel ve öznel faktörler arasındaki diyalektik ilişkiyi doğru şekilde kavramayan ve onları statik, anti-diyalektik ve değişmeyen biçimlerde gören bu türden determinist realizmdir.

Nesnel koşulları yalnızca kendi irademizle, hatta bizzat eylemlerimizle nitel anlamda bir devrimci duruma dönüştüremeyeceğimiz doğrudur. Bu, *sadece* bilinçli inisiyatifimiz üzerinden nesnel koşullar üzerine çalışmamız veya onlara tepki vermemiz üzerinden gerçekleştirilemez. Öte yandan, bir kez daha, Lenin'in bir sözü burada önemli bir uygulamaya sahiptir. Lenin, işçi aristokrasiden – işçi sınıfının emperyalist ülkelerde bulunan ve dünya çapından, özellikle de sömürgelerden elde edilen emperyalist sömürü ve yağmanın ganimetlerinden az olmayan bir düzeyde rüşvet alan kesitlerinden – söz ederken, bir devrim geldiği zaman işçi sınıfının "burjuvallaşmış" bu kesimleri içinden hangi unsurların devrimle, hangi unsurların karşı-devrimle birlikte olacağını hiç kimsenin kesin olarak bilemeyeceğini vurguluyordu. Aynı prensibi uyguladığımız zaman, herhangi bir verili zamanda nesnel duruma tepki verirken devrimcilerin bilinçli inisiyatifinin ne üretebileceğini hiçkimsenin kesin olarak söyleyemeyeceğini ileri sürebiliriz – bu kısmen, kimsenin dünyadaki bütün diğer güçlerin yapabileceği bütün diğer şeyleri öngöremeyecek olması nedeniyle böyledir. Hiç kimsenin anlayışı, verili bir zamanda her şeyi içine alamaz. Eğilimleri ve yolları tanımlayabiliriz, ama tesadüfün de, nedenselliğin de bir rolü vardır. Ve şöyle bir gerçeklik vardır: her ne kadar bizim için nesnel olan şey, tamamen ve hatta belki de temel olarak bizim nesnel

2'nin ilk altı paragrafına atıfta bulunmak istiyorum, ki bu çalışmada beklerken hızlandırmanın nesnel ve öznel faktör arasındaki diyalektik ilişkiler de dahil olmak üzere önemli yönleri ele alınmıştır – nesnel faktör verili herhangi bir zamandaki değişimleri de dahil olmak üzere nesnel koşulları ifade eder; öznel faktör de, subjektif olan insanları, duygusal veya fevri olmayı veya bunun gibi bir şeyi değil, nesnel koşullar üzerinde hareket eden bilinçli özneleri ve bilinçli güçleri ifade etmektedir. *Devrim Yapmak ve İnsanlığı Kurtarmak*'ın 2. Bölümünün ilk altı paragrafı, yalnızca nesnel ve öznel faktörler arasındaki diyalektik ilişkinin genel olarak tartışılması açısından değil, özellikle bunların birbirlerine dönüşebilmeleri açısından da önemlidir.

Bu ne anlama gelir? Bu durum, dünyada olanların ve özellikle de bu olanların insanların zihinlerine doğru bir şekilde yansımalarının, devrimi bilinçli bir temelde ilerletecek öznel güçlerin, yani öznel faktörün bilincinin bir parçası olabildiği anlamına gelir. Bu anlamda, nesnel olan öznel olana dönüşür. Ve öznel olan da, gerçekliğin esas olarak doğru şekilde yansıtılması temeline nesnel olana dönüşür, nesnel koşulları bu şekilde değiştirebilirsiniz ve bu öznel olarak (sizin bilincinizin bir parçası olarak) nesnel koşulları değiştirir ve bu anlamda da onların bir parçası olur. Bu yüzden, bu durum "Orada nesnel koşullar zaten mevcut, dolayısıyla yapabileceğimiz tek şey pasif şekilde bunları yanıtlamak" meselesi değildir, bilinçli olarak ve bilimsel yöntem ve yaklaşım temeline, bu nesnel koşulları sürekli olarak devrim yönünde *dönüştürme* meselesidir.

Burada özetle değinmemiz gereken bir diğer önemli nokta, *Devrim Yapmak ve İnsanlığı Kurtarmak*'ın 2. Bölümünün bu ilk altı paragrafında ele alınan, bilinçli kuvvetlerin -bu anlamda öznel faktörün- nesnel duruma soyut, değişmez ve bir nevi metafizik anlamda tepki vermediğidir.

koşulların (doğrudan, birebir anlamda) "üzerinde çalışmamızla" gelmeyecek olsa da, bizim onların "üzerinde çalışmamız" nesnel koşulların verili bir çerçevesinde bazı değişimleri meydana getirebilir ve – kendi bakış açılarından nesnel koşullar üzerinde eyleme geçen başka güçler de dahil olmak üzere pek çok başka unsurla birlikte ve onlarla "karma"nın parçası olarak – bu, belli koşullar altında, nitel değişim sonucu *veren* faktörlerin bir araya gelmesinin parçası olabilir. Ve bir kez daha söylemek gerekirse, hiçkimsenin bütün bunların nasıl ilerleyeceğini kesin olarak bilemeyeceğini vurgulamak gerekir.

Devrim sadece "formüllerle", veya basmakalıp nosyonlara ve önyargılara uygun şekilde hareket ederek yapılmaz – bundan çok daha canlı, zengin ve karmaşık bir süreçtir. Fakat, bir *deus ex machina* – Tanrıvari bir DIŞ FAKTÖR – müdahale edinceye kadar nesnel koşullarda hiçbir temel değişim olmayacağına ve herhangi bir noktada yapabileceğimizin en fazlasının, verili çerçeveyi kabul etmek ve onun içinde çalışmak olduğuna karar vermek ve bunu ilan etmek, revizyonizmin (devrimci bir yönelimin yerine, kademeli ve son kertede reformist bir yönelimi geçiren sahte komünizmin) temel bir karakteristik özelliğidir. Oysa bunun yerine bizim doğru şekilde formüle ettiğimiz şey, nesnel çerçevenin *sınırlarını devamlı olarak zorlamak* ve herhangi bir verili zamanda *nesnel koşulları mümkün olan en azami derecede dönüştürmeye* çalışmak, farklı şeylerin bir araya gelip nesnel durumda nitel bir kopuşa ve sıçramaya yol açması (veya bunu mümkün kılması) ihtimaline karşı her zaman teyakkuz halinde olmaktır.

İşte bu yüzden, devrimci bir durumun ortaya çıkmasını beklerken onu hızlandırmak, materyalizmin ve *diyalektiğin* uygulanması açısından temel bir yönelim noktasıdır. Bu sadece soyut ahlaki anlamda, hızlandırmanın sadece beklemekten daha iyi olduğu demek değildir – ki elbette bir yanıla böyledir – ve bu esasen, maddi gerçekliğin hareket ve gelişiminin ve farklı çelişkilerin içiçe geçmesinin dinamik şekilde anlaşılmasıyla ve Lenin'in vurguladığı gibi, doğadaki ve toplumdaki bütün sınırların, gerçek olmakla birlikte mutlak olmadığı, koşullara tabi ve göreceli olduğu gerçeğiyle ilintilidir. (Mao da, şeyler yelpazesi geniş olduğu ve bu şeyler birbirine bağlı olduğu için, bir bağlamda evrensel olanın başka bir bağlamda özgün olduğunu söyleyerek aynı temel prensibi vurgulamıştır.) Bu prensibin burada tartışılan şeye uygulanması, nesnel koşulların bizim için mutlak anlamda değil, *sadece göreceli olarak* "nesnel" olduğunun altını çizmektedir. Bunun yanısıra, verili bir durumda dışsal olan şey, çelişkilerin devriminin – ve bu devrimin yol açtığı değişimlerin – sonucunda *içsel hale gelebilir*. Bu yüzden, eğer meselelere doğrusal bir şekilde bakarsanız, sadece dümdüz karşınızda olan olasılıkları görürsünüz – üzerinizde bir tür at gözlüğü var demektir. Öte yandan, eğer doğru, diyalektik bir yaklaşıma sahipseniz, öngörülme pek çok şeyin olabileceğini anlarsınız ve bir taraftan devamlı olarak zorunluluğu özgürlüğe dönüştürmeye çalışırken, bu olasılığa karşı her zaman teyakkuz halinde olmanız gerekir. Bu yüzden, bir kez daha vurgulamak gerekirse bu, temel bir yönelim noktasıdır.

*** "Determinist realizm" konusundan, revcom.us sitesinde bulunan "Burjuva Hakkının Dar Ufkunun Ötesinde" başlıklı 1. Bölümde ve bahsedilmektedir; aynı zamanda 1. Bölümün dizileştirilmesiyle hazırlanan "Mekanik Materyalizme, İdealizme ve Dinselliğe Karşı, Bir Bilim Olarak Marksizm" metninde yer almaktadır: *Revolution* #109, 18 Kasım 2007.

Doğal dünyada sürekli değişen nesnel faktörler vardır -örneğin Porto Riko'ya ve kasırga sonrasında orada olanlara bakın (bu anlamda sürekli değişen nesnel koşullar vardır)- ve sonra bu altı paragrafta da vurgulandığı üzere, nihayetinde farklı sınıfsal çıkarları bulunan, nesnel durum üzerinde temsil ettikleri çıkarlar doğrultusunda etkileşimde bulunan ve bunu dönüştürmeye çalışan diğer toplumsal güçlerle nesnel durum arasında sürekli bir etkileşim yaşanır. Ve bu diğer sınıfsal güçlerin yaptıkları sonucunda "kasıtsız sonuçlar" ortaya çıkabilir ve EĞER komünist güçler doğru bir şekilde yanıt verirlerse, bunlar işleri devrim için daha elverişli bir duruma yöneltebilir. Dolayısıyla, bu durum "Peki, statik ve değişmeyen nesnel koşullar mevcut, dolayısıyla bu koşullar üzerinde etkide bulunan diğer tüm *toplumsal* güçleri ve bunların diğer şeyler üzerindeki etkisini de görmezden gelebiliriz" anlamına gelmiyor. Aksine, tüm bu farklı güçlerle devam eden her şey, bunların hepsi -yalnızca nesnel durumu önemli şekillerde ve diğer toplumsal güçlerle etkileşim halinde değiştiren "doğa güçlerinin" değil, fakat toplumdaki farklı sınıfların çıkarlarını temsil eden tüm farklı güçlerin, son kertede ve temelde nesnel durum üzerinde etkide bulunması ile -EĞER devrimciler, yani bilinçli komünist güçler nesnel durumu sürekli ve bilimsel bir şekilde, bu sistemi yıkmanın mümkün olacağı maksimum derecede dönüştürmezler ise- bu durum sizi belirli bir noktada, iki ay sonrayı (hatta iki haftayı bile) öngöremeyeceğiniz devrimci bir kriz durumuna yönlendirebilir.

Bu durum, amaçsız, kendi içinde veya kendinden bir şey değildir. Nesnel durumu sürekli olarak devrim amacına yönelik dönüştürmek ve bu sürecin her noktasında daha fazla devrimci güç biriktirmek gereken bir süreçtir, bu yüzden beklerken *hızlandırır*sınız, bu aslında nesnel koşulları *değiştirdiğiniz* anlamına gelmektedir. Bunların tümünde, esasen insanların düşünce biçimini değiştirirsiniz, bu değişimlere yanıt vererek ve genel anlamda -yalnızca bir iki kişiyle, şurada burada değil fakat *halk kitleleriyle*- onların düşüncelerini değiştirmek için mücadele edersiniz. **İktidarla Savaş, Devrim İçin İnsanları Dönüştür.** Bu sloganın önemi vardır. Bu süreçte, insanların düşüncesini dönüştürmek çok önemlidir ve genel olarak kilit bağlantıdır. Dolayısıyla, her ne kadar bu sistemin zorbalıklarına ve suistimallerine karşı savaşan insanlarla birleşiyor olsanız da, pek çok kişi henüz devrimin gerekliliğini görmemektedir ve onların düşüncelerini devrim doğrultusunda dönüştürmek için mücadele edersiniz. Ve yine, bu süreç amaçsız (revizyonist nosyona uygun "hareket her şeydir, nihai amaç hiçbir şeydir" şeklinde) bir şey değildir. Hayır, bu süreç **devrim** gibi çok spesifik bir şeyi hedefleyen ve ona doğru giden bir süreçtir. Bu sürecin her noktasında bu öne sürülmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.

Ve ardından "Zenginleştirilmiş Ne Yapmalı-cılık"ın önemli bir parçası olarak, devrimin sorunlarını kitlelerin önüne koyarken aynı zamanda da onlarla bu devrim bakış açısı, yöntemleri, ilkeleri ve programı doğrultusunda mücadele etme ilkesi gelir. Bu niçin önemlidir? Bunun nedeni, kuyrukçu bir yönelim doğrultusunda kitlelerin kendiliğinden problemleri yanıtlayacağını düşünmek değildir. Eğer bunu yapmış olsalardı, o zaman işimiz çok daha kolay olurdu, bir öncüye dahi gereksinimimiz kalmazdı, devrimi kendileri yaparlardı. Peki buradaki mesele nedir? Mesele, oportünistçe devrimin sorunlarını halktan saklamak veya "siyasi hakikat" ile onları şuna inandırmak değildir: "Her şey gerçekten çok iyi gidiyor, yapmanız gereken tek şey buna dahil olmaktır" - ki böylesi bir durumda kendilerine şöyle denecektir, "Peki, madem her şey iyi gidiyor niçin katılıyım ki?, bu çok fazla mücadele ve fedakarlık gerektiren bir şey, eğer iyi işler yapıyorsanız buyrun devam edin, her şey ayarlandığı zaman bana haberin verirsiniz, belki o zaman katılırım", oysa ki mesele, devrimin sorunlarını tespit etmek ve çözebilmek için önderlik ve mücadele ile kitleleri kapsamaktır. Devrimin, temel ve nihai anlamda kitleler tarafından yapıldığının doğru anlaşılması ve uygulanması çok önemli bir ilkedir. Bu ilke, kitlelere ve onların kendiliğindenliğine kuyrukçuluk

yapma reçetesi değildir ve bu şekilde de ele alınmamalıdır. Onlar, bu devrimi yapması gerekenlerdir, devrimin her aşamasında önemli atılımlar yapmak ve ilerlemek için karşılaşılan çelişkileri mücadele doğrultusunda ele alarak dönüştürecek ve sürece katkı sunacak olanlardır. Bu çok önemli bir ilkedir ve bu ilke, kitle kuyrukçuluğu şeklinde düşünülüp tanımlanmamalıdır. Bu ilke, tüm hikmetin halka dayandığı ve tek yapmanız gereken şeyin problemin ne olduğunu kendilerine söylemeniz gerektiği ve karşılığında da size çok hızlı bir şekilde çözüm getirecekleri türden bir şeyleştirme değildir. Bu durum, onları kapsama, artan sayıda ve bilimsel bir temelde, savaşılmaması gereken çelişkilerle yüzleşme ve devrim yapma yolunda bu çelişkileri dönüştürme meselesidir.

Bütün bunlarla bağlantılı olarak, komünist hareketin emek hareketinden ayrılmasından kısaca bahsetmek istiyorum. Lenin, kendi döneminde ekonomistlere karşı mücadelesinde ve *Ne Yapmalı?* çalışmasında, sosyalizmin işçilerin ekonomik mücadelesinin bir uzantısı şeklinde getirilemeyeceğini, ve sosyalizm ve komünizm için mücadelenin buna indirgenmesinin, işçilerin mevcut sisteme zincirlenmiş durumlarının devam etmesine yol açacağını önemle vurgulamıştır – Bu durum, halk kitleleri, proletarya ve diğer ezilen insanların, yalnızca işverenlerine karşı acil mücadeleleri ve genel olarak çeşitli acil ihtiyaçlarına yönelik mücadeleleri sayesinde komünist bir bilince asla ulaşamayacaklarına yönelik Lenin tarafından önemle vurgulanan bir anlayıştır. Ve önceden kapitalizmin kapitalist emperyalizme dönüşmesi ve emperyalist ülkelerdeki sınıf düzeninin değişmesi konusunda söylediklerime geri dönecek olursak, Lenin, kapitalizmin kapitalist emperyalizme doğru gelişmesiyle birlikte, kendisinin işçi sınıfı içinde bir bölünme olarak ifade ettiği, işçi sınıfının bazı katmanlarının burjuvalaştığı -bu durumu, emperyalizmden ve şimdilerde Üçüncü Dünya olarak adlandırdığımız ülkelere yönelik sömürgeci yağmadan nemalanma şeklinde ifade etmiştir- ve proletaryanın düşük ve alt katmanlarının yoğun şekilde sömürüye maruz kaldığı ve bu kesimlerin gerçek bir devrim hareketi için temel olacağı şeklinde önemli bir analiz yapmıştır. Bu durum -Lenin'in ekonomizme karşı mücadelesi ve emperyalist ülkelerdeki işçi sınıfı içindeki bölünmeyi tanıması- komünist hareketin emek hareketinden ilk kopuşunu temsil etmektedir.

Ve sonrasında, komünist mücadele bir dönem boyunca, özellikle de 1. Dünya Savaşı'ndan sonra artan bir şekilde Üçüncü Dünya'ya kaydıkça, Mao, Çin'de açıkça işçi hareketine dayanmayan köylü temelli bir halk savaşı modeli geliştirdi. Çin'de, 1920'lerdeki erken dönem mücadeleler esnasında komünist hareketi şehirlerdeki emek mücadelelerine dayandırmaya çalıştılar ve iktidardaki egemen güçler ve acımasız baskıları sonucunda dağıtılarak katledildiler. Dolayısıyla, bu köylü temelli halk savaşı ile komünist hareket emek hareketinden açık ve daha ileri bir şekilde ayrılmış oldu.

Yeni komünizm ile bu durumun nasıl geliştirildiğine bakacak olursak, komünist hareketin emek hareketinden ayrılması ile ilgili bu noktanın anlaşılmasına yönelik bir defasında kullandığım bir formülasyonu tekrarlamak istiyorum. Şöyle demiştim, “olmayan bir proletarya ile proleter devrim yapma” peşinde koşuyoruz. Şimdi, temel bir noktanın anlaşılması için kasıtlı olarak provokasyon yapıyorum: Bu gerçekte bir proletarya bulunmuyor demek değildir, bu ifade, bu hareket, emek hareketin bir uzantısı olmayacak, işçi sınıfının sosyalizmi ilerletmede temel araç olarak işverenlerine karşı ekonomist bir vizyon ile mücadele etmesini kabul etmeyecek, ve hatta ABD gibi bir ülkede proletaryanın yalnızca en alt ve derin katmanlarına gitmeyecek, ve her ne kadar toplumda bu konumda bulunan halk kitleleri açık bir şekilde sürece dahil olacak ve devrimde önemli bir rol oynayacak olsalar da, devrimci hareketin temeli ezici bir şekilde yalnızca burada olmayacak demenin provokatif bir şeklidir.

Açık bir şekilde, ABD gibi ülkeler de dahil olmak üzere gerçekte bir proletarya mevcuttur - ABD içinde ve geniş çaplı olarak da uluslararası alanda acımasız şekilde sömürülen ücretli işçi kitleleri bulunmaktadır. Fakat mesele, ve bu kasıtlı provokatif ifade ile varmaya çalıştığım şey şudur: Proleter devrim, ücretli işçiler ve işverenleri arasındaki mücadelenin bir uzantısı olarak ortaya çıkmayacak ve çıkamaz da; ne kapitalist düzeninin kaldırılması bir tür genel emek grevi ile gerçekleşecektir; ne de benzer şekilde, kapitalist devletin silahlı zor güçlerinin (burjuva diktatörlüğünün) yıkılmasına yönelik savaşta, esas savaşçı kuvvetleriniz çalışan ücretli işçilerden oluşacaktır, ve kesin olarak, daha iyi ücret alanlar arasından, yani işçi sınıfının burjuvalaşmış kattmanları arasından da gelmeyeceklerdir.

O halde, özellikle ABD gibi bir ülkede devrim güçleri olarak omurganız veya potansiyel omurganız kimlerdir? Evet, bunlar yoksullaştırılmış ve acımasız bir baskı ve boyunduruğa tabi tutulan kitlelerdir ve yalnızca bununla da sınırlı değildir, büyük oranda ezilen uluslardan insanları içerir ve bu ülkede on milyonlarca kişi bu şekildedir. Aynı zamanda, bu grupların çoğu arasında "deproleterleşme" olarak da adlandırılabilir, eskiden ücretli işçi olarak sömürülen (ya da daha önceki nesiller içinde bu şekilde sömürülen) ancak şimdilere o konumlarda dahi olmayan (doğrudan belirtmek gerekirse, iş bulamayan) insanlar bulunmaktadır. Buna, ezilen kitlelerin içindeki "küçük-burjuvalaştırılmış" aynı zamanda "lumpen-proleterleştirilmiş" tabakalar da eşlik eder - küçük ölçekte faaliyet yürüten insanlar esas olarak küçük burjuva anlamındadır, ki bunlar küçük çaplı mülkiyeti ve ticareti bunun gibi şeyleri içerirler, ve diğerleri de oldukça güçlü ve varlıklı konumlara yükselenler de dahil olmak üzere suç hayatı bulunan ve durumları sıklıkla ve genellikle oldukça istikrarsız olan kişilerdir.

Böylesi fenomenler bulunur ve örneğin kültür alanında, belirli ve nispeten küçük ama etkili bir kesimin bu kitlelerin içinden temel olarak burjuva bir konuma yükselmeyi başarması fenomeni vardır. "Lumpen-burjuvalaştırılmaya" atıfta bulunmamın nedeni, bu kişilerin yalnızca kültür alanından faydalanmaları değil, aynı zamanda bazı durumlarda suç alanı sayesinde ciddi şekilde zengin konumlara gelmeleri ve kozmetik, giyim ve benzeri alanlara yatırım yapmaları ve her ne kadar pek çoğu ezilen ulus ve halklara mensup olsalar da bu kişilerin gerçek burjuvalara dönüşmeleridir. Ve oldukça belirgin bir şekilde, buna tekabül eden bir bakış açısına sahiptirler. Şu an Kanye West'ten bahsetmeyeceğim bile! Ancak daha da genel olarak, bu kültürel figürlerin birçoğunun ve başkalarının bugün kitlelerin yakıcı sorunları konusunda derin bir sessizliğe büründükleri fenomeni bulunmaktadır. Bazıları farklı şeyler hakkında tweet atabiliyor, ancak bunun ötesine geçmezler ve karşılık verirken güçlü bir tavır almazlar - bir fenomen olarak, halk kitlelerine karşı baskı ve adaletsizlik içeren gelişmeler karşısında sağlam bir tavır almayan ve mevcudun dışına çıkmayan pek çok insan bulunur. Ve bunun sebebi kendi konumlarının değişmiş olmasıdır. Önemli derecede "küçük-burjuvalaştırılma" durumu yalnızca ezilen kitleler arasında bulunmaz, bununla birlikte önceden değindiğim "lumpen-burjuvalaştırılma" durumu da vardır - ve bir bütün olarak, son derece bireysel ve açgözlü karakterde bir egemen kültürü yansıtan bir kültür durumu mevcuttur.

Aynı zamanda, tüm bunlarla birlikte, bir kez daha *Grundrisse*'de Marx'a dönecek olursak kitlelerin bu sistemi devirmek dışında bir çıkış yolunun olmadığı ve halk kitlelerinin devamlı maruz kaldığı sefalet ve yoksullaşma ve acımasız adaletsizlik ve baskı durumu mevcuttur. İnsanların sürekli olarak maruz bırakıldıkları tüm bu şeyler, onların sisteme ve sistemin zorbalığına karşı ayağa kalkmalarına neden olmaktadır ve özellikle (tek başına değil) bu sistem altında cehennem azabı yaşayan, kazanılması gereken, devrimde belirleyici rol oynayacak ve temel ihtiyaçlarını ve çıkarlarını elde edebilmek için devrime ihtiyaç duyan kitlelere gerekli olan nesnel temelin kuvvetli

bir parçasını sağlamaktadır. Fakat, baskıcı güçlere karşı halk kitleleri ile birleşip mücadele ederken onların düşüncesini dönüştürmek, bunu yalnızca intikam için ve kendileri için değil insanlığı kurtarmak için yapmalarını ve bu şekilde proleter – komünist devrimin omurga güçleri olarak hareket etmelerini sağlamak için onları kazanmak gerekir.

Belirttiğim gibi, bu durum, ABD'deki Siyahilere ve diğer baskı altındaki milletlere yönelik baskının kaldırılması mücadelesiyle ve *YENİ KOMÜNİZM*'de bahsettiğim, özellikle de genel stratejik anlamda *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet için Anayasa*⁴³ çalışmasında somut olarak işaret edilen ABD gibi bir ülkedeki ulusal kurtuluş ve proleter devrim arasındaki ilişki meselesiyle iç içe geçmiştir.

Aynı zamanda, devrimin temel güçleri olacak, bu doğrultuda zorluklara katlanacak, muazzam bir mücadele ile devrime kazanılacak ve düşüncelerinin dönüşümü temel önemde olacak proletarya önderliğinde daha geniş bir birleşik cepheye ihtiyaç vardır – şeyeleştirilmiş şekilde bireysel olarak proleterlerin bu önderliğin temelini temsil edeceği anlamda değil, bir sınıf olarak proletaryanın temel çıkarları anlamında, Marx'a dönecek olursak, proletaryanın ancak tüm insanlığı kurtararak kendini de kurtarabileceği gerçeği ile, komünizme ulaşmak için dünya çapında baskı ve sömürüyü ortadan kaldırarak... Proletaryanın önderliği ile kastedilen şey, bu anlayışa dayanmak ve bu şekilde ilerlemektir. Ve proletaryanın temel çıkarına olan ve bu temel çıkarların gerçekleştirilmesi için devrim açısından gerekli olan şey, devrimci sürece toplumun daha geniş saflarından mümkün olduğunca fazla güç getirilmesi ve bu kesimlerin devrimci komünist konumlara kazandırılması doğrultusunda sürekli olarak mücadele edilmesidir. Bu mesele, sistemin altında en feci cehennemî yaşayanları ilerletme ve temel olarak onları ilerleterek aynı zamanda halkın tüm farklı katmanlarını, özellikle de devrimci süreçte önemli rol oynayan ve kritik bir güç oluşturan gençliği ve öğrencileri ilerletmek için çalışma meselesidir.

Bu durum, olaylara, kendiliğinden düşünce ve eğilimlere yönelik bilimsel ve diyalektik materyalist yaklaşımı gerektirir, ayrıca, yalnızca devrimci sürecin omurgası ve itici gücü olan temel kitleleri değil, bu ülkedeki orta sınıfı, ve durumları 50 hatta 20 sene önceye nazaran belirgin şekilde değişiklik gösteren orta sınıfın farklı katmanlarının ilerletilmesini de gerektirir. Farklı katmanlardan bu insanların maddi konum ve bakış açılarını -yaşam koşulları ve kendiliğinden düşüncelerini- canlı ve sürekli bir şekilde derinlikli olarak kavramak, aynı zamanda insanların bakış açılarında ve çok sayıdaki değerlerinde köklü değişime yönelik gerekli mücadeleyi gerçekleştirmek, onları aktif ve giderek daha bilinçli bir şekilde nihai amacı her tür sömürü ve baskı ilişkisini, insanlar arasındaki bütün antagonistik ilişkileri, ve bu ilişkilerle bağlantılı bütün acıları ve ızdırapları ortadan kaldırmak olan devrimci sürece dahil etmeyi gerektirir.

Bütün bunlar -"Zenginleştirilmiş Ne Yapmalı-cılık" ile uyumlu olarak- önceden bahsettiğim ekonomizmin bütün farklı boyutları ile temel bir kopmayı kapsamaktadır. Ve bunun, oldukça önemli bir biçimde ifade yollarından biri de kadınlara yönelik baskıya karşı ve kadınların kurtuluşuna yönelik mücadeledir. Komünist hareket içinde, bu konuyu bir kez daha salt bir ekonomik meseleye indirgeyen, kadınların ezilmesine karşı mücadeleyi yalnızca ekonomik sistemin değiştirilmesine indirgeyen zorlama bir yaklaşım bulunmaktadır.

⁴³*Constitution for the New Socialist Republic in North America (Draft Proposal)*. Bob Avakian tarafından yazılmıştır ve Devrimci Komünist Parti ABD Merkez Komitesi tarafından kabul edilmiştir. (RCP Publications, 2010). Mevcut olduğu web siteleri: revcom.us ve thebobavakianinstitute.org. Türkçe Baskı: *Kuzey Amerika'da Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa (Tasarı Önerisi)* (El Yayınları tarafından basıma hazırlanıyor).

Ve bunun, ulusal baskıya karşı mücadeleyle uzlaşmaz çelişki içinde kendini gösteren bir yönü de bulunuyordu. Örneğin, 1960'larda, etkileme gücü olumsuz anlamda yüksek bir çizgi vardı; ve Siyah halka yönelik şu görüşte ısrar ediyorlardı; kadınların ezilmesini şimdi gündeme getiremezsiniz, çünkü şu durumda Siyah erkekler acımasız bir şekilde -ki elbette doğrudur- eziliyor. Fakat hepsinden önce, Siyah kadınlar ve tarihten günümüze acımasız şekillerde ezilmeleri meselesini ne yapacağız? Ve daha da temel olarak, insanlığın tamamının kurtarılması meselesi ne olacak? "4 Bütünler" olarak ifade edilenlerin, en başından itibaren toplumun ezen ve ezilen olarak bölünmesinden başlayarak ve sınıfsal baskı ile bağlantılı olarak sınıflı toplumdaki toplumsal ilişkilerin dönüştürülmesi, yani kadının ezilen durumu ne olacak?

Ekonomist ve milliyetçi eğilimler vardı, hatta zaman zaman komünizm adı altında bunlar yapıldı ve tüm bunlar kadınların kurtuluşu mücadelesinin önemini azalttı. Ve yeni komünizmle birlikte temel sütunlardan biri, kadınların kurtuluş mücadelesinin temel ve esas rolü, ve bunun genel olarak her tür baskı ve sömürünün ortadan kaldırılma sürecindeki belirleyici rolü ile olan bağlantısı olmuştur. Bununla yakından bağlantılı olarak, yeni komünizm, cinsel yönelim ve geleneksel cinsiyet ilişkileri bağlamında önceki komünist hareketin tarihinden kökten bir atılımı gerçekleştirmiştir. Öte yandan ve ilke olarak, komünist hareket, tarihsel açıdan kadınlara yönelik baskının kökenine, bunun nihai olarak ortadan kaldırılmasına ve bununla ilişkili, genel olarak insan toplumunun gelişimi ve her tür sömürü ve baskı ilişkisinin ortadan kaldırılmasının temeline yönelik -özellikle de Engels'in ufuk açıcı *Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni* çalışmasında- bilimsel bir analiz gerçekleştirmiştir, ve aynı zamanda diğer şeylerin yanında, komünizm içinde ikincil olan ancak önemli bir şekilde de mevcut olan patriyârşî, geleneksel cinsiyet ilişkileri ile çelişen cinsel yönelim ve cinsiyet ilişkilerine yönelik negatif bir eğilim oluşmasında etkisini göstermiştir - 1960'lardaki yükseliş döneminde devrimci komünist olan bizlere mevcut komünist hareketten ve geleneklerden "miras" kalan ve uzun süre -çok uzun bir süre- devam ettirilen bu eğilim, nihayetinde yeni komünizmi inşa etmenin önemli bir boyutu olarak kırılmıştır. Bundan koparken, yeni komünizmin yaklaşımı, kimlik politikalarının kuyrukçuluğu ve popülist epistemoloji de dahil olmak üzere rölativist ve diğer bilim karşıtı yöntem ve yaklaşımların hizmetkarlığı değildir, bunun yerine, tarihte ve aynı zamanda çağdaş toplumda bakış açısı ve yaklaşımı komünist olmasa bile bu kritik meseleler üzerine önemli çalışmalar yapmış, bu meselelere yönelik konumları, komünist hareketin geleneksel konumuna nazaran gerçeklik ile çok daha örtüşen kişilerden öğrenerek ve onların çalışmalarından faydalanarak bilimsel yöntem ve yaklaşımı insan cinselliği ve cinsiyet ilişkileri çalışmalarına uygulamaktır. Tüm bunların sonucu bilimsel bir sentezle *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa*'da yoğunlaşmış şekliyle bulunmaktadır ve amacın yalnızca kadın ve erkek arasındaki eşitlik olmadığı şu şekilde vurgulanmıştır:

geleneksel cinsiyet rollerine, ayrıma ve her tür baskıcı ilişkiye dayanan "gelenğin bütün zincirlerinin" toplumun bütün alanlarında üstesinden gelebilmek, toplumu ve dünyayı dönüştürmek, her tür baskıcı ve sömürücü ilişkinin kökünü kazımak ve bunları ortadan kaldırmak ve insanlığın tamamını kurtarmak için yürütülecek mücadelenin her açısında, kadınların erkekler kadar tam şekilde bu süreçlerde yer alması ve katkı sunması gerekmektedir.⁴⁴

Bütün bir tarih, farklı tabakalardan insanların birbirlerinin kuyusunu kazdıklarını kapsar. İç Savaş sonrası bunun korkunç bir örneğini Buffalo Askerler -bunlar Amerikan Yerlilerini ezen, öldüren ve topraklarını çalan Siyah askerlerdir- ile görürsünüz, İç Savaş zamanında farklı Amerikan Yerli

⁴⁴Age. p.6.

halkları arasında kendi dar ve acil ihtiyaçları doğrultusunda kuzeyli Birlik tarafında yer alanlar bulunurken, aynı evrede güneyli Konfederasyoncuların yanında olanlar da vardı. Yalnızca komünizm bakış açısı ile halk kitlelerini birleştirebilir, her tür baskının üstesinden gelebilir ve “4 Bütünler” hedefine ulaşabilirsiniz. Bu genel anlamda oldukça önemlidir ve özellikle kadın meselesi etrafında acil hale gelir, çünkü komünist hareket de dahil olmak üzere bunu talileştiren, bu meseleyi tam olarak ifade etmeyen veya o anın öncelikli bulunan ihtiyaçlarına bağlı olarak dar ve ekonomist bir bakış açısı ile işçi sınıfı hareketi veya komünist hareketin ne yapması gerektiğine odaklanan süregiden bir eğilim bulunmaktadır. Dolayısıyla, yeni komünizmin çok önemli bir bileşeni de, kadınların kurtuluşu mücadelesinin tam olarak ifade edilmesi gerekliliğinin tanınması ve bunun “4 Bütünlere” yönelik genel mücadelede kritik önemde ve temel bir rolde tutulmasıdır.

Önceden tartışıldığı üzere, demokrasiye, onun karakterine ve farklı sistemler altında ve farklı sınıfların diktatörlüğüyle ilgili demokrasinin rolüne yönelik “daha iyisini” yapma (bunu kitap başlığı olarak belirlemiştim) ihtiyacı bulunmaktadır. Bu durum anahtar noktalardan biridir ve aynı zamanda yeni komünizmin tahmin edilebilecek sebeplerden ötürü en tartışmalı ve sıkça saldırılan unsurlarından da biridir. Bir kez daha, demokrasinin üst yapının bir parçası olduğuna dair Mao'nun önemli vurgusunu anımsamak gerek. Yeni komünizmle birlikte, sınıfsal bölünmelerinin ve sınıfsal düzenin (sınıf diktatörlüğünün) ötesine geçme kavrayışı, aynı zamanda “demokrasinin” de ötesine geçme kavrayışı şeklinde daha da geliştirilmiş ve sistemleştirilmiştir. (Bundan ileride, özellikle de önderlik meselesi bağlamında ve komünist partinin rolü ve karakterine yönelik komünist anlayışın geliştirilmesinde -ki her ikisi de iktidara el konulması öncesi ve sonrasında ve devrimci bir proletarya diktatörlüğü inşa edilirken gereklidir- özet olarak bahsedeceğim.)

Önderlik

Bu durum, beni önderlik meselesine, özellikle de, komünist bir öncünün iktidarın ele geçirilmesi öncesindeki ve sonrasındaki çelişkili rolüne götürüyor.

Buradaki durum entelektüellerin rolü meselesini, buna bağlı olan çelişkileri ve bunun, burjuva devriminin tersi olarak komünist devrimde nasıl uygulanacağı konusunu içerir. (bu konu, *YENİ KOMÜNİZM*'de ele alınmıştır, proletarya diktatörlüğünün niteliği ve amaçları ve bununla ilgili olarak komünist öncünün rolü konusuna burada geri dönmek önemlidir.) *YENİ KOMÜNİZM*'de bu mesele provokatif ifadelerle aktarılmıştır, bu durum; burjuva devriminde halk kitlelerinin kendi çıkarlarına karşı bir sınıf olan burjuvazi için savaştığı ve yaşamını yitirdiği ve önderlik eden burjuvazinin iktidarı alıp burjuva sınıfının ve kapitalist sistemin ihtiyaçları doğrultusunda bir düzen kurmasının yoğunlaşmış ifadesidir. Başka bir deyişle, durumu özetlemek ve tam bir ifadeyle belirtmek gerekirse, kitleler savaştılar, yaşamlarını yitirdiler ve birileri de -yani yabancı ve karşıt olan sınıf- ganimetleri topladı. *YENİ KOMÜNİZM*'de kasıtlı olarak provokatif bir açıklama ile şunu belirttim, burjuva devriminde bu durumun önemi yoktur, ancak proleter devrimde bu durum önemlidir. Ardından elbette, bunun gerçekten de önemli olduğunu belirttim. Provokatif bir şekilde önemli olmadığını söylemenin amacı, bunun burjuva devriminin doğasıyla uyuşmasıdır. Fakat proleter devrimde kökten farklı bir şey olmak zorundadır: halk kitlelerinin çıkarları, en temel anlamda -şeyleştirilmiş bir anlamda değil, fakat temel bir anlamda- toplumu dönüştürme mücadelesinde önde tutulmak durumundadır. Ancak, bu durum otomatik olarak gerçekleşecek veya kolay bir şey de değildir. Ve bu durum, bunun proleter devrimde gerçekten gerçekleşip gerçekleşmeyeceği veya proleter devrimin gerçekten bir burjuva devrimine dönüşüp dönüşmeyeceği meselesiyle derinden ilgilidir.

Bu mesele, ünlü (veya rezil de diyebilirim) İngiliz Lordu Acton'un iktidarın yozlaştırdığı ve mutlak iktidarın da kesin olarak yozlaştırdığı şeklindeki açıklaması türünden bir mesele değildir. Bu konu, devrimin sosyalist yol doğrultusunda burjuvazinin diktatörlüğünü devirmesi ve kendi düzenini yani proletaryanın diktatörlüğünü kurarken nesnel olarak mevcut olan ve süreklilik halinde bulunan çelişkilerin konusudur. Bu konu, doğal dünyadaki evrime yönelik analojiye geri götürür. İstedığınız topluma yönelik çeşitli fikirler uydurarak ve bunları sihirli bir şekilde gerçek dünyaya dayatarak devrim yapamaz ve geçmişe sünger çekemezsiniz. Lenin'in de dediği gibi, bunu, devrimin seyri boyunca insanların düşünceleri –bakış açıları, değerleri, vb.- belirgin ancak henüz başlangıç seviyesinde dönüşmüş olsa da, eski toplumdan miras alınan koşullar ve insanlar ile yaparsınız. Ve ardından, bir kez sosyalist yola girince, eski toplumdan miras kalan tüm koşullarla ve çelişkilerle gerçek anlamda uğraşmak; aynı zamanda -temel olarak ve hepsinin üstünde- dünyanın tamamında komünist devrimin ilerletilmesi için bir temel üs bölgesi olacak sosyalist devleti kurarken bunları dönüştürmek zorundasınız.

Öyleyse, niçin bu konuyu entelektüellerin rolü açısından konuşuyoruz? Çünkü, daha önce *YENİ KOMÜNİZM*'de ve başka yerlerde belirttiğim gibi, bahsettiğimiz türde, yani insanlığın kurtuluşunu amaçlayan bir devrim yapmak için sistematik olarak fikirlerle, karmaşık gerçekliğe yönelik fikirlerle çalışmak zorundasınız. Bu durum, eski sistemi devirme hedefine ulaşmak, fakat ayrıca, acilen iktidarın ele geçirilmesi ve sosyalist yola girecek yeni bir siyasal sistemin kurulması doğrultusunda, öncelikle, tekrar tekrar kendini gösteren gerçek dünyanın ele almanız gereken -devrimin önderliğinin yoğunlaşmış şekilde ele alması gereken- çelişkileri, gerçek bir devrim yapmanın tüm çelişkilerini ve bunda bulunan karmaşıklığı içerir. Tüm bu karmaşıklıkla, fiilen “4 Bütünlere” doğru ilerlemeden ve insanları kurtarmadan ayrıca fikirler alanında gelişmiş şekilde çalışma yürütmeden, bilimi uygulama ile etkileşim içinde olmadan, tüm çelişkileri, hareketi ve değişimiyle birlikte fiilen mevcut olan objektif gerçeklikle etkileşim içinde olmadan ve onu dönüştürmeden baş edemezsiniz. Eğer bunu yapmazsanız, karşılaştığınız çelişkilerin tam olarak ne olduğunun, bunların nasıl dönüştürüleceğinin, bu doğrultuda nasıl bir mücadele yürütülmesi gerektiğinin, acil durumdaki çelişkilerle uğraşırken temel ve nihai amaçtan nasıl geri dönülmeyeceğinin asla farkına varamazsınız.

Başarılı olma şansı yakalayan her devrimde ve kesin olarak da kapitalizmin eski baskıcı sisteminin devrildiği ilk büyük atılım sürecinde, devrime önderlik eden kişilerin az veya çok fikirlerle çalışan entelektüeller olmaları gerekmiştir. Elbette, herkes fikirlerle belirli bir seviyede çalışır, ancak gereken şey bunu çok yüksek düzeyde, kapsamlı ve bilimsel bir şekilde yapmaktır. Dolayısıyla önderliğin özü entelektüel olacaktır. Bu entelektüeller farklı yönlerde gelişmiş olabilir ve toplumun farklı kesimlerinden -yalnızca daha ayrıcalıklı bir geçmişe ve kapsamlı bir örgün eğitime sahip insanlardan değil, aynı zamanda, örneğin entelektüel açıdan gelişebilmek için büyük engellerin üstesinden gelen mahkumlar ve temel kitlelerin arasından da- gelebilirler, fakat bu kişilerin ortak yönü fikirlerle kapsamlı ve sistematik bir yönde çalışma kabiliyeti geliştirmiş olmalarıdır.

Ve sonrasında, Marx'ın sınıflara bölünmüş bir toplumda entelektüellerin bir sınıfın siyasi ve edebi temsilcileri olduğunu (kendileri tam olarak farkında olmasalar bile kesinlikle öyledirler) göstermesi meselesi bulunur. Onların fikirleri ve düşünme biçimleri, bir sınıfın veya başkalarının çıkarlarını ve bakış açılarını nesnel olarak yansıtır. Entelektüellerin, entelektüel olmak ve fikirlerle çalışmanın taşıdığı anlamdan ötürü, komünist devrimin bakış açısı ve insanlığın gereksinimleri doğrultusunda pozitif veya negatif yönde, kendilerini herhangi bir sınıfın uzantısı yapma, bir

sınıftan kopma ve bir başka sınıfın uzantısı olma anlamında belirli bir toplumsal hareketlilikleri bulunur.

Bütün bunlar, toplumu ve nihai olarak da dünyayı dönüştürme, bütün baskı ve sömürüyü ve bunlarla bağlantılı bütün fikirlerin tamamını ortadan kaldırma sürecinde nerede bulunduğumuzun ve henüz ulaşamadıklarımızın birer yansımasıdır. Bu yüzden mesele "iktidar yozlaştırır, mutlak iktidar kesin olarak yozlaştırır" meselesi değildir. Karmaşık olan gerçek dünyanın çelişkilerini ele almak ve buna önderlik edecek bir grup entelektüele sahip olmak durumundasınız, sihirli bir değnek ile kısa sürede ve bir kerede ortadan kaldırılıp dönüştürülemeyecek olan, eski toplumdan miras kalmış tüm bu çelişkilerle uğraşmak durumundasınız. Farklı insanlar, gerçek dünyadaki bu çelişkilerle başa çıkmak için farklı yaklaşımlar ve farklı programlar geliştirebilirler. Çünkü halen, geniş çaplı olarak, bir dönem boyunca hakim olan sömürücü bir sistemin ilişkileri ve fikirlerinin, kendiliğinden bir şekilde her zaman -veya en azından uzunca bir dönem boyunca- bu sömürücü ve baskıcı ilişkilerle uyumlu yönde gidecek olmasıyla veya bulunduğunuz nesnel zeminden ötürü kestirme yollar arayacak olmasıyla karakterize olan bir dünyada bulunuyorsunuz.

Belirtmek gerekirse, bu süreç uzunca bir dönem boyunca, önderlik edilen kitlelerden nesnel olarak farklı konumda bulunacak çekirdek bir önder gruba ihtiyaç duyulan, zorlukların çok yakıcı bir duruma geldiği bir süreçtir. Belirleyici soru şudur: Bu çelişkilerle başa çıkmak için ne tür bir yöntem ve bakış açısı, ne tür bir bilimsel veya anti-bilimsel yaklaşım izlenecek? Ve kesin bir şekilde ifade etmek gerekirse: Bu öncü çekirdeği oluşturan insanlar, çok akut çelişkilerle karşı karşıya kaldıklarında "ne yapacaklar"? Süregiden varoluş meselesi veya "haydan gelen huya gider" şeklinde ele alınamayacak, o ana dek ulaşılan hedefler de dahil olmak üzere, gerçek dünyanın çok şiddetli şekilde kendini gösterebilen çelişkilerini ele alırken kendiliğindenliğe karşı kararlı bir mücadele yürütme ihtiyacını fark edecek ve bu ihtiyaç temelinde hareket edecekler mi?

Eski toplumdan komünist bir dünyaya geçişte uğraşmanız gerekecek şey, eski toplumdan yeniye geniş çaplı olarak miras kalan koşullar ve insanlardır. Ve bunun öncü bir partinin çelişkileriyle her şekilde ilgisi bulunur. Bu mesele, *YENİ KOMÜNİZM*'de bu şekilde ortaya konulmuştur ve bu meseleye odaklanmak önemlidir: *Bir öncüyü gerekli kılan çelişkiler, aynı zamanda bu öncüyü kapitalizm yoluna da geri götürebilecek çelişkilerdir.*

Bu durum, bir kez daha entelektüellerin rolü açısından çok yoğun bir şekilde kendini gösterir. Bir süredir işin içinde olan pek çoğumuz, entelektüellerin tüm bölümleri de dahil olmak üzere, son derece pozitif bir fenomen olan sınıfını "terketmek" ve dünyadaki ezilen kitlelerin tarafına geçmek şeklinde bu durumu yaşadı. Fakat pek de az olmayan kişi bundan geri döndü - bu olabilecek diğer bir durumdur ve bu çelişkiyi çözmenin negatif yoludur. Bu durum, proletarya diktatörlüğünün kurulacağı ve sosyalist yola girileceği bir evrede çok daha şiddetli ve kapsamlı bir boyut bulunacağını varsayar. Ve bu konunun proletarya diktatörlüğünün karakteri ve rolü meselesi ile ilgisi bulunur, ki bu kavrayış yeni komünizm ile daha da geliştirilmiştir.

Temel meseleyi ortaya koyalım: Niçin böyle bir diktatörlüğe ihtiyaç var? Bundan yıllar önce, şu sosyal-demokrat tiplerden biriyle bir tartışma olduğunu hatırlarım, kendisi şöyle diyordu: "Niçin diktatörlükten bahsetmek istiyorsun ki – bu şekliyle kendini yalnızca diktatörlük kurmak üzere konumlandırıyorsun. Neden başka bir şeyden, mesela ne yapılması gerektiğine ilişkin başka bir şeyden bahsetmiyorsun?" Bu durum, bir kez daha doğal dünyadaki evrimle ilgili analogiye ve Marx'ın insanların tarihi yaptıkları, ancak bunu diledikleri gibi yapmadıkları; eski toplumdan kendilerine "miras kalan" maddi koşullar -eski düzeni devirme sürecinde önemli bir dereceye

dönüştürülmüş olsalar da halen başlangıç düzeyinde olan koşullar- ile yaptıkları derinlikli tespitine geri götürür. Dolayısıyla, şöylesi bir soru bir tür idealist nosyondan oluşur: “Niçin bunları diktatörlük olmadan da gerçekleştirmenin bir başka yolunu bulmuyorsun?” Hayır. Proletarya diktatörlüğüne ihtiyacınız var, çünkü henüz dönüşümü gerçekleştirmemiş olan “4 Bütünlerde” yoğunlaşan her şeyle işe başlıyorsunuz, yalnızca yeni sosyalist toplumun değil fakat bir bütün olarak dünyanın böylesi bir dönüşümüne karşı olarak işleyen maddi koşulları ele almanız gerekir. Bu yeni toplum içinde ve özellikle de çelişkilerin şiddetli şekilde ortaya çıktığı zamanlarda, kendiliğindenlik -yalnızca tepede bulunan ve “iktidarı elinde tutan” bir avuç kişi değil, eski toplumda en feci acıları çekenler de dahil olmak üzere halk kitlelerinin önemli bölümleri- eski topluma geri dönmeye çalışacaktır. Bu yüzden, bütün gelgitleri, dolambaçları ve her seferinde yeniden ortaya çıkacak akut çelişkileri ile süreçleri sosyalist yolda tutacak bir düzen ve sisteminizin bulunması gerekir.

Bu durum, en yüksek amaç olarak görülen, insan etkileşimi ve toplumsal ilişkilerin en yüksek siyasi ifadesi şeklindeki demokrasi fikri ile açık bir şekilde ve temel olarak çelişmektedir. Burada, yeni komünizmin çok önemli bir boyutunu yoğunlaşmış şekilde ifade eden ve demokrasinin bu şekilde idealize edilmesine karşı, çok önemli olan şu üç cümleyi alıntılarla konuya oldukça uygun olacaktır:

Derin sınıfsal bölünmeler ve toplumsal eşitsizliklerle belirlenmiş bir dünyada, demokrasinin sınıfsal yapısı ve hangi sınıfa hizmet ettiği üzerine konuşmadan "demokrasiden" bahsetmek anlamsız ve çok kötü bir şeydir. Toplum sınıflara bölündüğü sürece, “herkes için demokrasi” diye bir şey olamaz: bir sınıf veya bir başkası hükmedecektir ve kendi çıkarlarına ve hedeflerine hizmet edecek türden bir demokrasiyi destekleyecektir. Mesele şudur: Hangi sınıf yönetecek ve hangi sınıfın yönetimi ve demokrasi sistemi sınıfsal bölünmelere ve buna tekabül eden sömür, baskı ve eşitsizlik ilişkilerini nihai olarak *ortadan kaldırmaya* hizmet edecektir?⁴⁵

Burada ne söylendiğine dikkat edilmeli. Yalnızca “hangi sınıf yönetecek ve hangi sınıfın yönetimi ve demokrasi sistemi sınıfsal bölünmelere hizmet edecek veya sınıfsal bölünmelere son verecek” vs. denilmiyor. Şöyle diyor: “*nihai olarak ortadan kaldırmaya...*” Bu kısım tüm bir “4 Bütünlere” ulaşma sürecinin tanınmasını gerektirir. “Nihai” kelimesi bunun bir süreç olduğunu belirtir ve Mao tarafından da belirtilen kritik bir noktaya geri götürür; bu sürecin tamamı boyunca işlerin tersine döndürülmesi, sosyalizmin devrilip yeniden kapitalizmin restore edilmesi için bir temel bulunmaktadır.

Ve daha önce de vurgulandığı gibi, dünya ölçeğinde komünizme ulaşmak doğrultusunda sınıfsal bölünmelerin ve buna tekabül eden sömür, baskı ve eşitsizlik içeren ilişkilerin ortadan kaldırılması demokrasinin de kalkmasını -insan toplumunun demokrasinin bir anlamı, amacı ve gerekliliği olduğu koşulların ötesine doğru geçmesini- getirecektir. Şu an niçin bu şekilde? Ve bu durum, iktidarı daha fazla bir şekilde kendilerinde toplayan yardımsever bir diktatörler grubunun bulunacağı, sonrasında komünizme geçileceği ve tıpkı Platon’un filozof-kralları gibi halk kitlelerinin ihtiyaçları doğrultusunda mükemmel bir şekilde veya olası en iyi şekilde hizmet edileceği anlamına mı geliyor? Hayır, bu durum, sömürün ve baskının maddi temeli ortadan kalkacağı için, demokrasinin temsilcisi olan kurumların ve toplumsal yapıların ve toplumun bir

⁴⁵Avakian, *BASics* #1:22.

bölümünün çıkarlarının diğerleri karşısında korunması gerekliliğinin artık daha fazla geçerli olmayacağı, anlayışı dönüştüreceğiniz için toplumun bir kesiminin çıkarlarını korumak için toplumun diğer kısmını sömürmek ve ezmek zorunda görmeyeceği anlamına gelmektedir. Bu durum, insanların toplum yönetiminde hiçbir rolleri bulunmayacağı veya yönetilmesi gerekmeyen bir toplum olacağı anlamına da gelmez. Fakat bu, sınıflara bölünmüş bir toplumda üstyapının ifadesi olan formal kurumlara, süreçlere ve demokrasi yapılarına artık daha fazla gereksinim duyulmayacağı anlamına gelir. Hükümete yönelik halen bir ihtiyaç olacaktır. Halen kurumlar olmaya devam edecektir. Fakat toplumun bir bölümünü diğerinden korumaya yönelik araçların kurumsallaştırılmasına -ve insanların iradesini bu şekilde kontrol altına almanın gerçekleştirilmesine- artık gereksinim duyulmayacaktır ve bu anlamdaki bir demokrasi kaybolup gidecektir. Bu durum, komünizme ulaşmaya ve bunun gerçekleşmesine gerçekten nelerin dahil olduğuna yönelik bir anlayış geliştirilmesi açısından oldukça önemlidir.

"Maoizme Bilimsel Bir Yaklaşım, Bilime Bilimsel Bir Yaklaşım"⁴⁶ (*Sanat, Kültür, Bilim ve Felsefeye İlişkin Gözlemler*'de yer almaktadır) bölümünde, komünist topluma ulaşıldıktan sonra, insanların muhtemelen artık daha fazla komünizmden bahsetmeyecekleri yorumunda bulundum. Bu nokta demokrasinin kaybolup gitmesiyle ilgilidir. Şöyle bir benzetme yaptım; hasta olduğunuzda ve en sonunda iyileştiginizde, genellikle iyileştiginiz anı pek hatırlamazsınız. Bir süre sonra farkına varırsınız: "Hey, artık hasta gibi hissetmiyorum." Buradaki benzetme, bir kez komünizme ulaştığınız zaman olacak olan şey gibidir, "4 Bütünlere" ulaştığınızda mevcut çelişkilerle uğraşmak durumunda kalırsınız, komünizm düşüncesi de insanların çok fazla konuştuğu bir şey olmaktan çıkar. Bu durum, demokrasinin kaybolup gitmesi noktasına ulaşmanın bir başka yoludur. Sonuç olarak, bu düşünceye yönelik daha fazla kaynak mevcuttur.

Mao, proletarya diktatörlüğü altında devrimin sürdürülmesi gerekliliği anlayışını sistematize eden kişidir. Bu durum, burada bahsetmiş olduğum sosyalist toplum içinde ve daha geniş anlamda, emperyalistler ve diğer sömürücü sınıflar tarafından uzunca bir süre yönetilmiş, sömürücü ve baskıcı ilişkilerin uzunca bir süre egemen ilişkiler olarak kaldığı bir dünyada var olan çelişkilere yönelik gerçekleştirdiği analiz ve sentez temelinde yapılır. Mao'nun devrimin proletarya diktatörlüğü altında sürdürülmesi formülasyonu, sosyalizm koşullarında, özellikle de henüz çok erken aşamalarda, tehlikenin ve kapitalist restorasyon güçlerinin temel olarak devrilmiş burjuva sınıftan ve onun temsilcilerinden kaynaklanmadığı, ancak yeni burjuva unsurların yoğunlaşmış şekilde komünist partisinin kendisinde, özellikle de partinin üst kademelerinde bulunduğu bilgisini içerir ve bunu tanır. Bu türden kişiler toplumun ne yönde gideceğinin belirlenmesinde aşırı bir role sahiptirler. Toplumun tepesinde bulunanlar kapitalist restorasyon tehlikesinin en büyük ve en yoğun kaynağıdır - ve evet, halen toplumda bir tepe bulunmaktadır, çünkü bu halen sınıfları ve toplumsal bölünmeleri içeren bir toplumdur ve henüz "4 Bütünlere" ulaşamamıştır, buna yalnızca tek bir ülkede değil, dünya çapında ulaşmak için fiilen uzun bir dönüşüm sürecine ihtiyaç vardır. Mao şu açıklamayı yapar: Devrim yapıyorsunuz ve burjuvazinin nerede olduğunu bilmiyorsunuz. Burjuvazi doğrudan komünist partisinin içindedir, özellikle de üst kademelerdedir şeklinde önemle belirtir.

Bununla ilgili önemli kavrayışlardan biri de, komünist parti de dahil olmak üzere farklı siyasi güçlerin toplumdaki farklı üretim ilişkilerinin temsilcisi olmalarının kabul edilmesidir. Bu durum, revizyonistlerin -kendilerine "komünist" diyen fakat fiilen kapitalist yolda olan kişilerin- ham kapitalistler veya doğrudan faal kişiler olmaları ve kapitalist prensiplere göre (her ne kadar mesele

⁴⁶Bob Avakian, "Maoizme Bilimsel Bir Yaklaşım, Bilime Bilimsel Bir Yaklaşım" *Kültür, Sanat, Bilim ve Felsefe Üzerine Gözlemler* içinde.

bu olsa da) fabrika işletmeleri meselesi değildir. Bu durumun özü, herhangi bir kişinin bakış açısının, yönteminin, yaklaşımının ve buna uygun politikaların -en azından nesnel olarak- bir çeşit üretim ilişkisini temsil ediyor olmasıdır. Ve sosyalist dönüşüm sürecinde, bir yolda veya diğerinde gitmek mümkündür. Bir üretim ilişkisi veya diğeri ile yol almak mümkündür ve bir kez daha belirtmek gerekir ki, kendigilindenlik kuvvetli bir şekilde eski sömürücü ve baskıcı ilişkilere doğru geriye çeker.

Bütün bunlar Mao'nun gerçekleştirdiği çok önemli atılımlardır ve bunlar yeni komünizmle birlikte kabul edilmiş ve daha da sistematik hale getirilip geliştirilmiştir. *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa*'da belirtildiği üzere, proletarya diktatörlüğü, proleter bireylerin veya proletaryanın adına konuşan insanların diktatörlüğü anlamına gelmez, ancak esasen *içeriği ve rolü* ile tanımlanır. *Anayasa* tasarısının Giriş bölümünde yer alan aşağıdaki şu ifade bu durumu açıkça ifade etmektedir:

özel karakteri ve temel ilke, yapı, kurumları ve politik süreçleri bakımından proletaryanın temel çıkarlarına hizmet etmek ve onun ifadesi olmak zorundadır. Proletarya sömürsü kapitalist refahın ve birikimin motorudur. Onun sömürsü kapitalist toplumun temel işleyiş kanunudur. Bu yüzden onun sömürden kurtuluşu yalnızca amacı tüm baskı ve sömürü ilişkilerini ortadan kaldırmak ve bir bütün insanlığın kurtuluşunu sağlamak olan komünist devrim aracılığıyla mümkündür. Buna bağlı olarak sosyalist devletin yönetim organları ve süreçleri tüm aşamalarında komünist devrimin ilerletilmesinin araçları olmak zorundadırlar. Bunun anahtarı ise eski toplumda ezilen ve sömürülenlerin, politik iktidardan ve toplumun yönetimiyle birlikte entelektüel çaba ve fikirlerle uğraştan da tümüyle uzak tutulanların artan şekilde bu süreçlere katılımının sağlanmasıdır. Bunun amacı, toplumun komünist dönüşümünün kesintisiz bir şekilde sürdürülmesidir.⁴⁷

Şimdi burada, anarşistin biri çıkıp aslında hem verip hem aldığımızı -bir elimizle verirken diğeri elimizle de aldığımızı- söyleyecektir, çünkü yeni toplumun işlenmesi için yalnızca eski toplumda sömürülen ve ezilen kişilerin demokratik haklarının olması gerektiği belirtilmiyor. Bunu yapma hakları bulunduğunu -ve bunu gerçekleştirmek için artan bir şekilde engellendikleri alanlarda yer almaları gerektiğini- söylüyor, fakat gerçekte tümüyle önemli bir "müdahalede" bulunuyor: "Bunun amacı, toplumun komünist dönüşümünün kesintisiz bir şekilde sürdürülmesidir." Diğeri bir deyişle, bu doğrultuda bir amaç ve istikamet bulunuyor. Bu durum toplumsal içeriği olmayan sözde bir saf demokrasi ile aynı şey değildir – böyle bir şey olamaz. Aksine, belirli bir çerçeve içinde ve kesin bir istikamet ve amaç ile mevcuttur.

Bu durum, *YENİ KOMÜNİZM*'de vurgulanan çok önemli bir şeyle ilgilidir: "Yeni Sosyalist Cumhuriyet için bu *Anayasa* hakkında gerçekten anlaşılması gereken şeylerden biri, en temel anlamda, bu *Anayasanın* çok derin ve çok zor bir çelişki ile uğraşıyor olmasıdır." Şuna dikkat edilmeli: "çok derin ve çok zor bir çelişki" şeklinde vurgulanıyor – bu çelişki şudur: "insanlığın bir yandan gerçekten bir devrim ve komünizme ihtiyacı vardır; fakat öte yandan sosyalist toplum da dahil olmak üzere insanlığın tümü her zaman bunu istemez."⁴⁸ Ve ardından bu konu derinleştirilir ve temel bir mesele olarak halk kitlelerinin sırtına silah dayayıp "Bu sizin çıkarınızdır, o yüzden bu

⁴⁷*Constitution for the New Socialist Republic in North America (Draft Proposal)*, pp. 3-4. Türkçesi: *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa (Tasarı Önerisi)*

⁴⁸Avakian, *The NEW COMMUNISM*, p. 178.

yönde gitmeniz gerekiyor” diyerek ve halk kitlelerini bu zeminde uygun adım yürümeye zorlayarak komünizme varılamayacağı tartışılır. Öte yandan, eski topluma geri dönme ihtimaline yönelik her zaman kendiliğinden bir çekim durumu mevcuttur, kalkıp da "Öyleyse tamam, insanların istediği şey madem bu, o halde oraya gidelim, her ne kadar ilk aşamada bunu devirmek 50 senemizi almış olsa da restore edilmesine izin verdiğimiz bu sistemi nasılsa bir şekilde yıkabiliriz.” diyemezsiniz. Hayır, bunu yapamazsınız. Tabiri caizse, burada yapamayacağınız iki kutup bulunmaktadır.

Bu *Anayasanın* yaptığı şey, tüm karmaşıklığı ve tekrarlanan keskinliği ile bu derin çelişkiyle başa çıkabilmek için pek çok farklı görüş, mayalanma ve benzeri durum açısından kurumsal bir araç sağlamaktır; fakat ayrıca, eski sistemin yeniden restore edilmesini de çok zor bir hale getirmektedir: ezici bir üstünlük durumunda, kitlelerin sosyalist sistemi daha fazla istememeleri ihtimalini kabul eder - fakat öte yandan, bunu yalnızca istisnai durumların sonucu olarak ele alır.

Anarşistler, çeşitli sosyal demokratlar ve diğerleri, bir kez daha burada sahtekarlık yaptığımız şeklinde cazgırlık yapabilirler – yani demokratikmiş gibi davrandığımızı fakat gerçekte diktatörce işler yaptığımızı ve bir kez daha bir elimizle verirken diğer elimizle geri aldığımızı söyleyebilirler. Ancak burada yeniden belirtilmesi gereken önemli bir nokta vardır, bu da, toplumsal ve sınıfsal bir içerikten bağımsız, herkes için saf bir demokrasi diye bir şeyin bulunmamasıdır. Ve evet, bizler bu sürece cüret ediyoruz, dahası halk kitlelerinin temel çıkarlarını objektif olarak belirleyerek ve topluma belirli bir yönde önderlik ederek bilime işaret ediyoruz, bununla birlikte bu doğrultuda herkesi uygun adım gitmeye zorlamak yerine büyük bir mayalanma süreci, farklı düşünceler ve *Anayasa'da* söylendiği gibi insanların farklı yönlerde gidebileceği, “tükenmenin ve dağılmanın eşliğine kadar” şeklinde belirttiğim bir işleyişin bulunacağı, komünizm hedefi doğrultusunda tüm bunlara geniş bir yolda önderlik yapılacağı, pek çok farklı patikanın bulunacağı, bu süreci sıkıp boğmayacağımız bir temeli kabul etmekteyiz. Bu durum, *Bilim ve Devrim'de*⁴⁹ Ardea Skybreak tarafından belirtilen bir analogi ile, at binerken dizginleri ne çok sıkı ne de çok gevşek tutmamak gerektiği şeklindeki bir noktaya götürür. Dizginleri çok gevşek tutmamak gerekir, çünkü her şey tamamen dağılabilir ve işler nihai olarak (belki de o derece nihai değildir) eskiden olduğu şekle geri döner.

Bu durum, *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa'nın* içinde yer alan ve anayasayanın tamamında geçerli olan anahtar bir yöntemdir: Bilimsel olarak yapabileceklerinizle - evet, bilimsel olarak- yani geniş halk kitlelerinin (önceden ezilenlerin, fakat nihai olarak da tüm insanlığın) temel çıkarlarını belirlemek ile, öte yandan dizginleri çok sıkı tutmadan veya işlerin kendiliğinden bir seyirde gitmesine izin vererek kapitalizme geri dönülebilecek bir noktaya bırakmamak arasındaki çelişkinin nasıl ele alınacağını içerir.

Partinin sosyalist devletteki rolüne yönelik, *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa'da*, bu vizyon ve taslakta açıkça belirtildiği gibi kökten yeni bir toplumda, devlet doğrudan partinin bir eklentisi veya onunla özdeş değildir, çeşitli anti-komünist tezlerde belirtildiği gibi bu bir çeşit “parti-devleti paradigması” değildir. Partinin devlet ve genel olarak toplumla ilişkili olarak öncü rolü, ilkesel olarak da ifade edildiği üzere devletin çeşitli kurumları

⁴⁹Ardea Skybreak, *SCIENCE AND REVOLUTION: On the Importance of Science and the Application of Science to Society, the New Synthesis of Communism and the Leadership of Bob Avakian, an Interview with Ardea Skybreak* (Insight Press, 2015). Ardea Skybreak'in bu önemli çalışması *Bilim ve Devrim: Bilimin ve Bilimin Topluma Uygulanmasının, Komünizmin Yeni Sentezinin ve Bob Avakian'ın Önderliğinin Önemi Üzerine* başlığı ile Türkçe olarak da yayına hazırlanmaktadır. Ayrıca mevcut olduğu web siteleri: revcom.us ve thebobavakianinstitute.org.

üzerinde partinin egemenlik uygulamasına indirgenemez. Aksine, belirli örgütsel ilişkiler ve mekanizmalarla bilhassa da silahlı kuvvetler gibi belirli kilit kurumlarla ilişkiler yürütülürken, partinin bu öncü rolü, en temel ve her şeyin üzerindeki ideolojik ve siyasi bir etkinin ifadesi ile komünist devrimin hedeflerine yönelik sürekli olarak halk kitlelerinin mücadele yürütmeye kazandırılmasıdır. Bunun da ötesinde, bu durum *Anayasa'nın Giriş* bölümünde şöyle ele alınmaktadır:

Tarihsel deneyimlerin de gösterdiği üzere sosyalist devlet -epey bir süre-sömürünün, sosyal eşitsizlik ve baskının unsurlarını içerecek ve esasında yeniden üretecektir. Bu unsurlar kaçınılmaz bir şekilde eski toplumdan miras alınır ve bir anda ya da sosyalist devletin kuruluşundan kısa bir süre sonra ortadan kaldırılıp kökleri kazınmaz. Dahası, yeni sosyalist devletin içine doğduğu ve etrafının öyle ya da böyle gerici ve emperyalist devletlerce kuşatıldığı koşulların uzaması muhtemeldir. Bu durum, sosyalist devlet üzerinde kayda değer bir etkide bulanacak ve onu zorlayacaktır. Bu durumun dünya geneline belli bir süre hakimiyet kurması bile olası. Bu faktörler sadece emperyalistlerin ve gericilerin kontrolündeki bölgelerde değil sosyalist devletin içinde de devamlı böyle kuvvetler çıkmasını getirecek ve bu kuvvetler de varlığını sürdüren tüm sosyalist devletlerin dize getirilmesi ve buralarda kapitalizmin restorasyonu için girişimlerde bulunacaklardır. Tarihsel deneyimler ayrıca şunu da göstermiştir; bu çelişkilerin bir sonucu olarak üst düzeyler de dahil öncü partinin kendi içinde de aslında sosyalizmin altını oyacak ve kapitalizmin restorasyonunu getirecek siyasi hat ve politikalar için savaşan bu tür kuvvetler ortaya çıkmaktadır. Tüm bunlar, sosyalist toplum içinde devrimi sürdürme ve bunu dünya genelinde tüm devrim mücadelesi anlamında gerçekleştirmenin önemini altını çizmektedir. Bunun için enternasyonal yönelime dünya çapında komünizmin başarısı doğrultusunda temel öncelik verilmelidir. Komünizm sadece dünya ölçeğinde mümkündür. Diğer bir önemli şey, toplumun bütününde olduğu kadar partinin kendi içinde de bu mücadeleyi sürdürmesidir. Partinin devrimci karakteri böyle sürdürülebilir ve güçlendirilebilir. Parti, komünizm nihai amacı doğrultusunda devrimi sürdüreceği şekilde hareket etme sorumluluğunu korumalıdır. Kendisini zıddına; eski, baskıcı ve sömürücü toplumun restorasyon aracına dönüştürme çabalarına parti prim vermemeli ve onları yenilgiye uğratmalıdır.⁵⁰

Sonuçlandırmadan önce, iktidarın ele geçirilmesinden *önceki* süreçte parti hakkında -*bu şartlar altındaki* süregiden problemleriyle birlikte, karakteri ve rolü ile fiilen *devrimin öncüsü* olan, sömürücü sınıfın (veya sınıfların) diktatörlüğünün devrilmesi ve bunun yerine proletarya diktatörlüğünün kurularak dünya çapında "4 Bütünler" nihai amacına ulaşmak için toplumun dönüştürülmesine yönelik gerekli olan koşulları hazırlayacak ve gerekli hazırlığı sürdüreceği olan parti hakkında- konuşmak istiyorum.

Sosyalist toplum deneyiminin gösterdiğine ilaveten, ayrıca sömürücü sınıfların düzeni altında - esas olarak da burjuvazinin diktatörlüğünde- ve bilhassa da devrimden sonra genel bir mesele olan, devrimci komünist öncünün burjuvazinin yönetmeye devam ettiği uzatılmış bir evredeki biçimlenmesinde, yalnızca tek bir ülkede değil fakat dünya ölçeğinde işleyen mevcut sistemin koşulları bu sistemi devirme girişiminde bulunmuş parti üzerinde belirgin şekilde bozucu etkide

⁵⁰*Constitution for the New Socialist Republic in North America (Draft Proposal)*, pp. 6-7. Türkçesi: *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet için Anayasa (Tasarı Önerisi)*

bulunabilir. Bu durum, çok sayıda partinin devrimci yoldan çıkmasını, çözülüp dağılmasını veya acınacak haldeki reformist tekkelere dönüşmesini her yönden açıklamaktadır.

Dolayısıyla, bu mesele uğraşılması gereken bir başka tarihsel problemdir. ABD'nin yakın dönem tarihinde benim "felaket yılları" olarak bahsettiğim, burjuvazinin yalnızca iktidarda olmadığı fakat 1960'larda ve 1970'lerin başına kadarki dilimde, devrimci uyanışın bastırıldığı, dağıtıldığı ve önemli ölçüde tersine çevrildiği bir dönem bulunmaktadır. Sosyalist ülkeler kapitalizmin restorasyonuna yöneldiler ve Çin gibi bir ülke komünizmi hat safhada suistimal etti. Fakat bu yalnızca, söylendiği gibi burjuvazinin mevcut sosyalist ülkelerden "intikam alması" meselesi değildir. Daha geniş bir anlamda, 1960'lar ve 70'lerin başına tekabül eden bir evrede bu ülkedeki ve dünyanın tamamındaki bütün pozitif radikal başkaldırlardan intikam almaya çalıştılar. Ve bunun bedelini, yalnızca bu ülkedeki değil, uluslararası olarak da ilişkilerin değişmesi ile, devrimci başkaldırıların ve bu dönemi karakterize eden devrimci düşüncelerin geri çekilmesi ile ve mevcut sistemi devirecek ve kökten farklı daha iyi bir sistemi kuracak gerçek bir devrim girişiminde başarısız olmamızdan dolayı bu ülkede veya dünya çapında halk kitlelerinin maruz bırakıldıkları durumlarla ödemekteyiz.

"Başarısız olmamız" derken kendimize vurmak maksadıyla bunu demiyorum. O dönemde ortaya çıkan hareket çok olumlu bir fenomendi: Başkaldırının zirve yaptığı dönemde, içinde bu ülkede milyonlarca insanın düşünce ve duygularını yansıtan çok güçlü devrimci akımlar vardı; pozitif nitelikte örgütlü güçler vardı, hepsinden önce de Devrimci Komünist Parti'ye dönüşecek bir formasyon bulunuyordu. Fakat o dönemler örgütün kendisi ve hatta kavrayış şekli bile oldukça ilkel. Ve eğer o zamanlar gerçek bir öncü ortaya çıkmış olsaydı ve koşullar üzerinde sonuna kadar çalışsaydı devrimci bir durumun geliştirilmesi de mümkün olacaktı. Ancak o evrede, bilimsel bir yaklaşımı ve buna tekabül eden bir çizgisi ve programı olan, kitlelerle bağlar geliştirecek, devrime gerçekten önderlik edebilecek öncü bir güç temelinde bir araya gelinmemiştir.

"Yapılanlar zaten yapılabileceklerin tamamını içeriyordu ve işler fazlasıyla ilkel olduğu için olmak zorunda olan şeyler gerçekleşti, dolayısıyla bir devrim gerçekleşemezdi." diyerek determinist bir konum benimsemek istemiyorum. Mesele şudur: Deneyimlerimizden öğrenmeliyiz ve aktif bir şekilde beklerken hızlandırmalıyız, uygun bir fırsat ortaya çıktığı zaman bu fırsatın kaçırılacağı bir konumda olmamalıyız. Geriye dönüşün bedelini ödüyoruz derken demeye çalıştığım nokta budur. Bu durum, mevzuyu kendi başımıza kakma meselesi değildir, bu etmenlerin -devrimin gerçek engellerinin, ciddi bir girişim olsa bile gerçekleşmeyen sonuçlarının- farkına varmaktır. Ve o zamanlardan beri, baskıcı sistemin işleyişi ve etkisi, egemen sınıf ve bakış açısı, halen devrim ve komünizm sancağına sahip çıkan kesimler de dahil olmak üzere, kökten farklı bir dünya için uğraş verenler üzerinde etkide bulunuyor.

Bu yüzden, Devrimci Komünist Parti içinde Kültür Devrimi olarak ifade ettiğim ve öne çıkması için uğraş verilen bu şeye, derin ve acil bir şekilde ihtiyaç bulunuyor. Bu devam etmekte olan bir mücadeledir. Pek çok yeni gücü ilerletmek ve yeni komünizm temelinde devrim için gerekli olan öncü gücü daha ileri bir şekilde oluşturmak ve burada bahsettiğim devrim stratejisini fiilen ilerletmek için buna acil bir ihtiyaç bulunmaktadır.

Öncü bir partiden ve o partinin devrimci yoldan çıkma tehlikesinden, yalnızca iktidar olunan bir evrede değil, aynı zamanda işlerin iktidarın ele geçirilmesi noktasına gelmesinden önce, devrimci bir duruma yönelik nesnel koşullar üzerinde çalışma yürütülen bir dönemde, hatta bunu yapacak öncü bir gücünüzün dahi olmadığı bir dönemde eksiksiz bir şekilde çıkarılması gereken dersler

bulunmaktadır. Bu nesnel bir problemdir. Bu problemin öncü partinin karakterinin kendisinden kaynakladığı şeklindeki düşünceye katılmıyorum. Aksine, toplumda ve dünyada geniş çaplı olarak mevcut olan çelişkilerin parti saflarına çok belirgin sirayet ettiğini ve pek çok yönden parti karakteri üzerinde negatif etki yarattığını ve partiyi devrimci yoldan çıkartabilecek kuvvetli etkilere neden olduğunu düşünüyorum ve bu durumun şimdikinden, en azından şu ana kadar olandan çok daha fazla bir şekilde fark edilmesi gerektiğini düşünüyorum. En temel olarak da, bu durum örgütlü bir kurumun varlığının ve dinamiklerinin “kendinde ve kendi için” olmasından kaynaklanan kaçınılmaz bir “kurumsal” mesele değildir. Bu durumda, partinin devrim yapmak için bir araç olması yerine, yalnızca partiyi sürdürmek bir *amaç* olarak belirir ve bu durum, *devrim hedefinin fiilen terkedilmesi temelinde* kendini gösteren bir fenomendir. Ve bir kez daha belirleyici bir soru kendini keskin bir şekilde gösterir: Bir parti nesnel durumun zorlukları ile karşılaştığı zaman nasıl “davranmak” durumundadır? Bu soru, böylesi bir partinin öncü çekirdeği açısından yoğunlaşmış bir şekilde ortaya çıkar. Tüm bu nedenlerden ötürü, devrimci öncülerin saflarını sürekli olarak yenilemesinin, saflarını yeni komünizm temelinde yeni insanlarla daha da güçlendirmesinin, devrimci yoldan ayrılmamak için parti içinde bir biçimde devamlı olarak kültür devrimleri gerçekleştirmesinin, partiyi beklerken hızlandırma doğrultusunda tutmasının ve objektif faktörün geliştirilmesiyle birlikte devrimci durumun olgunlaştırmasının ve ardından da bunu *ele geçirip* bununla iyi bir şey yapmak için “üç hazırlığa” devam etmesinin büyük önemi bulunur.

Gerçek Kurtuluşa Giden Yolda Kökten Yeni Bir Toplum

Kuzey Amerika’da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa’da defalarca değindiğim ve bu *Anayasa’da* ve *YENİ KOMÜNİZM’de* yapılan gözlemlerde somutlaştırılan ve uygulanan bir dizi önemli ilke ve yöntem bulunmaktadır. Bir yandan, proletarya diktatörlüğünü belirttiğim gibi sağlam bir şekilde sürdürmek gerekir, ve aynı zamanda da, proletarya diktatörlüğü ve sosyalizm koşullarında bunu uygularken anahtar bir ilke olarak birleşik cephenin devam ettirilmesini “sağlam çekirdek ile sağlam çekirdek temelinde hayli esneklik” metodolojik yaklaşımı ile doğru bir şekilde uygulamak gerekir. Bu aynı zamanda “paraşüt noktası” olarak belirtilen şeydir: Şiddetli devrimci kriz zamanında halk kitleleri devrimci konumlara gelmiş olsalar dahi, bu durum, toplumun nihai olarak dünya çapında komünizm hedefi doğrultusunda dönüştürülme sürecinin her bir noktasında sizinle birlikte olacakları anlamına gelmez. Paraşüt noktası bunun tanınmasıdır.

Komünist hareketin geçmişinde, şiddetli devrimci kriz anında insanlar sizin yanınızda bulunduğu ve kapitalizmden kurtulma şansı elde edildiği için insanların bir daha asla geriye dönmek istemeyecekleri – ve her ne olursa olsun, her zaman sizinle birlikte olacakları şeklinde (konuşulan veya konuşulmamış) bir çeşit kanı bulunuyordu. Ancak şunun farkına varmak çok önemlidir -ve bu kabul *Kuzey Amerika’da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa’da* somut şekilde yer almış ve kurumsallaştırılmıştır- durum her zaman bu şekilde değildir. Bunun nedeni, eski toplumdaki sosyalist topluma taşınmış olan ve insanları eski topluma doğru çekmeye devam eden çelişkilerdir, bununla birlikte dünyada halen emperyalist ve diğer gerici güçlerin egemenliği bulunması bu durum üzerinde belirleyicidir. Dolayısıyla paraşüt benzetmesi -“paraşüt noktası” analogisi- devrimci süreç esnasında şeylerin “kapanma” eğilimi göstermesidir, eğer gerçekten halk kitlelerinin acil ihtiyaçlarını ele alabilecek bir programı var ise, insanların bir öncünün etrafında toplanması eğilimidir, ancak bu durum iktidarın ele geçirilmesinden sonra komünizme düz bir çizgi üzerinde her zaman sizinle birlikte gidecekleri anlamına gelmez. Bu durum önceden vurgulanan ve *Kuzey Amerika’da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa’nın* ele aldığı derin çelişkiye geri götürür – komünizme ilerlemenin insanlık kitlelerinin objektif çıkarlarına uygun olması, fakat

sosyalist toplumda dahi bütün kitlelerin her zaman bunu istemeyecek olmaları arasındaki çelişki.

Bu nokta, devrime katılan insanların ve özellikle de bu devrime öncülük eden insanların kavraması açısından çok önemlidir. Ata binme analogisine geri dönersek, insanların hep birlikte komünizme doğru düz bir çizgide yürümeyeceğini kabul etmemek yanlış yaklaşımlara neden olacaktır, bu durum dizginleri çok sıkı tutmaya veya çok gevşek bırakmaya neden olacaktır – veya bir öyle bir böyle olmasına.

Ve işte "paraşüt noktasının" bir başka önemli yönü daha: Lenin, devrimci bir durumun gerekli özelliklerinden biri olarak -bilhassa ABD gibi emperyalist bir ülkede- devrimin zayıf, gönülsüz ve kararsız yandaşlarının iflas etmesi gerektiği, reformistlerin programlarının yalnızca az sayıda insanın değil, fakat halk kitlelerinin, milyonlarca kişinin acilen çözülmesi gereken sorunlarını ele almada yetersiz kalması gerektiği şeklinde bir analiz yaptı (bundan "Devrimin Mümkünlüğü Üzerine"de bahsedilmiştir). Bu durum, böylesi bir durumda "paraşütün kapanmasının" ve insanların bir kutup etrafında, devrimin örgütlü öncüsü etrafında toplanmasının büyük bir parçasını oluşturur. Fakat sonrasında, devrimin fiilen başarılı olduğunu farzetsek dahi, önceden önemli olan ve tekrar edenler de dahil olmak üzere -bazen eski biçimlerde, bazen de yeni biçimlerde- yeni bir çelişkiler öbeği belirecektir. Ve ardından "paraşüt yeniden açılır." Bir kez daha "sağlam çekirdek ile sağlam çekirdek temelinde hayli esneklik" ilkesi kritik önemdedir.

Refah ve devrim meselesine de kısaca değinmek istiyorum. Komünist hareketin tarihinde, "üretici güçler teorisi" olarak adlandırılan, diğer bir deyişle sosyalizmin olması için yüksek derecede gelişmiş üretici güçlerinizin, özellikle de yüksek derecede gelişmiş teknolojinizin bulunması gerektiği ve iktidarı ele geçirdiğiniz zaman kilit durumdaki görevin sosyalizme temel olacak güçlü bir ekonominin geliştirilmesi şeklinde kendini gösteren bir düşünceye yönelik keskin bir mücadele yaşanmıştır. Mao'nun ölümünden sonra Çin'de yürürlükte olan şey budur. Deng Xiaoping'in ünlü (rezil) deyişle, fare yakaladığı müddetçe kedinin beyaz veya siyah olması önemli değildir - bunun anlamı, eğer ekonomiyi geliştiriyorsa yöntemin ne olduğunu kimse umursamaz, kapitalist yöntemleri de kullanabiliriz, çünkü eğer ekonomiyi geliştirirsek bu durum sosyalizm için gerekli maddi temeli oluşturacaktır (bu açıklama, Deng Xiaoping'in savunduğu şeyin muhtemelen "en iyi yorumudur").

Sovyet Devrimine önderlik ettiği zamanlarda Lenin, koşulların sosyalizmi inşa etmeye uygun olmadığı belirtilen bir durumda iktidarı "prematüre" bir şekilde ele geçirdiği ve sonrasında şeyleri "zorladığı" için etraflı şekilde saldırıya uğradı. Gerçek bir devrim yapmak yerine siyasi açıdan aslında darbe gerçekleştirdiği şeklinde suçlandı. Ve bunun yanında, pek çok sosyal demokrat ve başkaları Sovyetler Birliği'nde sosyalizmi inşa etmenin koşulları mevcut değil diyerek kendisini eleştirdi. Teknolojik ve ekonomik açıdan geri bir ülkeydi. Birinin -vakti zamanında komünist hareketin veteranlarından birinin (anı kitabım *Ike'den Mao'ya ve Ötesine'*de⁵¹ bahsettiğim Leibel Bergman olabilir)- sosyalizmin nasıl bir şey olduğunu görmek için 1930'larda Almanya'dan Sovyetler Birliği'ne giden bir heyetle ilgili bir öykü anlattığını anımsarım. Halen müştemilatların bulunduğu kırsal alanlara giderler ve Alman heyetinden (iddiaya göre sosyalist veya komünist olan) birinin şöyle dediğine kulak misafiri olur, "Sosyalizm bu insanlara harcanıyor. Bizim ekonomimiz çok daha ileri." Bu türden "eleştiriler" bulunuyordu ve Lenin bu eleştirel çizgiye yönelik şöyle diyordu (bu *Dünyayı Fethet?*'te belirttiğim bir şeydir): Sosyalizm için belirli bir

⁵¹Bob Avakian, *From Ike to Mao and Beyond: My Journey from Mainstream America to Revolutionary Communist, A Memoir by Bob Avakian* (Insight Press, 2005). Türkçesi: *Ike'den Mao'ya ve Ötesine. Ana akım Amerika'dan Devrimci Komüniste Yolculuğum, Bob Avakian'ın Biyografisi*.

düzye teknolojimiz olması gerektiğini söylüyorsunuz; peki, o halde niçin öncelikle iktidarı ele geçirip ardından teknolojiyi geliştiremeyelim ki? “Yuuh, bu felaket bir şey, bu darbeciliktir, dehşet bir duruma neden olur” vesaire – sosyal demokratlar ve kararlı burjuva demokratlar Lenin’e bu şekilde saldırmaya kalktılar.

Sonuçta bu kişiler sosyal-demokrat oportünistlerdi, Alman sözde komünistlerdi vs. Fakat yine de burada gerçek bir çelişki bulunur. Üretici güçleri geliştirmek zorundasınız. Bununla üretim ilişkilerini dönüştürmek arasında diyalektik bir ilişki vardır. Sıkça gündeme getirilen bir suçlama ile “sefaleti müşterek” kılamazsınız. Bunu yaparak insanları kurtaramazsınız. Ekonominin gelişimini artan bir refahla birlikte sağlayamazsınız, belirtilen “4 Bütünleri” de dönüştüremezsiniz. Halk kitlelerinin, ekonomiyi geliştirmek için zamanlarının çoğunu, fiziksel emekle çok yoğun çalışarak geçirmek zorunda kalacakları bir noktada takılıp kalırsanız, zihinsel emek ile el emeği arasındaki antagonizmayı ortadan kaldırmanıza imkân yoktur. Herhangi bir işte çalışan ve özellikle de yoğun fiziksel emek harcayan biri, eğer bütün gün bunu yaparsanız, günün sonunda tükeneceğinizi bilir. Ve toplumun geniş bölümlerinin bu türden bir emekle çalışmayı sürdürmesi, fiziksel emekle çalışanlar ve entelektüel alana dahil olanlar arasında potansiyel bir antagonistik karakterle bölünme eğilimini yeniden üretecektir. Dolayısıyla şu kritik bir sorudur: Emeğin toplumdaki eşitsiz -en azından potansiyel olarak baskıcı şekilde-bölünmesi, özellikle de zihinsel emek ve fiziksel emeğin bölünmesi de dahil olmak üzere “4 Bütünlerin” üstesinden gelmek için gerekli olan maddi temele yönelik üretim ilişkilerinin dönüşümü ve üretici güçlerin gelişimi arasındaki diyalektik ilişkiyi nasıl ele alacağız?

YENİ KOMÜNİZM'de ve aynı zamanda *Kuşlar ve Timsahlar*'da önemli bir tartışma bulunur: Bir sosyalist ülkede ve geniş çaplı olarak da dünyadaki durumun bağlamında, devrim aşamaları ilerletilirken – ve, bu sürecin her bir aşamasında üretici güçler ve refah düzeyi görece olarak yükseltilirken, aynı zamanda da, o aşamada maddi temelde verili ve mümkün olanın sınırlarını zorlamadan insanlar arasındaki farklılıkların mümkün olan en yüksek derecede daraltılması doğru şekilde nasıl ele alınmalıdır? Bu kavranması gereken bir başka keskin çelişkidir, öncelikle bunun farkedilmesi gerekir ve ardından bunun üzerinde bilimsel, diyalektik materyalist bir yaklaşımla çalışmanız gerekir, sosyalist ülkenizin tek başına bir ada olarak bulunamayacağını, ekonomik ilişkiler de dahil olmak üzere etkileşime gireceğiniz geniş bir dünya bağlamında bu çalışmayı yapacağınızı kabul etmeniz gerekiyor. Sosyalist bir ülke olarak stratejik açıdan kendi kendinize yetseniz bile, ekonomik açıdan mutlak şekilde kendi kendine yetecek bir ekonominiz olmayacaktır. Bu durum *YENİ KOMÜNİZM*'de ve daha geniş olarak da komünizmin yeni sentezinin gelişiminde bahsedilen önemli bir noktadır.

Son olarak, gerçekten gerçek bir kurtuluşa giden yolda olma meselesi bulunuyor. İnsanlığın kurtuluşu hakkında çok şey söyledim ve bu konuda da komünist kavrayış ve yönelimde bir ilerleme bulunmaktadır. Yeniden Ajith polemğine dönecek olursak, şu şekilde vurgulandığını görürüz:

Avakian'ın tekrarlanan açık ve yalın “insanlığın kurtarıcıları” parolasının altında çağdaş insan toplumunun, onun tarihsel gelişiminin, sınıfsal antagonizmaların varlığının, bunların maddi temellerinin ve ideolojik ve siyasi yansımalarının ve sınıflara bölünmenin komünist devrim yolu ile aşılması ihtiyacının karmaşık, kapsamlı, bilimsel ve derin bir kavrayışı yatar.⁵²

⁵²Baran ve K.J.A., “Ajith – A Portrait of the Residue of the Past”, p. 19. Türkçe Baskı: “Ajith – Geçmişin Tortusunun Bir Portresi” (El Yayınları, 2019).

Başka bir deyişle, bazıları çıkıp şöyle diyebilir: "İnsanlığın kurtarıcıları mı? - iyi de, bunun nesi önemli? Marx zaten bundan bahsetmişti. Bunda komünizmin yeni sentezi bulunmuyor." Ajith polemliğinde ilgili bölümde ("Sınıfsal Konum ve Komünist Bilinç" başlıklı 3.bölümdür ve bu ikisinin aynı şey olmadığı vurgulanmaktadır) diğer başka şeylerle beraber yoğunlaşmış bir şekilde bahsedilen içerik, şeyleştirmeye karşı polemiktir. Burada vurgulanan nokta, proleteryanın sınıfsal konumunun (veya daha geniş çaplı olarak, ezilen kitlelerin toplumsal konumunun) otomatik bir şekilde ve kendiliğinden komünist bir bilince yönelmeyeceğidir. Bunların hepsi yeni sentezin "Taslak" kısmı içinde söylenen şeyle yakından ilişkilidir:

Epistemoloji ve partizanlık. Bilimsel ve partizan olmak arasındaki ilişkide, her zaman bilimsel olmak esastır ve proleter devrim ve komünizm hedefine yönelik doğru ve tam bir partizan olmanın da temelidir.⁵³

Bu konu, daha önce tartıştığım her şeyle, yani bilimsel davranmak ve gerçekliği olduğu gibi ele almak ve bunun içindeki potansiyelin komünizm doğrultusunda dönüştürülmesi, veya idealistçe bir nosyona sahip çıkılarak bunun gerçekliğe dayatılmaya çalışılması -ki bu durum ciddi hatalara, pek çok durumda felaketlere ve hatta dehşete götürecektir- temel meselesi ve ayırım çizgisiyle bağlantılıdır.

Sürekli olarak niçin bilimsel olmak gerektiğini kavramak, proleter devrime ve komünizm hedefine yönelik tam ve doğru bir şekilde taraf olmanın temelidir, ve bunun Ajith polemliğinde "insanlığın kurtarıcıları" olarak belirtilen ifadedeki karmaşık, detaylı bilimsel anlayışın yoğunlaşmasının anlamını tam olarak kavramakla ilgisi bulunmaktadır. Ve sonuç olarak, bu durumun şu açıklamada yoğunlaşan şeyle ilgisi bulunmaktadır: "Aslında hakikat olan her şey proletarya için iyidir, tüm hakikatler komünizme ulaşmamıza yardımcı olabilir."

Bu devrimin amacı intikam almak değildir ve ezilen ve ezenlerin konumlarının tersine çevrilmesi ("sondakiler başta, baştakiler sonda olacak") meselesi de değildir. Lenin'in konuya çok uygun bir şekilde yaptığı açıklama ile, devrime "Onlar şansını kullandı, şimdi sıra bende" şeklindeki bir yönelimle yaklaşanların küçük burjuvazinin bakış açısıyla düşünürler. Ve küçük burjuvazinin yaklaşımının "4 Bütünlerin" başarılması ve insanlığın kurtuluşuna yol açmayacağına söylenmesi gerekiyor. Her ne kadar daha önce değinildiği anlamıyla, zaman zaman pratik/siyasi Lenin filozof Lenin'in önüne geçmiş olsa da, bu Lenin tarafından yapılan çok önemli bir açıklamadır, çünkü bahsettiği küçük burjuva bakış açısının insanlar küçük burjuva olmasalar dahi çok güçlü bir kendiliğinden çekimi vardır. Bunu tekrar tekrar görürsünüz – amaç, intikam meselesine dönüşür, tüm toplumun dönüştürülmesi ise eksik bırakılır. Bu durum "alabiliyorken kendime alayım, eğer olmuyorsa da en azından başkasının almasına mani olayım" gibi bir yaklaşıma dönüşür. Bu durum, toplumda özellikle de bu dönemde çok belirgindir, çok gerçek ve derin çelişkiler ve sömürü ilişkileri böylesi bir bakış açısı ve yaklaşım ile kendiliğindenlik tarafından güçlü bir şekilde çekilir ve bu da toplumda böylesi ilişkileri egemen kılar.

Bu durum, çok önemli zorbalık ve adaletsizliklerin altını çizen ve bunlara karşı mücadele eden hareketlerin bile, yalnızca gitmeleri gereken yönde ilerlemeleri noktasına kadar uzanır, nihai olarak - toplumda baskının çeşitli biçimlerine karşı olan tüm bu farklı güçler bilimsel bir komünist yaklaşım temelinde ve günümüz toplumunda somutlaşan ve bu toplumda işleyen derinlikli

⁵³Avakian, *Komünizmin Yeni Sentezi: Temel Yönelim, Yöntem ve Yaklaşım, ve Esas Unsurlar – Bir Taslak*.

problemlere çözümler getirerek, sürekli olarak ve ilerleyen bir şekilde birleştirilebilirler. Küçük burjuvazinin bakış açısı ile asla buna varamazsınız. Gerekli olan şey -şeyleştirme anlamında değil, fakat komünist anlamda- proletaryanın bakış açısıdır, proletaryanın temel ihtiyaçlarına tekabül eden bakış açısı ve yaklaşımdır, ki bu da tüm insanlığın kurtarılması sayesinde ezilen ve baskı altında bulunan katmanların kurtarılacağı kapsar.

İntikam almak ve “şimdi sıra bende” tarzında dar, ufak motivasyonlar ve özlemlerin aksine, *YENİ KOMÜNİZM*'de belirtildiği gibi komünist devrimin amacı “halk kitlelerine yönelik bütün bu dehşetin artık daha fazla sürmeyeceği farklı bir dünyaya ulaşmaktır.” Amaç insanlığın kurtarılmasıdır - dünya çapında komünizme ulaşılması ile bütün sömürünün ve baskının ve insanlar arasında buna tekabül eden antagonizmaların ve bunların filizlendiği koşulların kökünün kazınmasıdır.

Komünizmin bilimsel temelde kavranmasıyla -Marx'ın tarihsel atılımından başlayarak ve komünizmin yeni sentezinde somutlaştırılan daha ileri bir atılım ile- insanlık tarihindeki bu en kökten devrimin gerekliliği ve mümkünlüğü ortaya çıkmıştır: bu durum, bunu gerçeklik haline getirmek için tutkulu bir bağlılıkla aktif ve bıkmıp usanmadan çalışmaya yöneltmelidir. *YENİ KOMÜNİZM*'de belirttiğim gibi: “Berbat şekilde acılar çeken -ve bunu çok daha kötü yapan şey gereksiz yere bu acıların çekilmesidir- dünyadaki halk kitlelerine karşı bu bizim sorumluluğumuzdur.”⁵⁴

⁵⁴Age.